

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Ústav speciálněpedagogických studií

PŘECHOD ABSOLVENTŮ ŠKOL SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA TRH PRÁCE

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Vypracovaly:

Andrea Mílková

Milena Vykoukalová

Olomouc 2011

Prohlašujeme, že jsme závěrečnou práci vypracovaly samostatně a použily jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 28. 3. 2011

.....
Andrea Mílková

.....
Milena Vykoukalová

Děkujeme doc. Mgr. PaedDr. Janu Michalíkovi, Ph.D. za odborné vedení práce, poskytování rad a materiálových podkladů k práci a vedoucím zprostředkování úřadů práce, z jejichž poskytnutých údajů byl prováděn výzkum.

Obsah

Úvod	7
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 Základní pojmy, vymezení termínu	10
1.1 Zdravotní postižení – vymezení pojmu	10
1.2 Osoba se zdravotním postižením podle dokumentů OSN	13
2 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	16
2.1 Právní úprava zaměstnanosti a zaměstnávání osob se ZP	16
2.2 Cíle v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením	18
3 Podpora v zaměstnávání osob se zdravotním postižením	20
3.1 Poradenství jako součást podpory osob se zdravotním postižením	20
3.1.1 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením	21
3.1.2 Daňové zvýhodnění pro zaměstnavatele	22
3.1. Povinný podíl zaměstnanců se zdravotním postižením	23
3.2 Pracovní podmínky.....	25
4 Politika zaměstnanosti – typy služeb pro osoby se zdravotním postižením	26
4.1 Pracovní rehabilitace.....	26
4.2 Chráněné pracovní dílny	27
4.3 Chráněné pracovní místo	29
5 Socializace osob se zdravotním postižením	30
5.1 Integrace	31
5.2 Vstup do profesního života	32
6 Profesionální poradenství a služby absolventům škol se zdravotním postižením na úřadech práce	35
6.1 Činnosti úřadů práce v rámci poradenství pro osoby se zdravotním postižením.....	36
6.1.1 Odbor poradenství pro zprostředkování.....	37
6.1.1.1 Individuální akční plán.....	39
6.1.2 Odbor speciálního poradenství.....	40
6.1.2.1 Integrovaný systém typových pozic	41
6.1.2.2 Pracovní diagnostika COMDI.....	41
6.1.2.3 Bilanční diagnostika	41
6.1.2.4 Výcvik v základních dovednostech potřebných k hledání zaměstnání	42
6.1.2.5 Individuální poradenství s prvky koučování	42
6.1.2.6 Job club	42
6.1.2.7 Motivační kurz.....	43

6.1.2.8 Podporované zaměstnávání.....	43
6.2 Informační středisko pro volbu povolání	44
6.3 Oddělení rekvalifikací.....	44
6.4 Odbor trhu práce.....	45
6.5 EURES poradce	46
6.6 Odbor evidence a správních rozhodnutí.....	46
6.7 Evropský sociální fond.....	46
VÝZKUMNÁ ČÁST.....	48
7 Celostátní průzkum zaměstnávání absolventů škol se zdravotním postižením.....	48
7.1. Výzkumné šetření, postup při zadávání a vyhodnocení dotazníku	48
7.2 Vyhodnocení položek dotazníku	49
7.2.1 Celkový počet absolventů	49
7.2.2 Celkový počet absolventů se zdravotním postižením.....	55
7.2.3 Absolventi se zdravotním postižením vedeni v evidenci k 31.10.2010	63
7.2.4 Absolventi se zdravotním postižením a důvod ukončení evidence	64
7.2.4.1 Ukončení evidence na vlastní žádost	64
7.2.4.2 Ukončení evidence nástupem do zaměstnání – našli si práci sami	65
7.2.4.3 Ukončení evidence nástupem do zaměstnání na doporučení úřadu práce	66
7.2.4.4 Ukončení evidence nástupem do zaměstnání na dotaci úřadu práce	67
7.2.4.5 Ukončení evidence nástupem na soustavnou přípravu na povolání	68
7.2.4.6 Ukončení evidence pro nespolupráci s úřadem práce.....	69
7.2.4.7 Ukončení evidence nástupem na chráněné pracovní místo nebo do chráněné pracovní dílny.....	70
7.2.5 Absolventi se zdravotním postižením dle získaného vzdělání	71
7.2.5.1 Absolventi se zdravotním postižením ze základní školy - integrovaní	71
7.2.5.2 Absolventi se zdravotním postižením ze základní školy speciální	72
7.2.5.3 Absolventi se zdravotním postižením ze základní školy praktické.....	72
7.2.5.4 Absolventi se zdravotním postižením ze střední školy – integrovaní	73
7.2.5.5 Absolventi se zdravotním postižením ze střední školy speciální	74
7.2.5.6 Absolventi se zdravotním postižením ze střední školy praktické	74
7.2.5.7 Absolventi se zdravotním postižením z vysoké školy.....	75
7.2.6 Absolventi se zdravotním postižením dle daného typu postižení	76
7.2.6.1 Absolventi s mentálním postižením	76
7.2.6.2 Absolventi s tělesným postižením.....	77
7.2.6.3 Absolventi se zrakovým postižením	78

7.2.6.4 Absolventi se sluchovým postižením	78
7.2.6.5 Absolventi s logopedickým postižením	79
7.2.6.6 Absolventi s duševním onemocněním	79
7.2.6.7 Absolventi s kombinovanými vadami	80
7.2.7 Absolventi s přiznáním invalidity či osoby zdravotně znevýhodněné.....	81
7.2.7.1 Absolventi s plným nebo částečným invalidním důchodem pro rok 2009	82
7.2.7.2 Absolventi dle stupně invalidity pro rok 2010	82
7.2.7.3 Invalidita v roce 2009 a 2010	83
7.2.7.4 Osoby zdravotně znevýhodněné v roce 2009 a 2010	84
7.3 Shrnutí statistických údajů výzkumné části	85
Závěr	87
Použitá literatura a zdroje:	89
Použité zkratky:	91
Seznam příloh.....	92

Úvod

Zaměstnávání jako společenský fenomén i zaměstnání každého jednotlivce dnes představuje složitý soubor otázek a problémů, které mají jak makrospolečenský tak úzce individualizovaný rozměr. Lze na tuto oblast nahlížet z několika stran a úhlů pohledu. Téměř v každém z nich je možno nalézt i překážky, problémy a úskalí. Média, např. rozhlas, televize, noviny, informační letáky atd. se snaží, ne vždy dostatečně, informovat o situaci v oblasti zaměstnávání, pracovněprávních vztahů, zaměstnavatelů, situaci na trhu práce, nabídek zaměstnání apod. Pro mnohé zájemce o zaměstnání je složité se v tomto množství informací orientovat. Přitom správný přehled o právních i faktických institutech zaměstnanosti, dobrá informovanost individuálního zájemce je klíčová pro jeho úspěšné zapojení do pracovního procesu. Práce jako celek respektuje profesi zpracovatelek a jejich působení v oblasti odborného poradenství na Úřadu práce v Olomouci. Vzhledem k dosavadním zkušenostem, jakož i společenskému významu, bylo rozhodnuto o zaměření na zaměstnávání osob se zdravotním postižením a velmi důležitou dílčí výseč daného okruhu - přechod absolventů škol se zdravotním postižením na trh práce.

Zaměstnávání a uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce je důležitou oblastí profesního poradenství, do které se řadí i nejvíce znevýhodněná skupina, kterou jsou absolventi se zdravotním postižením. V souhrnu lze konstatovat, že se oblast zaměstnávání osob se zdravotním postižením oproti minulosti pomalu zlepšuje, postupně se upravují podmínky ve prospěch osob se zdravotním postižením, ať legislativními změnami a opatřeními ze strany státu, tak již postojem celé společnosti a v neposlední řadě postojem zaměstnavatelů, zůstává stále mnoho předsudků, nedostatků a problémů v uvedené oblasti.

Jak již bylo uvedeno, práce je primárně zaměřena na osoby se zdravotním postižením vstupující na trh práce poprvé, v terminologii pracovně-právní oblasti, tudíž hovoříme o absolventech škol. První část práce je věnována základním pojmům, vymezení a užívání

termínu osoba se zdravotním postižením, mezinárodním dokumentům a české legislativě týkající se zaměstnávání a ochrany práv osob se zdravotním postižením.

Více pozornosti je věnováno cílům podpory a poradenství v zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Oblast podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením se zaměřuje na možné zvýhodnění zaměstnavatelů zaměstnávající osoby se zdravotním postižením, možnosti příspěvků, daňového zvýhodnění a pracovních podmínek osob se zdravotním postižením.

V oblasti aktivní politiky zaměstnanosti práce přináší typy služeb pro osoby se zdravotním postižením dle zákona č. 435/2006 Sb., o zaměstnanosti a další legislativní oblast zaměřující se na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dalším zaměřením práce je okruh oblastí socializace, integrace a vstupu do profesního života z pohledu důležitosti zaměstnání na kvalitu života osob se zdravotním postižením.

Pro orientaci v oblasti poradenství na trhu práce je vymezení činností úřadů práce v České republice v oblasti profesního poradenství a dalších nabízejících služeb pro osoby se zdravotním postižením.

Praktická část je zaměřena na celostátní průzkum zaměstnávání a umístění absolventů škol se zdravotním postižením na trhu práce v daném období roku 2009 a 2010. Na základě podkladů poskytnutých úřady práce v České republice budou vyhodnocována data úspěšnosti nástupu do zaměstnání absolventů se zdravotním postižením, evidence absolventů s různými typy a druhy zdravotního postižení, na úřadech práce dle okresů a krajů, způsoby ukončení evidence na úřadech práce a porovnání počtu všech absolventů k absolventům se zdravotním postižením zaevidovaných na úřadech práce v daném období.

Práce si klade za cíl zjistit současnou situaci absolventů se zdravotním postižením evidovaných na úřadech práce v České republice. Statistické vyhodnocení by mělo poskytnout údaje i další odborné veřejnosti i zájemcům o tuto oblast v problematice v oblasti zaměstnávání absolventů se

zdravotním postižením. Součástí této práce je i převedení naměřených ukazatelů do formy přístupného grafického vyjádření vyhodnocených údajů.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Základní pojmy, vymezení termínu

1.1 Zdravotní postižení – vymezení pojmu

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením přináší vedle praktických problémů i obtíže v teoretickém vymezení problému, včetně problémů terminologických, vážících se k obvyklému způsobu označování osob se zdravotním postižením. V celé naší společnosti se nachází skupina osob, u kterých z různých důsledků onemocnění či postižení dochází k změnám či omezením v různých oblastech života. Problematikou jedinců s postižením se zabývají jak různé vědecké oblasti, např. psychologie, medicína, pedagogika aj., tak i oblast politická, např. resort školství, zdravotnictví, zaměstnanosti, sociální atd. Všechny tyto oblasti se musí zaměřit ve svých opatřeních i na tuto skupinu naší společnosti. V odborné literatuře dochází k nejednotnosti v užívání pojmu postižení, zdravotní omezení, člověk s postižením. V České republice a v žádných jiných evropských zemích neexistuje jednotná definice pojmu postižení (Procházková, 2009).

Vašek (in Renotiérová, Ludíková, 2006, s. 18) uvádí pojmy označující skupinu jedinců se zdravotním postižením: *člověk s postižením, znevýhodněním, handicapovaný, zdravotně postižený, osoba se speciálními vzdělávacími a výchovnými potřebami, člověk se speciálními potřebami*. Uvedené pojmy označují skupinu jedinců:

- **Zrakově postižení** – osoby s různým typem a stupněm poškození zrakové percepce, např. nevidomý, osoby se zbytky zraku, osoby s refrakčními vadami.
- **Pohybově postižení** – tělesně postižení a zdravotně oslabení, např. vrozené tělesné vady končetin, rozštěp páteře, dětská mozková obrna, respirační, svalová a kosterní onemocnění, alergie, nemoci kardiovaskulární.
- **Řečové postižení** – jedná se o jedince s neurózou řeči, s vadami výslovnosti, s organickou poruchou řeči aj.
- **Sluchově postižení** – osoby s nedoslýchavostí, se zbytky sluchu, neslyšící aj.

- **Mentálně postižení** – jedná se o jedince s mentální retardací různého původu a stupně
- **S poruchami chování** – poruchy v oblasti psychosociální. Speciální potřeby se týkají emočních a sociálních dovedností (lhaní, krádeže, drogové aj. závislosti)
- **Jedinci se specifickými poruchami učení a chování** – specifické obtíže, např. dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, specifické poruchy chování a pozornosti ADD, ADHD, aj.
- **Jedinci s vícenásobným postižením** – tj. hluchoslepotou, postižení mentální a tělesné, mentální se sluchovou vadou, mentální se zrakovou vadou, porucha chování s mentálním postižením, pohybové a řečové postižení aj.

V legislativní úpravě českého právního řádu se můžeme setkat s dalšími možnostmi označení jedinců se zdravotním postižením.

Pro účely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách se užívá k vymezení osob se zdravotním postižením těchto termínů:

- **Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav** – tj. takový zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a který omezuje duševní, smyslové nebo fyzické schopnosti a má vliv na péči o vlastní osobu a soběstačnost
- **Zdravotní postižení** – tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.

V oblasti zaměstnávání je užíváno termínu **osoba se zdravotním postižením**. Pojem osoba se zdravotním postižením byl zaveden do české právní úpravy zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jako ZoZ⁴), tzn., že česká právní úprava jej používá od 1. 10. 2005, kdy současný ZoZ nabyl účinnosti a nahradil zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

V ustanovení § 67 odst. 2 písm. a) až c) ZoZ jsou vymezeny celkem čtyři skupiny osob se zdravotním postižením, které tento zákon rozlišuje. Za osoby se zdravotním postižením pro účely ZoZ tedy považujeme:

- osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení uznány **invalidními ve třetím stupni** (dále také jako „**osoby s těžším zdravotním postižením**“),
- osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení uznány **invalidními v prvním nebo druhém stupni**
- osoby, které byly rozhodnutím úřadu práce uznány **zdravotně znevýhodněnými** (dále jako „**osoby zdravotně znevýhodněné**“).

Stupeň zdravotního postižení se uznává osobám se zdravotním postižením v případě, pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti :

- o 35 % až 49 % - I. stupeň invalidity
- o 50 % a nejvíce o 69 % - II. stupeň invalidity
- nejméně o 70 % - III. stupeň invalidity

Dle ustanovení § 67 odst. 3 až 5, ZoZ se za zdravotně znevýhodněnou osobu považuje fyzická osoba, která má zachovány schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely ZoZ považuje nepříznivý stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a podstatně omezuje psychické, fyzické nebo smyslové schopnosti a tím i schopnost pracovního uplatnění.

Skutečnost, že je osobou se zdravotním postižením, dokládá fyzická osoba potvrzením nebo rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení. Skutečnost, že je osobou se zdravotním postižením, dokládá fyzická osoba rozhodnutím úřadu práce.

Vašek (in Lechta, 2010, s.21) uvádí několik vymezení zdravotního postižení. Ze symptomatologického hlediska **postižení** chápe jako „*relativně trvalý, ireparabilní stav jedince v kognitivní, komunikační, motorické anebo emocionálně-volní oblasti, který se manifestuje signifikantními obtížemi při učení a sociálním chování.*“ Při **narušení**, na rozdíl od

postižení, mohou mít „patogenní faktory charakter limitovaného působení, to znamená, že jsou reparabilní. **Ohrožením** se tu rozumí „dlouhodobé nepříznivé působení různých fyzikálních, biologických, chemických, psychických či sociálních faktorů, které v případě nepříznivých okolností mohou narušit integritu organismu a způsobit „narušení“. Zászkaliczky (in Lechta, 2010, s. 43, 52-53) definuje **postižení** jako „významnou kvantitativní a kvalitativní odchylku od normálního vývoje, která se projevuje primárními a sekundárními příznaky. Postižení není onemocnění, ale (zpravidla) onemocněním způsobený dlouhodobý, nevratný (ireverzibilní) stav, v důsledku kterého „zdraví“ není možné obnovit“. Dále uvádí, že znevýhodnění vzniká v interpersonálních a sociálních vztazích, nové pojetí klade důraz na sociální dimenzi postižení a nevyklučuje osobě s postižením schopnost plnit normální sociální roli. Tudiž míra znevýhodnění je závislá na společenském postavení, materiálních podmínkách, možnosti přijímat a dostávat pomoc a podporu od ostatních lidí.

Zdravotní postižení i handicap Novosad (2009, s. 12-16) popisuje jako společenské pojmy, které se odvíjejí ze vztahu mezi tělesným, smyslovým nebo psychickým poškozením a společenským prostředím. Uvádí, že „pojem se stále více jeví jako nevystižitý, jelikož lidské zdraví je více vztahováno k absenci či výskytu nemoci nebo poruchy, což je jedna věc, avšak komplex příčin i důsledků toho, že je něco poškozeno, tzn. je postižena určitá oblast lidské existence a jedinec může být kvůli tomu znevýhodněn, je věc druhá.“ Dále uvádí, že **Světová zdravotnická organizace** definuje postižení jako „částečné nebo úplné omezení schopnosti vykonávat některou činnost či více činností, které je způsobeno poruchou nebo dysfunkcí orgánu.“ Postižení ale nemusí mít vliv na kvalitu života jedince nebo jeho neschopnost pracovat.

1.2 Osoba se zdravotním postižením podle dokumentů OSN

Tak, jak již bylo výše uvedeno, neexistuje jedna forma definice zdravotního postižení. Komendová (2009, s. 18-19) se zmiňuje o následujících mezinárodních organizacích a dokumentech, které se týkají ochrany lidských práv a vymezení osob se zdravotním postižením, včetně práv souvisejících s výkonem práce. Např. **Světová zdravotnická**

organizace (dále jen SZO), jako koordinující organizace, se zabývá otázkami spojenými se zdravím v systému OSN. Cílem této organizace je zajistit, aby všechny národy světa dosáhly co nejvyšší úrovně zdraví.¹ V oblasti ochrany osob se zdravotním postižením bylo zejména důležité přijetí **Mezinárodní klasifikace funkcí, postižení a zdraví** (dále jen ICF), která vymezuje vztahy mezi společenskými podmínkami a schopností jednotlivce. Jedná se o mezinárodní standard pro popis a posuzování zdraví a postižení. Tato klasifikace byla používána pro nejrůznější účely v oblasti statistiky, sociální politiky, vzdělávání, sociálního zabezpečení, pojištění, práce a i v oblasti lidských práv. Důležitý přínos ICF spočívá v tom, že zohledňuje dopady zdravotního postižení ve společnosti, definuje složky zdraví a některé složky spojené se zdravím, jakými jsou vzdělání nebo práce. Tyto faktory mají vliv na fungování jednotlivce a určují dopad zdravotního postižení. ICF nechápe zdravotní postižení jen ve vztahu k úzké skupině osob. Vychází z myšlenky, že během života je každý člověk postižen určitým stupněm snížení zdraví. **Deklarace práv osob se zdravotním postižením**, přijatá Valným shromážděním OSN dne 9. prosince 1975, uvádí podle tohoto dokumentu definici osob se zdravotním postižením následovně: *„zdravotně postižená osoba je jakákoliv osoba, která není plně nebo zčásti schopna zabezpečit své životní potřeby nebo potřeby v životě společnosti jako běžný jedinec, a to v důsledku vady, ať už vrozené nebo ne, spočívající v jejich fyzických nebo duševních schopnostech“*. Tato definice je obecnější, jelikož Deklarace práv osob se zdravotním postižením nesměřuje k ochraně zdravotně postižených pouze v oblasti související s pracovním procesem. Cílem je především ochrana lidských práv osob se zdravotním postižením.

Standardní pravidla OSN pro vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením (dále jen Standardní pravidla), schválena Valným shromážděním OSN dne 28. října 1993, vymezují v odst. 17 termín *„postižení“* jako *„velké množství různých funkčních omezení, která se vyskytují v každé populaci ve všech zemích světa. Lidé mohou být postiženi fyzickou, mentální*

¹ Zdraví není podle Preambule Ústavy Světové zdravotnické organizace chápáno pouze jako absence nemoci nebo vady, ale jako stav úplného fyzického, duševního a společenského blahobytu. Uvedeno KOMENDOVI, J. *Pracovní podmínky osob se zdravotním postižením*. Ostrava: KEY Publishing, 2009, s. 18.

nebo smyslovou vadou, zdravotním stavem nebo duševním onemocněním. Takovéto vady, stavy nebo onemocnění mohou být trvalého nebo přechodného rázu“. V odst. 18 Standardních pravidlech je vymezen termín „handicap“. Tento termín označuje „konflikt osoby s postižením a prostředím“ a má zdůraznit nedostatky v prostředí i v mnoha organizovaných aktivitách ve společnosti, např. informacích, komunikaci a vzdělávání. Dalším dokumentem ochrany zdravotně postižených je **Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením** (dále jen Úmluva). Tento nejdůležitější mezinárodní dokument ochrany zdravotně postižených byl přijatý na podzim roku 2006. V tomto dokumentu je zdravotní postižení definováno jako „koncept, který se vyvíjí a který je výsledkem vzájemného působení mezi osobami s postižením a bariérami v postojích a v prostředí, které brání jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti, na rovnoprávném základě s ostatními“. Uznává zdravotní postižení jako koncept, který se vyvíjí a společnost a názory ve společnosti nejsou statické. Bere v úvahu úpravy po určité době a v jiném sociálně ekonomickém uspořádání, přijímá dynamický přístup v pohledu na zdravotní postižení. Podle čl. 1 této Úmluvy zahrnují osoby se zdravotním postižením „osoby mající dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními. Na zdravotní postižení tudíž musíme nahlížet jako na výsledek interakce mezi osobou a jejím prostředím a zdravotní postižení není něco, co se nachází uvnitř jednotlivce jako výsledek nějaké poruchy. **Rada Evropy** je regionální mezinárodní organizace lidských práv. Definici zdravotního postižení uvádí následovně: „omezení způsobené fyzickými, psychickými, smyslovými, sociálními, kulturními nebo právními překážkami, které postižené osobě brání, aby se integrovala a účastnila se rodinného života a života společnosti na stejné úrovni jako kdokoliv jiný.“ Jednotnou definici vzhledem k celé oblasti života osob se zdravotním postižením, jako je kvalita života, zdravotní stav, sociální, pracovní, vzdělávání atd., nelze jednoduše uvést. Účelem je především stanovení ochrany osob se zdravotním postižením ve všech oblastech života společnosti.

2 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

2.1 Právní úprava zaměstnanosti a zaměstnávání osob se ZP

Důležitou součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod (dále jen Listina), která upravuje základní lidská práva a svobody. Ustanovení čl. 3 odstavec 1 Listiny říká, že: *„Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.“* Dané ustanovení vychází z toho, že všechny osoby mají stejná práva a svobody, tzn., že i osoby se zdravotním postižením musí mít stejná práva a svobody jako osoby bez postižení. Na základě svého zdravotního postižení nemohou být osoby diskriminovány. Jedním z těchto základních lidských práv je právo na práci upravené v ustanovení čl. 26 odstavec 3 Listiny, které stanoví, že *„každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon.“* Z daného ustanovení pak vyplývá, že se právem na práci rozumí právo získávat prostředky pro vlastní životní potřeby prací, dané právo přiznává každému a vztahuje se jak na práci závislou, tak na práci nezávislou. Na rozdíl od práva na zaměstnání nelze právo na práci vymáhat soudně, neboť se jedná spíše o proklamaci, tzn., že toto právo není vymahatelné. Problematikou zaměstnávání se věnuje i další článek, a to konkrétně ustanovení čl. 28 Listiny, který se týká práva na spravedlivou odměnu a práva na uspokojivé pracovní podmínky. V ustanovení čl. 29 Listiny je pak osobám se zdravotním postižením zaručena zvýšená ochrana zdraví při práci a právo na zvláštní pracovní podmínky. Na základě tohoto dokumentu je zakotveno v ustanovení § 4 odst. 1 a 2 zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, rovné zacházení a zákaz diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání.

Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (dále jen Úmluva) upřednostňuje zaměstnávání osob se zdravotním postižením na otevřeném trhu práce před zaměstnáváním v chráněném pracovním prostředí. Smluvní státy mají povinnost přijmout opatření, mezi která

patří mj. podporovat pracovní příležitosti a profesní postup osob se zdravotním postižením na trhu práce, asistenci při hledání, získávání a udržení si zaměstnání, umožnit osobám se zdravotním postižením účinný přístup odborného a profesního poradenství, podporovat zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve veřejném a soukromém sektoru a zajištění přiměřené úpravy na pracovišti. Úmluva potvrzuje všestrannost, nedělitelnost a vzájemnou závislost a souvislost všech lidských práv a základních svobod a zaručuje osobám se zdravotním postižením užívání těchto práv a svobod bez diskriminace. Smluvní státy jsou přesvědčeny, že Úmluva přispěje k odstranění hlubokého sociálního vyloučení a znevýhodnění osob se zdravotním postižením. Podpoří rovné příležitosti jejich účasti ve všech oblastech života, např. kulturního, sociálního, občanského, politického. Účelem Úmluvy je chránit, podporovat a zajišťovat plné a rovné užívání všech lidských práv a základních svobod všemi osobami se zdravotním postižením a podporovat úctu k jejich přirozené důstojnosti, osobní nezávislosti, nediskriminace, samostatnosti osob a účinného zapojení a začlenění do společnosti. Respektuje odlišnosti a přijímání osob se zdravotním postižením jako součást lidské různorodosti a přirozenosti. (Komendová, 2009, s. 33-62)

Dle ustanovení § 16 **zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce** je uvedeno, že zaměstnavatelé jsou povinni zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky, odměňování za práci o poskytování jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, o odbornou přípravu a o příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání. V pracovněprávním vztahu je zakázána jakákoliv diskriminace. Pojmy přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci a případy, kdy je rozdílné zacházení přípustné, upravuje zvláštní právní předpis.

V ustanovení § 67 odst. 1, **zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, je uvedeno zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Fyzickým osobám se zdravotním postižením se poskytuje zvýšená ochrana na trhu práce. Podrobněji se tímto tématem zabýváme v kapitole 4.

2.2 Cíle v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Cílem poradenství a podpory v zaměstnávání osob se zdravotním postižením je nalezení a udržení si vhodného pracovního místa, začlenění se do pracovního procesu a být nezávislý na sociálních dávkách. Česká republika na základě **Národního plánu vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010-2014 v článku 27 Úmluvy – Práce a zaměstnávání** zabezpečuje a podporuje realizaci práva na práci s cílem:

- zakázat diskriminaci na základě zdravotního postižení týkající se kterékoliv formy zaměstnávání, včetně podmínek naboru, přijímání a zaměstnávání pracovníků, setrvání v zaměstnání, profesního postupu a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- chránit na rovnoprávném základě s ostatními, práva osob se zdravotním postižením na spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky, včetně rovných příležitostí a rovného odměňování
- umožnit osobám se zdravotním postižením účinný přístup k programům obecného, odborného a profesního poradenství, ke službám zprostředkování práce a odborné přípravě na výkon povolání i dalšímu vzdělávání
- podporovat pracovní příležitosti a profesní postup osob se zdravotním postižením na trhu práce, jakož i asistenci při hledání, získávání a udržení si zaměstnání
- podporovat příležitosti k samostatné výdělečné činnosti
- zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve veřejném sektoru
- zajistit, aby osobám se zdravotním postižením byla poskytována přiměřená úprava na pracovišti
- podporovat u osob se zdravotním postižením získávání pracovních zkušeností na otevřeném trhu práce
- podporovat pracovní a profesní rehabilitaci osob se zdravotním postižením.

Termínovaná opatření k výše uvedeným cílům:

- *analyzovat možnosti zefektivnění systému povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, navrhnout opatření,*

aby plnění povinného podílu odběrem výrobků od zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením bylo realizováno pouze prostřednictvím těch zaměstnavatelů, kteří skutečně výrobky vyrobili či skutečně poskytli služby

- *analyzovat situaci osob se zdravotním postižením – domácích zaměstnanců se zaměřením na efektivitu vynakládaných finančních prostředků ze státního rozpočtu. Na základě výstupů z analýzy zpracovat návrh opatření na podporu této formy zaměstnávání osob se zdravotním postižením*
- *vypracovat a předložit metodické postupy a doporučení k využití veřejných zakázek malého rozsahu na podporu sociálních podniků, zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením a jejich chráněných dílen*
- *na základě analýzy stávající úpravy podmínek poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením navrhnout opatření pro možnosti zefektivnění tohoto nástroje*
- *zajistit realizaci systémových opatření na jednotlivých stupních řízení, včetně případných legislativních úprav*
- *odstranit nerovnoprávné postavení osob se zdravotním postižením v odměňování minimální mzdou.*

V článku 8 Úmluvy – Zvyšování povědomí uvádí uvedená opatření:

- zvyšovat povědomí v celé společnosti, i na úrovni rodiny, o situaci osob se zdravotním postižením, podporovat respektování práv a důstojnosti osob se zdravotním postižením
- bojovat proti stereotypům, předsudkům a škodlivým praktikám ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, včetně těch, které se týkají pohlaví nebo věku, ve všech oblastech života
- podporovat povědomí o schopnostech a přínosu osob se zdravotním postižením.

Výše uvedená opatření za tímto účelem zahrnují:

- *vychovávat k vnímavosti k právům osob se zdravotním postižením*
- *podporovat pozitivní vnímání osob se zdravotním postižením a lepší společenské povědomí v tomto směru*
- *podporovat uznání dovedností, zásluh a schopností osob se zdravotním postižením a jejich přínosu na pracovišti i na trhu práce.*

Stát se zavazuje přijmout okamžitá, účinná a odpovídající výše uvedená opatření. Celá společnost a převážně zaměstnavatelé by měli tato opatření vnímat jako zavazující.

3 Podpora v zaměstnávání osob se zdravotním postižením

3.1 Poradenství jako součást podpory osob se zdravotním postižením

Za účelem získání nejvyšší možné funkční schopnosti se v rámci ucelené rehabilitace osobám se zdravotním postižením poskytuje péče v oblasti zdravotní, sociální, profesní, vzdělávací, právní a ostatních oblastí, které mají vliv na zkvalitnění života osob se zdravotním postižením. Na doporučení **Rady Evropy** je *„cílem ucelené rehabilitace poskytnout osobám se zdravotním postižením, ať už je jejich postižení jakékoli povahy a původu, co nejširší účast na společenském i hospodářském životě a co největší nezávislost“*. Dle Světové zdravotnické organizace je *„rehabilitace souhrn všech opatření potřebných k zařazení nebo návratu postiženého člověka do společenského prostředí a do života.“* Rehabilitace je výrazem humanity, solidárnosti a demokracie ve společnosti. V české právní legislativě se v podpoře a péči o osoby se zdravotním postižením vydávají zákony v oblasti sociálních služeb, zdravotní péči, zákony o sociálním zabezpečení, školskými zákony, zákoník práce a další. Poradenství pro osoby se zdravotním postižením je nástrojem, který zprostředkovává a doplňuje proces rehabilitace, tak aby člověk s postižením nebyl handicapován a sociálně vyloučen. Úkolem poradenské činnosti je zmírnění či kompenzování příčin, které osobám se zdravotním postižením brání v jejich plnohodnotném a fungujícím začlenění do společnosti. Poradenství můžeme definovat jako podporu klienta při řešení jeho nepříznivé či problémové situace. V rámci ucelené rehabilitace se podpora v pracovní oblasti nejvíce dotýká sociální, pedagogické a pracovní rehabilitace. Cílem sociální rehabilitace je snížit důsledky trvalého nebo dlouhodobého zdravotního postižení a to posilováním zbytkových funkcí organismu, nácvikem pracovních schopností a dovedností k profesnímu uplatnění. Sociální rehabilitace je vymezena v ustanovení § 70 zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Pedagogická rehabilitace se zaměřuje na oblast výchovy, vzdělávání a přípravy na budoucí povolání. Touto oblastí rehabilitace a poradenství se zabývá mimo jiné vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními

vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných a vyhláška č. 72/2006 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Pracovní rehabilitace je zaměřená na pracovní uplatnění jedince s postižením. Týká se např. oblasti profesní přípravy, kariérového poradenství, průzkumu trhu pracovních příležitostí, vytváření a ochrany pracovních příležitostí atd. Legislativně je pracovní rehabilitace vymezena v ustanovení § 69 ZoZ. Podrobněji se pracovním poradenstvím zabýváme v kapitole 4.1. Z výše uvedeného vyplývá, že Česká republika neřeší ucelenou rehabilitaci zdravotně postižených komplexně. Každý resort (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy aj.) se zabývá problematikou jen dílčími nástroji a nekomplexně (Novosad, 2009, s. 90-98).

3.1.1 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Jednou z výrazných forem pomoci ze strany státu je příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Podmínky pro poskytnutí příspěvku jsou upraveny v ustanovení § 78 ZoZ. Zaměstnavateli zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob. Příspěvek náleží zaměstnavateli měsíčně ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však 8000 Kč.

Příspěvek se poskytuje čtvrtletně zpětně na základě písemné žádosti zaměstnavatele, která musí být úřadu práce doručena nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí. Příspěvek se poskytuje za podmínky, že k poslednímu dni příslušného čtvrtletí zaměstnavatel nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky a nemá nedoplatek na pojistném a na penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění,

s výjimkou případů, kdy bylo povoleno splácení ve splátkách a není v prodlení se splácením splátek nebo bylo povoleno posečkání daně.

3.1.2 Daňové zvýhodnění pro zaměstnavatele

Česká legislativa upravuje právní předpisy v oblasti daňové, konkrétně zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „zákon o daních z příjmu“), zvýhodňující osoby se zdravotním postižením, popř. zaměstnavatele osob se zdravotním postižením, a to s cílem zvýšit a podpořit zaměstnanost osob se zdravotním postižením.

Výhody pro zaměstnavatele osob se zdravotním postižením přináší ustanovení § 35 zákona o daních z příjmu, kde jsou upraveny slevy na dani pro zaměstnavatele. Jedná se tedy o částky, které si zaměstnavatel za svého zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, může odečíst. Dle ustanovení § 35 odst. 1 písm. a) a b) zákona o daních z příjmu se poplatníkům (tj. v našem případě zaměstnavatelům) daň z příjmu snižuje o částku 18.000,- Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením, popř. o poměrnou část z této částky, a o částku 60.000,- Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením (tj. za osobu invalidní v třetím stupni), a to za zdaňovací období kalendářního roku, popř. o poměrnou částku, není-li u nich tato osoba zaměstnána po celý kalendářní rok.

Ještě více jsou pak zvýhodněni ti zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají více než 50 % zaměstnanců se zdravotním postižením. Těmto zaměstnavatelům se daň snižuje o polovinu daně vypočítané na základu daně vykázané z činnosti.

Daňové zvýhodnění přináší zákon o daních z příjmu i pro samotné osoby se zdravotním postižením. Osobám umožňuje odečíst si určité částky od základu daně, čímž výrazně přispívá k tomu, aby osoby se zdravotním postižením platily nižší daň, než by při stejném příjmu platila osoba zdravá. Dle ustanovení § 15 odst. 8 zákona o daních z příjmu je umožněno při stanovení daně z příjmu fyzickým osobám, které jsou osobami se zdravotním postižením, odečtení částky až o 13.000,- Kč od základu daně. U osob s těžším zdravotním postižením se jedná o částku až o 15.000,- Kč.

Další významnou podporu v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením přináší nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí (dále také jako „nařízení o minimální mzdě“). Dané nařízení v ustanovení § 2 stanovuje základní sazbu minimální mzdy, a to konkrétně 48,10 Kč za hodinu, popř. 8.000 Kč za měsíc. V ustanovení § 4 ale toto nařízení stanovuje, že u některých skupin zaměstnanců je sazba minimální mzdy snížena, neboť se předpokládá jejich omezené pracovní uplatnění. V souladu s ustanovením § 4 písm. c) nařízení o minimální mzdě se jedná o 75% částky stanovené v ustanovení § 2 tohoto nařízení u osob, které jsou poživateli invalidního důchodu pro invaliditu prvního nebo druhého stupně. V souladu s ustanovením § 4 písm. d) nařízení o minimální mzdě se jedná o 50% částky uvedené v ustanovení § 2 tohoto nařízení pro osoby, které jsou poživateli invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nebo jedná-li se o mladistvého zaměstnance, který je invalidní ve třetím stupni a nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.

Dané nařízení nezakotvuje jenom sazbu minimální mzdy, ale také nejnižší úrovně zaručené mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin, které jsou odstupňovány podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávaných prací, zařazených do 8 skupin. V souladu s ustanovením § 4 písm. c) a d) nařízení o minimální mzdě i v tomto případě, je pro osoby invalidní nejnižší úroveň zaručené mzdy snížena. Opět se jedná o 75% částky stanovené v ustanovení § 3 odst. 1 tohoto nařízení u osob, které jsou invalidní v prvním nebo druhém stupni a 50% částky uvedené v ustanovení § 3 odstavec 1 daného nařízení u osob, které jsou invalidní ve třetím stupni.

3.1. Povinný podíl zaměstnanců se zdravotním postižením

Povinný podíl zaměstnanců se zdravotním postižením představuje jeden z nejdůležitějších povinností zaměstnavatele, který má za cíl zvýšit zaměstnanost osob se zdravotním postižením. Ustanovení § 81 odst. 1 ZoZ stanovuje, že pro zaměstnavatele s více než 25 zaměstnanci

v pracovním poměru platí zákonná povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením. Je stanoven minimální podíl zaměstnanců se zdravotním postižením, které výše vymezený zaměstnavatel musí zaměstnávat. Konkrétně 4% zaměstnanců musí být osobami se zdravotním postižením, tzn., že například zaměstnavatel zaměstnávající celkem 100 zaměstnanců, musí zaměstnávat alespoň 4 zaměstnance, kteří jsou osobami se zdravotním postižením.

Vzhledem k tomu, že někteří zaměstnavatelé nemohou z různých důvodů tuto povinnost splnit, existují další způsoby, kromě jejich přímého zaměstnávání, které zajišťují, aby zaměstnavatel mohl tuto povinnost si splnit.

ZoZ stanovuje tři možnosti, prostřednictvím kterých může zaměstnavatel výše zmíněnou povinnost splnit. Tyto možnosti může také zaměstnavatel různými způsoby kombinovat.

Dle ustanovení § 81 odst. 2 písm. a) až c) ZoZ zaměstnavatel může:

- zaměstnávat přímo osoby se zdravotním postižením v pracovním poměru
- odebíráním výrobků či služeb od zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 50% osob se zdravotním postižením, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům, nebo odebíráním výrobků či služeb chráněných pracovních dílen nebo opět zadáváním zakázek těmto subjektům či odebíráním výrobků a služeb od osob se zdravotním postižením, které vykonávají samostatnou výdělečnou činnost a nezaměstnávají žádné zaměstnance, popř. zadávání zakázek těmto osobám
- odvodem do státního rozpočtu
- dle ustanovení § 82 odst. 1 ZoZ činí za každou osobu se zdravotním postižením, kterou zaměstnavatel měl zaměstnat, 2.5 násobek průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku, v němž povinnost plnit povinný podíl osob se zdravotním postižením vznikla. Odvod do státního rozpočtu poukazuje zaměstnavatel do 15. února následujícího roku prostřednictvím úřadu práce, v jehož územním obvodu je sídlo zaměstnavatele, který je právnickou osobou, nebo bydliště zaměstnavatele, který je fyzickou osobou.

3.2 Pracovní podmínky

Komendová (2009) charakterizuje pracovní podmínky v užším slova smyslu jako faktory, které přímo působí na organismus zaměstnance během výkonu práce. Můžeme zde zařadit zejména délku pracovní doby a její rozvržení, organizaci práce, prostředí na pracovišti a podmínky bezpečnosti práce. Pracovní podmínky nemusí být nutně přímo spjaty s výrobním a pracovním procesem. Může se jednat i o jiné aspekty práce, jakými jsou odměňování práce, vztahy na pracovišti, možnost zvyšování kvalifikace, možnost dosáhnout postupu v daném zaměstnání, úroveň péče o zaměstnance atd.

Na základě ustanovení § 80 a) ZoZ jsou zaměstnavatelé povinni přizpůsobovat pracovní místa a pracovní podmínky osobám se zdravotním postižením a vyhražovat pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením. Zákoník práce se zmiňuje ve vztahu k osobám se zdravotním postižením pouze o jejich zaměstnávání. Obsahuje na několika místech ustanovení, která se týkají osob se zdravotním postižením, avšak ohledně pracovních podmínek nestanoví významnější specifika.

4 Politika zaměstnanosti – typy služeb pro osoby se zdravotním postižením

4.1 Pracovní rehabilitace

Aktivity spojené s využíváním a rozvíjením pracovních schopností lidí s tělesným, mentálním aj. postižením i s pozitivním psychosociálním působením práce na osobnost těchto osob obvykle zahrnujeme pod zastřešující pojem pracovní rehabilitace. Pracovní rehabilitací se zabývá úřad práce. Jedná se o souvislou podporu osob, které mají kvůli svému zdravotnímu stavu a zdravotnímu znevýhodnění značně omezený výběr zaměstnání. Cílená podpora osobám se zdravotním postižením se zaměřuje hlavně na získání a udržení si vhodného, zdravotně i kvalifikačně přiměřeného zaměstnání. Dle ustanovení § 69 ZoZ vymezuje pracovní rehabilitaci:

- Osoby se zdravotním postižením mají právo na pracovní rehabilitaci. Pracovní rehabilitaci zabezpečuje úřad práce místně příslušný podle bydliště osoby se zdravotním postižením ve spolupráci s pracovními rehabilitačními středisky nebo může na základě písemné dohody pověřit zabezpečením pracovní rehabilitace jinou právnickou nebo fyzickou osobu.
- Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získávání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením, kterou na základě její žádosti zabezpečují úřady práce a hradí náklady s ní spojené. Žádost osoby se zdravotním postižením obsahuje její identifikační údaje, součástí žádosti je doklad osvědčující, že je osobou se zdravotním postižením.
- Pracovní rehabilitace zahrnuje zejména poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, volbu zaměstnání nebo jiné výtěžné činnosti, teoretickou a praktickou přípravu pro zaměstnání nebo jinou výtěžnou činnost, zprostředkování, udržení a změnu zaměstnání, změnu povolání a vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání nebo jiné výtěžné činnosti.

- Úřad práce v součinnosti s osobou se zdravotním postižením sestaví individuální plán pracovní rehabilitace s ohledem na její zdravotní způsobilost, schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost a kvalifikaci s ohledem na situaci na trhu práce, přitom vychází z vyjádření odborné pracovní skupiny (§ 7 odst. 5).

4.2 Chráněné pracovní dílny

Pro mnohé osoby s postižením je nevhodný nebo přímo nereálný běžný či zkrácený pracovní úvazek v rámci zaměstnaneckého poměru. Vhodným řešením může být práce v chráněných pracovních dílnách, ve stacionářích či práce domácí, pravidelně zadávaná zaměstnavatelem. Chráněnou pracovní dílnou je dle ustanovení § 76 ZoZ pracoviště provozovaná právnickými nebo fyzickými osobami, kteří zaměstnávají přes 60 % občanů se zdravotním postižením (specifickým chráněným pracovištěm je také pracoviště dislokované v domácnosti občana). Práce probíhá v menších kolektivech, většinou na zkrácený úvazek, a měla by zohledňovat zdravotní omezení zaměstnanců. Občanům v chráněných dílnách a na chráněných pracovištích náleží mzda a vztahují se na ně všechna práva a povinnosti, která vymezuje zákoník práce a zákon o zaměstnanosti.

Smyslem chráněných pracovních dílen je poskytovat alespoň částečné pracovní uplatnění a možnost podílet se na pracovní rehabilitaci. Novosad (2009, s. 51-52) specifikuje okruh osob se zdravotním postižením, které pracují v chráněných dílnách:

- **s omezenými pohybovými schopnostmi** – člověk s tělesným postižením je omezen v praktické fyzické činnosti, ale pokud se osvojí přiměřené dovednosti a akceptuje reálnou škálu hodnot, aspirací a vzorů, může být jeho život zcela uspokojující a pro společnost přínosný.
- **s mentálním postižením** - tedy klienti se zřetelným úbytkem rozumových schopností. Sem patří lehká až střední mentální retardace, Downův syndrom, kombinovaná postižení i získané ztráty mentálních schopností – např. některé stavy po závažných úrazech nebo onemocnění mozku. Po zácvičku jsou tyto lidé většinou schopni jednodušších prací pod nedirektivním vedením.

- *s psychiatrickými diagnózami* - jejichž stav je přes dosaženou stabilizaci velmi proměnlivý, kteří nemohou nést psychické nároky běžného pracovního zařazení a kteří by trpěli samotou a nepodnětným prostředím, pokud by byli trvale pouze doma, v sociální izolaci.

V praxi se ukazuje, že řada klientů svými zdravotními problémy zasahuje do více skupin najednou (např. mentálně postižení mají problémy s pohybovou koordinací a jemnou motorickou nebo tělesně postižení mohou vlivem frustrace, izolace a deprivace vykazovat různě závažnou psychopatologickou symptomatologii), proto uvedené tři skupiny jsou pouze rámcové.

Chráněná pracovní dílna musí být provozována po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě. Na vytvoření chráněné pracovní dílny poskytuje úřad práce zaměstnavateli příspěvek.

Příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny poskytnutý úřadem práce podle ustanovení § 76 odst. 2, ZoZ může činit maximálně osminásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku na každé pracovní místo v chráněné pracovní dílně vytvořené pro osobu se zdravotním postižením a dvanáctinásobek této mzdy na pracovní místo pro osobu s těžším zdravotním postižením. Vytváří-li zaměstnavatel na základě jedné dohody s úřadem práce 10 a více pracovním míst v chráněné pracovní dílně, může příspěvek na vytvoření jednoho pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením činit maximálně desetinásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně čtrnáctinásobek výše uvedené průměrné mzdy.

Úřad práce dle ustanovení § 76 odst. 7, ZoZ může na základě dohody se zaměstnavatelem poskytnout zaměstnavateli i **příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů** na chráněné pracovní dílny. Roční výše příspěvku může činit maximálně čtyřnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku na jednoho zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, a maximálně šestinásobek výše uvedené průměrné mzdy na jednoho zaměstnance, který je osobou s těžším zdravotním postižením.

4.3 Chráněné pracovní místo

Chráněným pracovním místem je na základě ustanovení § 75 odst. 1, ZoZ takové místo, které je vytvořené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce. Chráněné pracovní místo musí být provozováno po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě. Na vytvoření chráněného pracovního místa poskytuje úřad práce zaměstnavateli příspěvek.

Příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa poskytuje úřad práce na základě ustanovení § 75 odst. 2, ZoZ. Pro osobu se zdravotním postižením může činit maximálně osminásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně dvanáctinásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. Vytvářeli-li zaměstnavatel na základě jedné dohody s úřadem práce 10 a více chráněných pracovních míst, může příspěvek na vytvoření jednoho chráněného pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením činit maximálně desetinásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně čtrnáctinásobek výše uvedené průměrné mzdy.

Úřad práce může uzavřít dohodu o poskytnutí příspěvku na vytvoření chráněného pracovního místa i s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.

Úřad práce může na základě písemné dohody se zaměstnavatelem nebo s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, poskytnout dle ustanovení § 75 odst. 9, ZoZ i příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů na chráněné pracovní místo obsazené osobou se zdravotním postižením. Roční výše příspěvku může činit maximálně trojnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku.

5 Socializace osob se zdravotním postižením

Ve všech částech světa a na všech úrovních společnosti žijí lidé se zdravotním postižením. Komendová (2009, s. 7) uvádí, že podle odhadů Mezinárodní organizace práce žije v současné době na celém světě přibližně 650 mil. lidí se zdravotním postižením. Tento počet stále narůstá vzhledem k událostem, jakými jsou přírodní katastrofy, válečné konflikty, dopravní nehody, pracovní úrazy, nemoci z povolání apod. Pokrok v oblasti medicíny umožňuje přežít, popřípadě prodloužit život v případech, které by dříve skončily smrtí. Oblast rehabilitace a vývoje kompenzačních pomůcek pak do jisté míry napomáhá zmírnit následky zdravotního postižení a umožňuje zapojení se do života ve společnosti, včetně pracovního života. Přesto představují lidé se zdravotním postižením nejvíce ohroženou menšinu, což platí zvláště pro oblast výkonu práce.

Podle Procházkové (2009) má velký význam zaměstnání nejen pro osoby bez postižení, ale i pro jedince s postižením. Přispívá k sebeurčení, uznání a kvalitě života a je předpokladem k úspěšné integraci do společnosti.

Klicpera a Innerhofer (in Procházková, 2009, s. 40) zdůrazňují psychický význam placené práce pro člověka. Podle nich znamená práce:

- **Zajištění existence:** pro většinu lidí v naší společnosti znamená vykonávání zaměstnání možnost vydělávání peněz, zajištění příjmu.
- **Určitou míru nezávislosti:** práce napomáhá k osobní a finanční nezávislosti. Každý, kdo je schopen se o sebe sám postarat, vydělává si na svoji obživu, není zavázán vůči ostatním a společnosti.
- **Rozšíření duševního horizontu:** během výkonu práce dochází k procesu učení, podpoře myšlenkových pochodů, které lze uplatnit i v jiné oblasti života.
- **Strukturovaný všední den:** všední den má svoji časovou strukturu, je rozdělen na práci, volný čas, víkend, dovolenou. Je to dáno zaměstnaností, které přizpůsobujeme svůj čas.

Místo na výkon práce, domov, různé zážitky s odlišnými komunikačními strukturami řadíme do prostorové struktury.

- **Účast na společenském životě:** práce nám nabízí možnosti k sociálním kontaktům mimo rodiny, učí nás chovat se v různých situacích a k různým lidem. Člověk si uvědomuje tímto svoji užitečnost pro společnost i pro sebe samého.
- **Rozvoj:** práce představuje a umožňuje rozvoj schopností a dovedností, posiluje sebevědomí v překonávání dovedností a má vliv na vývoj osobnosti.
- **Vývoj k větší odpovědnosti:** převzít pracovní úkol znamená převzít i část odpovědnosti, což dokazuje, že člověk dozrává a dospívá. Práce v naší společnosti nejzřetelněji naznačuje přechod z dětství, ve kterém se o nás starají ostatní, do dospělosti, kde alespoň za nás samé přebíráme odpovědnost my.

Profesní činnost, která není jen přechodná, nýbrž pokud možno trvale vykonávaná, je spojujícím článkem psychického vnitřního světa a vnější reality. To znamená, že práce je stimulem osobního vývoje a mediem podpory vnitřní psychické stability a stabilizace vztahu člověka s prostředím.

5.1 Integrace

Vstup do vzdělávacího procesu podle Procházkové (2009) a poté přechod do pracovního či profesního života představují důležité mezníky v životě člověka. Možnost vykonávat práci dodává lidem s postiženým pocit, že jsou užiteční a cenní pro společnost. Není vždy jednoduché se rozhodnout správně, prosadit si svá přání a představy. Ještě těžší to pak je, když to neumožňují rámcové podmínky, jak tomu bývá u lidí s postižením. Účastnit se pracovního života znamená v podstatě také být integrován do společnosti.

Novosad (2009, s. 84-85) se domnívá, že předsudky nepatří do moderní demokratické společnosti. Hlavní roli v boji proti nim sehrává informovanost, nepředpojatost a otevřenost. Na těchto důležitých aspektech se podílí výchova a vzdělávání celé společnosti. Autor uvádí, že handicap či znevýhodnění jedince „nevzniká samotným zdravotním postižením či funkční

poruchou, ale rozvíjí se až sekundárně, tedy v návaznosti na bariéry všeho druhu, při absenci kompenzujících opatření, postoje okolí a ladění sociální interakce.“

Dále vymezuje postavení jedince s postižením podle WHO (Mezinárodní klasifikace nemocí), hovořící o tom, že *„jedinec s nějakou poruchou či nějakým postižením není automaticky handicapován – znevýhodněn, k znevýhodnění dochází až následně, jakmile má jedinec redukováný přístup k životním příležitostem, nemůže uspokojovat své lidsky přirozené potřeby přiměřeným způsobem a k jeho seberealizaci, socializaci a pracovnímu i společenskému uplatnění společnost přistupuje pod optikou stigmatu akcentujícího odlišnost a nedostačivost jedince.“*

Pipeková (2006) označuje problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením jako dlouho neřešenou oblast. Uvádí, že odborníci se snaží na speciálních středních školách poskytovat studentům teoretickou a praktickou přípravu, připravovat je na budoucí povolání, která jim umožní po ukončení studia se uplatnit na trhu práce. Ale bez pomoci a podpory poradenského pracovníka se na trhu práce neuplatní.

Zaměstnávání je podle Komendové (2009) důležitým prvkem sociální integrace a slouží jako prostředek v boji proti sociálnímu vylučování, nesmí však být opomenut hlavní účel výkonu práce jako lidské činnosti, kterým je zajištění prostředků k obživě. K tomu, aby si každý jednatlivec, tedy i osoba se zdravotním postižením, mohl tyto prostředky zajistit, musí mít vytvořeny odpovídající podmínky.

5.2 Vstup do profesního života

Uplatnění člověka na trhu práce je podmíněné řadou charakteristik (věk, zdravotní stav, vzdělání, pohlaví, příslušnost k etnické skupině), které vyčleňují skupiny lidí s větším rizikem nemožnosti získání zaměstnání nebo ztráty zaměstnání a předurčují je pro dlouhodobou nezaměstnanost (Buchtová, 2002, s. 109).

Jak uvádí Procházková (2009), je množství překážek, které brání osobám se zdravotním postižením uplatnit se při vstupu na trh práce. Tyto překážky mohou být různého druhu, např. nemají adekvátní kvalifikaci, předsudky vůči postiženým nebo příliš málo informací.

V dnešní tržní společnosti vyžaduje trh práce a zaměstnavatelé především vysoce kvalifikované, výkonné pracovníky. V naší společnosti nadále panují předsudky, že osoby s postižením žádnou či potřebou kvalifikaci nemají anebo by uvedenou práci nezvládly. Nedojde ani k ověření jejich skutečných schopností a možností. Zaměstnavatel nabízí tzv. tradiční povolání pro postižené, jako je telefonista, vrátný atd. Existuje však celá řada zaměstnání, v kterých vyšší kvalifikace není nutná. U osob s postižením je proto třeba zvolit takové zaměstnání, kde bude možné využít jejich schopností a potenciálu.

Často se setkáváme s předsudky nejen od zaměstnavatelů, ale i v celé společnosti. Na jedince s postižením se pohlíží jako na jedince, kteří pracovat nemohou nebo jistě nebudou schopni podávat odpovídající výkon či kvalitu nebo budou často nemocní a budou v práci chybět, často jsou odmítáni ještě dříve, než je jim dána vůbec možnost dokázat, co umí.

Tak jak mezi jedinci bez postižení, tak i mezi lidmi s postižením se najdou takoví, kteří pracovat nechtějí. Ale těm, kteří mají kladný přístup k práci, je třeba dát možnost uplatnit se v pracovní oblasti. Zaměstnavatelé, tak i lidé s postižením nemají dostatek informací, často ani nevědí, kde je hledat, a také nehledají. Mnoho zaměstnavatelů se nezajímá, co obnáší zaměstnávat člověka s postižením, vidí v tom převážně nevýhody a překážky. Lidé s postižením rovněž často nemají informace o tom, jak se ucházet o své právo na práci, jak a kde hledat práci, jak se ucházet o práci, kde hledat pomoc a podporu. Pro možnost účastnit se pracovněprávních vztahů je nutné mít způsobilost k pracovněprávním vztahům, tedy schopnost nabývat práv a zavazovat se v oblasti pracovně právní (Michalík, 2006).

Kuja (in Renotiérová, Ludíková, 2006, s. 131) uvádí, že *„zvládání těžkého osudu vážných zdravotních poškození je prověřkou potenciálu člověka samotného, ale i jeho sociálního okolí.*

Navzdory náročné situaci je člověk s postižením schopen, přijme-li svoji situaci jako výzvu, směřovat k pozitivním hodnotám, najít svá vlastní životní poslání a postupně je naplňovat.“

6 Profesní poradenství a služby absolventům škol se zdravotním postižením na úřadech práce

Ludíková (in Renotíerová, Ludíková, 2006, s. 155) definuje **speciální poradenství** „jako komplex poradenských služeb určených specifickým skupinám jedinců, tj. takových jedinců, kteří jsou znevýhodněni zdravotně či sociálně a jejichž handicap má dlouhodobý charakter.

Na základě legislativních opatření, uvedené v kapitole 2, je všem osobám se zdravotním postižením na trhu práce poskytována zvýšená péče a ochrana. Dle zákonných ustanovení ZoZ, jsou vymezeny osoby se zdravotním postižením, kterým je orgánem sociálního zabezpečení přiznána invalidita, nebo jsou úřadem práce uznány osobami zdravotně znevýhodněnými. Úřad práce vede evidenci osob se zdravotním postižením, kterým poskytuje služby podle tohoto zákona. Evidence obsahuje identifikační údaje o osobách se zdravotním postižením, o omezeních vzhledem k jejich pracovnímu uplatnění s ohledem na zdravotní důvody, údaje o právním důvodu, na základě kterého byly uznány osobami se zdravotním postižením, a údaje o poskytování pracovní rehabilitace.

Osoby se zdravotním postižením mají právo na pracovní rehabilitaci, kterou zajišťuje dle ZoZ úřad práce podle bydliště osoby se zdravotním postižením. Tuto činnost zajišťuje ve spolupráci s pracovními rehabilitačními středisky nebo právníckými či fyzickými osobami, se kterými úřad práce uzavřel písemnou dohodu o poskytování pracovní rehabilitace. Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného pracovního místa osobám se zdravotním postižením. Na základě písemné žádosti osoby se zdravotním postižením zabezpečují úřady práce a hradí všechny náklady s touto činností spojené. Úřad práce sestaví s osobou se zdravotním postižením individuální plán pracovní rehabilitace s ohledem na zdravotní způsobilost osoby se zdravotním postižením, dle schopností vykonávat soustavné povolání a s přihlédnutím ke kvalifikaci osoby se zdravotním postižením.

Přechod absolventa se zdravotním postižením na trh práce je jedno z nejtěžších období pro přijetí nové pracovní a sociální role. To, jak je absolvent schopen se orientovat na trhu práce,

je závislé především na jeho schopnosti přijetí této nové pracovní role, na motivaci, míry integrace a postoji k životu. I s ohledem na tyto pracovní schopnosti a sociální dovednosti se absolvent ocitá v situaci, kdy má nedostatek pracovních zkušeností a vzhledem ke svému zdravotnímu postižení i s nedostatečným zájmem ze strany zaměstnavatelů. Tyto negativní vlivy jsou ve větší či menší míře zapříčiněny předsudky a nepřipraveností samotných zaměstnavatelů na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Na zaměstnavatele jsou kladeny větší nároky na úpravu pracovního prostředí a přizpůsobení pracovních podmínek s ohledem na individuální potřeby pracovníka se zdravotním postižením. Mezi metody, které vedou k úspěšnému přijetí a udržení si pracovního místa, patří prostředky a nástroje aktivní politiky zaměstnanosti.

6.1 Činnosti úřadů práce v rámci poradenství pro osoby se zdravotním postižením

Dle ZoZ každá fyzická osoba, která má trvalý nebo přechodný pobyt na území České republiky, na základě podané žádosti o zprostředkování zaměstnání, je zařazena a vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání. Tato žádost musí být podaná osobně na úřadu práce. Na úřadu práce se uchazeč o zaměstnání s vyplněnou žádostí zaregistruje na Odboru evidence a správních rozhodnutí, kde je mu vydáno, na základě jeho podané žádosti o podporu v nezaměstnanosti, Rozhodnutí o přiznání či nepřiznání podpory v nezaměstnanosti. Aby uchazeč o zaměstnání získal podporu v nezaměstnanosti, musí dle ZoZ, prokázat úřadu práce, že za poslední tři roky před podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání a podpory v nezaměstnanosti odpracoval minimálně 12 měsíců. Vzhledem k tomuto zákonnému předpisu na podporu v nezaměstnanosti, ve velké většině absolventi škol nárok nemají. Již to, že absolvent stojí na trhu práce poprvé, nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti a má různá omezení vzhledem ke zdravotnímu stavu, je pro něho velmi zatěžující, stresující a obtížné. Po samotném zaregistrování je uchazeč o zaměstnání přiřazen k poradci-zprostředkovateli, který pracuje na odboru poradenství pro zprostředkování.

6.1.1 Odbor poradenství pro zprostředkování

Odbor poradenství pro zprostředkování všem absolventům se zdravotním postižením (dále uchazeč o zaměstnání) poskytuje základní poradenství a zprostředkování vhodného zaměstnání. Základní poradenství je poskytováno k uvedeným skutečnostem uchazeče o zaměstnání, s ohledem na zdravotní postižení a dále na poptávku trhu práce a k možnostem výkonu zaměstnání. Poskytuje prvotní poradenství v oblasti:

- jakým způsobem hledat zaměstnání
- jak psát strukturovaný životopis
- jak se osobně ucházet o zaměstnání
- jak zaměstnavatele kontaktovat, např. po telefonu, e-mailu, písemně
- jakým způsobem vyhledávat zaměstnání.

Uchazečům o zaměstnání jsou předávány informace a kontakty na běžné pracovní agentury práce i na agentury práce pro uchazeče se zdravotním postižením a dále na agenturu podporovaného zaměstnávání. Poradce zprostředkovatel poskytuje základní informace o vzniku pracovněprávního vztahu, o sepsání pracovní smlouvy, dohody o hmotné zodpovědnosti a o podmínkách zaměstnávání osob se zdravotním postižením dle zákoníku práce.

V případě odborného poradenství ve věci pracovněprávních vztahů má uchazeč právo na bezplatné poradenství na Inspektorátu práce v Olomouci. Velmi důležité je i poskytovat uchazečům o zaměstnání informace vedoucí k získání finanční podpory – sociálních dávek, vzhledem k tomu, že většina absolventů škol nárok na podporu v nezaměstnanosti nemá. Odbor Státní sociální podpory, který je součástí úřadů práce a Odbor sociální pomoci, ten je součástí obcí s rozšířenou působností, v případě vzniku nároku vyplácejí dávky v hmotné nouzi, životní minimum, příspěvek na bydlení či sociální příplatek.

Při zprostředkování zaměstnání je přístupováno k osobám se zdravotním postižením individuálně dle jejich potřeb. Jedním z nejdůležitějších úkolů poradce-zprostředkovatele je zprostředkování vhodného zaměstnání, které odpovídá zdravotní způsobilosti uchazeče

o zaměstnání a pokud možno jeho kvalifikaci, schopnostem, dovednostem, dosavadní délce doby zaměstnání, možnosti ubytování a dopravní dosažitelnosti zaměstnání. Zprostředkovatel-poradce je první osoba, se kterou se absolvent při své cestě na trh práce setkává, a který s uchazečem o zaměstnání probírá po celou dobu evidence individuální záležitosti zaměstnanosti a řeší otázky na poli poradenství, jak a jakým způsobem budou společnými silami hledat vhodné zaměstnání. Pomáhá uchazeči nalézt řešení v oblasti nezaměstnanosti, může mu pomoci při řešení osobních, rodinných či zdravotních problémů, které vedou k obtížnému umístění na trhu práce. Poradce-zprostředkovatel musí dodržovat profesionální a etický kodex, musí být optimistický, empatický a s entuziasmem. Jeden z nejdůležitějších kroků při prvním setkání u poradce-zprostředkovatele je zhodnocení a zjištění individuálního profilu samotného uchazeče o zaměstnání. Jedná se o zkonzultování a následném vyplnění, tzv. dotazníku znalostí, dovedností, získané praxe, dále zjištění o budoucích představách uchazeče o zaměstnání při umístění na volném či chráněném trhu práce, nabídkách a službách úřadu práce k vzhledem k možnostem a k individuálním potřebám daného uchazeče.

Základní poradenství musí směřovat k tomu, aby každý absolvent se zdravotním postižením, který je v evidenci úřadu práce poprvé, získal přehled, jak a jakým způsobem se má orientovat na trhu práce při hledání zaměstnání a ucházení se o pracovní místo. Uchazeč je informován o hledání zaměstnání přes své nejbližší okolí, např. přes rodinu, známé a dále přes nabídku zadaných pracovních míst na úřadu práce, internet a na stránkách portálu Ministerstva práce a sociálních věcí, která nabízejí vhodná pracovní místa. Dále je informován o inzerovaných pracovních místech v tisku a možnosti bezplatného zaregistrování se v pracovní agentuře, která odpovídá představám uchazeče o zaměstnání dle zaměření na dané profese a způsob spolupráce. Absolvent se zdravotním postižením může využít nabídky a doporučení na základní a speciální poradenské činnosti, které mu pomohou v základní orientaci na trhu práce.

Základní poradenská činnost seznámí uchazeče o službách úřadu práce, tzn. o možnostech rekvalifikačních kurzů, v případě zájmu ze strany uchazeče o zaměstnání se zdravotním

postížením o poručení a zařazení dle cílové skupiny do projektu Evropského sociálního fondu a další možnosti využití služeb. Na Úřadě práce v Olomouci je to např. nabídka Okresní knihovny v Olomouci s možností přístupu na internet pro hledání zaměstnání nebo o kurzy pro práci s počítačem.

Poradce-zprostředkovatel hodnotí situaci po celou dobu hledání zaměstnání. Mezi nejdůležitější úkoly poradce-zprostředkovatele je nabízet vhodné pracovní místo a doporučit k přijetí do zaměstnání uchazeče se zdravotním postižením. K poradenské činnosti patří doporučení a řešení postupů nezaměstnanosti a umístění na trhu práce. Se vzrůstající nezaměstnaností je obtížné pro zdravé absolventy najít vhodné zaměstnání, o to obtížnější je to pro absolventy se zdravotním postižením. Pokud je důvodem nezaměstnanosti obor vzdělání, který není na trhu práce dostatečně zastoupen, tak poradce-zprostředkovatel nabídne po konzultaci s uchazečem vhodný rekvalifikační kurz, který je jedním z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. V případě, že uchazeč neví nebo si není jistý svými předpoklady ke zvolené profesi, může absolvovat test schopností a dovedností „Bilanční a pracovní diagnostiku“ na odboru speciálního poradenství. Tato nabídka testu se volí i v případě zájmu o další studium, o tzv. soustavnou přípravu na povolání. Jedná se především o uchazeče, kteří nevědí, jaký obor dalšího vzdělávání je pro ně vhodný. Další možnosti využití testů je v případech, kdy uchazeč o zaměstnání se ocitá v obtížné životní situaci, kterou nedokáže vlastními silami řešit nebo neví, jak by svoji situaci řešit měl.

6.1.1.1 Individuální akční plán

ZoZ stanoví, že každý uchazeč o zaměstnání, který je veden v evidenci nepřetržitě v délce pěti měsíců, je povinen uzavřít s úřadem práce individuální akční plán. Zprostředkovatel-poradce nejprve pozve uchazeče o zaměstnání do poradenské činnosti pro uchazeče ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností, kterou absolvuje v rozsahu čtyř hodin v jednom dni. Výstupem tohoto poradenství pro uchazeče ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností je vyplněný dotazník,

který vždy poradce- zprostředkovatel obdrží, z něhož by mělo být zřejmé, jaké možnosti řešení své situace uchazeč o zaměstnání zvažuje.

Po absolvování tohoto poradenství uchazeč o zaměstnání za spolupráce s poradcem-zprostředkovatelem sestaví a sepíše individuální akční plán (dále jen IAP). V první části IAP společně uchazeč a poradce-zprostředkovatel zhodnotí dosavadní spolupráci, absolvované poradenské činnosti a úspěšnost při hledání vhodného zaměstnání. V druhé části si uchazeč o zaměstnání stanoví plány při vyhledání zaměstnání, a jaká opatření povedou ke zvýšení možnosti umístitelnosti na trhu práce. Tyto úkoly by měly být stanovené v určitém časovém horizontu. Uchazeč o zaměstnání by si měl i specifikovat požadovanou pomoc ze strany úřadu práce pro úspěšné nastoupení do vhodného zaměstnání. Ve třetí části IAP stanoví poradce-zprostředkovatel opět ve spolupráci s uchazečem o zaměstnání další kroky vedoucí ke zvýšení šance při umístění na trhu práce.

S uchazečem o zaměstnání v případě zájmu sepíše poradce-zprostředkovatel žádost o úhradu nákladů na rekvalifikaci či speciální poradenskou činnost, pracovní rehabilitaci a vystaví doporučení k zaměstnavateli na vhodné pracovní místo pro přijetí do zaměstnání.

6.1.2 Odbor speciálního poradenství

Speciálním poradcem úřadu práce, např. Úřadu práce v Olomouci, je psycholog a odborný pracovník trhu práce. Poradenství tohoto typu probíhá individuální formou, konzultací psychologa a uchazeče o zaměstnání. Odborný kvalifikovaný pracovník by měl zhodnotit situaci a nabídnout individuální možnosti řešení nepříznivé situace.

Speciální poradenské činnosti nabízené úřadem práce jsou nabídkou pro uchazeče o zaměstnání, mezi které patří poradenství pro zjištění vhodného profesního zaměření, pro změnu povolání, pro vhodnou rekvalifikaci či další kvalifikaci. Speciální poradce nabízí uchazeči o zaměstnání a za účasti jeho spolupráce vypracuje a vyhodnotí Integrovaný systém typových pozic, Pracovní diagnostiku COMDI a Bilanční diagnostiku. Pro ty, kteří nevědí, jak hledat zaměstnání, jak si napsat profesní životopis, motivační dopis, jak se připravit

na přijímací pohovor, je v nabídce úřadu práce Výcvik v základních dovednostech potřebných k hledání zaměstnání, Individuální poradenství s prvky koučování, Job club, motivační kurzy a podporované zaměstnávání. Jednou z nejdůležitějších poradenských činností speciálního poradce pro uchazeče o zaměstnání je pracovní rehabilitace.

6.1.2.1 Integrovaný systém typových pozic

Integrovaný systém typových pozic (dále jen ISTP) je analýza osobního potenciálu. Pomocí této testové metody může speciální poradce sestavit osobní profil uchazeče o zaměstnání, jeho charakteristiku a k vzhledem vyhodnoceným výsledkům nabídne vhodnou rekvalifikaci nebo možnosti zvýšení kvalifikace, např. studiem. Pro ty zájemce, kteří se potřebují dozvědět více

o povoláních a typových pozicích je součástí ISTP i podrobný popis jednotlivých povolání, popis činností a podmínek, o mzdách a statistice volných míst, o kvalifikačních, osobnostních a zdravotních požadavcích na tato povolání.

6.1.2.2 Pracovní diagnostika COMDI

U pracovní diagnostiky se jedná o profesní, psychologické, pedagogické a somatické šetření, které je prováděno pomocí počítačové diagnostiky COMDI. Cílem pracovní diagnostiky je vlastní sebehodnocení uchazeče o zaměstnání a analýza osobnosti se zaměřením na jeho profesní orientaci. Psycholog vyplněné testy uchazečem o zaměstnání odešle k vyhodnocení a následnými výsledky seznamuje uchazeče o zaměstnání. Dle vyhodnocení a seznámení s výsledky se po dohodě s uchazečem o zaměstnání postupují další kroky k úspěšnému začlenění do pracovního procesu.

6.1.2.3 Bilanční diagnostika

Bilanční diagnostika pomůže nasměrovat uchazeče o zaměstnání v jeho nezaměstnanosti k optimálnímu řešení. Psycholog-speciální poradce se snaží zjistit za pomoci diagnostiky využití schopností, dovedností, kompetencí, zájmů a motivace pro nejoptimálnější začlenění uchazeče o zaměstnání do pracovních aktivit a to s ohledem na aktuální stav trhu práce v daném regionu.

Slouží k dalšímu sebepoznání, uvědomění si svých silných a slabých stránek, předpokladů a nalezení možností při uplatnění se na volném či chráněném trhu práce. Umožňuje orientaci v nedostatcích, rezervách a v nevhodném řešení profese či dalšího vzdělávání. Nedílnou součástí Bilanční diagnostiky je poradenství v oblasti zvládání stresu a stresové situace.

6.1.2.4 Výcvik v základních dovednostech potřebných k hledání zaměstnání

Tato poradenská činnost trvá dva dny v rozsahu osmi hodin a je vhodná pro ty, kteří nevědí, jak hledat zaměstnání, jak si napsat profesní životopis a jak se připravit na přijímací pohovor. Poradenská činnost je zaměřená na práci s internetem a s Integrovaným portálem Ministerstva práce a sociálních věcí při hledání zaměstnání. Nejedná se jen o teoretickou přípravu, ale jde především o nácvik dovedností při hledání zaměstnání, jak telefonovat, jak si napsat žádost o přijetí do zaměstnání, jak jednat při osobním pohovoru. Výstupem absolvování této poradenské činnosti je osvědčení, zpracovaný životopis a motivační dopis.

6.1.2.5 Individuální poradenství s prvky koučování

Individuální poradenství s prvky koučování probíhá v deseti schůzkách v rozsahu jedné hodiny jednou za čtrnáct dnů a je vhodné zejména pro ty uchazeče o zaměstnání, kteří se obávají z různých důvodů účasti na skupinových aktivitách. Toto poradenství je vhodné nejen při řešení nezaměstnanosti, ale i jiných okolností, které hledání zaměstnání znesnadňují, jako např. nevyjasněná rodinná nebo finanční situace. Poradce - kouč vede uchazeče o zaměstnání formou otázek a odpovědí k tomu, aby se sám rozhodl, jak chce a bude nadále svoji nezaměstnanost řešit. Poradenství zahrnuje vyhodnocení možností umístitelnosti s ohledem na aktuální situaci na volném trhu práce, na profesní poradenství a poskytuje podporu při zvládání problémů v dalších oblastech souvisejících s nezaměstnaností a při hledání vhodného zaměstnání.

6.1.2.6 Job club

Job club je zaměřený na pomoc při hledání zaměstnání, kde a jak najít informace o volných místech, jak kontaktovat zaměstnavatele, jakou formou si sjednat se zaměstnavatelem schůzku,

co má obsahovat osobní dokumentace při hledání vhodného zaměstnání. Součástí je i pracovněprávní poradenství. Obsahem a hlavním cílem je nácvik dovedností při přijímacím pohovoru. Uchazeč o zaměstnání hledá práci za pomoci asistence poradců, kteří jim poskytují oporu a zpětnou vazbu. Job club trvá celkem šest týdnů, kdy probíhá jedna schůzka týdně v délce čtyř hodin. Připravuje se i intenzivnější Job club a to v délce dvanácti týdnů.

6.1.2.7 Motivační kurz

Motivační kurz má obsah shodný jako Job club, je však daleko výraznější v tom, že ovlivňuje osobnost člověka a používají se v něm některé prvky psychoterapie. Uchazeč o zaměstnání si zde ujasní své priority, je podporován ve vlastních aktivitách, v uspokojování vlastních potřeb a v navrhování vlastních cílů pro jejich uskutečnění. Tento kurz probíhá celkem šest týdnů a to denně šest hodin. Výstupem je osvědčení o absolvování a konkrétní doporučení pro další postup při hledání vhodného zaměstnání.

6.1.2.8 Podporované zaměstnávání

Podporované zaměstnávání je určeno pouze pro uchazeče o zaměstnání se zdravotním postižením a probíhá po dobu přibližně šesti měsíců dle možností uchazeče o zaměstnání se zdravotním postižením a možností dodavatele. Úřad práce v Olomouci spolupracuje s Agenturou SPOLU Olomouc. Obsahem podporovaného zaměstnávání je individuální i skupinové poradenství, Job club, vyhledávání vhodného pracovního uplatnění, praxe a nácvik dovedností

a zvládnání konkrétního pracovního místa. Každý měsíc vypracovává dodavatel zprávu o postupu uchazeče o zaměstnání se zdravotním postižením a výstupem je závěrečná zpráva se zhodnocením průběhu a výsledků s konkrétním doporučením pro další spolupráci s uchazečem o zaměstnání se zdravotním postižením.

Všechny tyto poradenské činnosti jsou zajišťovány prostřednictvím služeb úřadu práce a to vybranými dodavateli pro daný kalendářní rok, se kterými je uzavřena dohoda. Všechny aktivity poradenských činností jsou uskutečňovány v sídle dodavatele.

6.2 Informační středisko pro volbu povolání

Informační středisko pro volbu povolání (dále jen IPS) spadá pod Odbor speciálního poradenství. Speciální poradci poskytují jak samotným uchazečům o zaměstnání, tak i rodičům a dětem se zdravotním postižením, které nejsou uchazeči o zaměstnání, komplexní poradenství ve volbě vhodného druhu vzdělání, další profesní přípravy, o jiných možnostech získání kvalifikace, o podmínkách změny povolání nebo další kvalifikace. Poradenství probíhá s přihlédnutím k individuálním potřebám osob se zdravotním postižením, k jejich schopnostem, dovednostem, způsobilosti, zájmům a možnostem. V nabídce IPS jsou atlasy školství, které nabízejí možnost studia na všech školách v celé České republice, s nabídkou studijních programů a oborů. Je možnost zhlédnout videoklipy o povolání, které seznamují klienta slovem i obrazem s tímto povoláním. Dále je zde přístupný počítačový program „Průvodce světem povolání“, ve kterém klient nalezne různé postupy volby povolání včetně možnosti testování zájmů, učí klienta, jak se ucházet o zaměstnání, jak se připravit na pohovor u zaměstnavatele, jak psát žádosti o přijetí do zaměstnání a jak psát životopis. V posledním ročníku základní školy jsou žáci seznamováni s touto možností a nabídkou IPS. Tím je budoucí absolvent školy již předem informován o nabídkách na trhu práce, o možnostech a způsobech vyhledávání zaměstnání a poradenství na příslušném úřadě práce. Pro základní školy se dle individuálních žádostí pořádají informační schůzky, na kterých jsou poskytovány výše uvedené nabídky a možnosti k dalšímu možnému vzdělávání, které bude směřovat k uplatnění na trhu práce po ukončení vzdělání.

6.3 Oddělení rekvalifikací

Na oddělení rekvalifikací poskytují poradenství v oblasti rekvalifikačních kurzů a to buď na základě doporučení poradce zprostředkovatele, nebo na základě vlastní aktivity ze strany uchazeče o zaměstnání. V případě, že má uchazeč zájem o absolvování a úhradu nákladů na rekvalifikaci, tak si osobně sepíše u svého poradce - zprostředkovatele žádost o daný typ rekvalifikačního kurzu. Po následném schválení této žádosti Odborem poradenství

pro zprostředkování je sepsána poradcem na oddělení rekvalifikací s uchazečem o zaměstnání Dohodu o úhradě nákladů na schválenou rekvalifikaci. Po dobu účasti na rekvalifikačním kurzu má uchazeč o zaměstnání nárok na podporu při rekvalifikaci a to vždy, i když nárok na podporu v nezaměstnanosti nevznikl.

V nabídce úřadu práce nejsou speciální rekvalifikační kurzy pro uchazeče se zdravotním postižením. Dodavatelé rekvalifikací, tzv. školicí střediska, jsou vstřícná a nápomocna uchazečům se zdravotním postižením při zajištění a úspěšném absolvování dané rekvalifikace dle jejich vzdělávacích potřeb.

6.4 Odbor trhu práce

Zaměstnavatel, který přijme do pracovního poměru absolventa se zdravotním postižením, může na základě písemně podané žádosti na úřadu práce, na Odboru trhu práce, získat příspěvky z prostředků aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen APZ). Příspěvky APZ tvoří veřejně prospěšné práce, zřízení společensky účelného místa, příspěvek na zapracování, příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa, příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa, příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny, příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů, na pracovní rehabilitaci, příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Každý zaměstnavatel má povinnost dle zákona o zaměstnanosti nahlásit příslušnému úřadu práce do deseti dnů volné pracovní místo. Zadané pracovní místo nesmí mít diskriminační charakter. Na zadané vhodné pracovní místo vystaví poradce-zprostředkovatel uchazeči o zaměstnání doporučení k přijetí do zaměstnání. Uchazeč o zaměstnání má povinnost toto pracovní místo projednat do 3 pracovních dnů od převzetí doporučení v sídle zaměstnavatele. Pokud zaměstnavatel chce přijmout uchazeče do pracovního poměru a má zájem o příspěvek APZ, musí podat na příslušném úřadu práce dle adresy provozovny, kde bude zaměstnanec vykonávat práci, žádost o daný příspěvek a doložit doklady o bezdlužnosti. Jeho žádost je projednána v komisi APZ, kde je rozhodnuto o výši příspěvku a doby poskytování.

6.5 EURES poradce

V rámci služeb Odboru trhu práce je EURES poradce, který nabízí a podává všechny důležité informace pro ty uchazeče o zaměstnání, kteří zvažují nebo se rozhodli pracovat v zahraničí, a to v rámci Evropské unie. EURES poradce má k dispozici přehled všech registrovaných agentur práce pro zaměstnávání v zahraničí. Podává informace o životních a pracovních podmínkách každého členského státu EU včetně legislativy, uzavření pracovní smlouvy, o sociálním systému a pracovních místech.

6.6 Odbor evidence a správních rozhodnutí

Na odboru evidence a správních rozhodnutí se vypracovává nejen prvotní evidence uchazeče o zaměstnání a rozhodnutí ve správním řízení o přiznání či nepřiznání podpory v nezaměstnanosti, ale i na tomto odboru probíhá správní řízení ve věci uznání či neuznání osoby zdravotně znevýhodněné. Klient si podává žádost o uznání zdravotního znevýhodnění vzhledem k jeho možnosti výkonu zaměstnání. Většinou se jedná o klienty, jejichž pracovní schopnosti jsou vzhledem ke zdravotnímu stavu omezené anebo jejichž zdravotní stav se zhoršil z různých důvodů. Tato žádost je úřadem práce dále postoupena na okresní správu sociálního zabezpečení na odbor posudkové lékařské služby. Lékaři posoudí zdravotní stav klienta a vyhotoví „Posudek o zdravotním stavu“, který je zaslán zpět na úřad práce. Na základě tohoto posudku je vyhotoveno úřadem práce rozhodnutí o uznání či neuznání osoby zdravotně znevýhodněné.

6.7 Evropský sociální fond

Novým a vytvořeným nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti pro zvyšování zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů jsou projekty Evropského sociálního fondu (dále jen ESF). Na oddělení ESF pracují experti trhu práce, finanční a projektoví manažeři, kteří ve spolupráci s Odborem poradenství pro zprostředkování zajišťují prezentaci těchto projektů uchazečům o zaměstnání. Každý projekt je určen pro konkrétní cílovou skupinu. Uchazeč o zaměstnání je na základě jeho zájmu doporučen Odborem poradenství pro zprostředkování k zařazení do projektu na dobu 12-ti měsíců. Účast v projektu začíná v okamžiku, kdy je uzavřena dohoda o účasti v tomto projektu.

Po tuto dobu absolvuje uchazeč o zaměstnání individuální a skupinové poradenství, pracovní diagnostiku a rekvalifikační kurzy. V rámci projektu jsou pro zaměstnavatele, který zaměstná uchazeče o zaměstnání, připraveny dotační finanční prostředky. Účast v projektu končí uplynutím sjednané doby nebo nástupem do zaměstnání.

VÝZKUMNÁ ČÁST

7 Celostátní průzkum zaměstnávání absolventů škol se zdravotním postižením

7.1. Výzkumné šetření, postup při zadávání a vyhodnocení dotazníku

Výzkumné šetření k celostátnímu průzkumu v oblasti zaměstnávání absolventů škol se zdravotním postižením probíhalo na základě námi e-mailem zasláných dotazníků (viz. příloha č. 1) odborným pracovníkům na všechny úřady práce v České republice. Tyto dotazníky byly zaslány začátkem měsíce října 2010 i s metodickým postupem k vypracování, aby při zpracování došlo k jednotnému postupu vyplnění (viz. příloha č. 2). Tyto dokumenty obdrželi všichni vedoucí odboru poradenství pro zprostředkování na všech úřadech práce v České republice.

Naše dotazování bylo zaměřeno pouze na absolventy se zdravotním postižením, kteří se zaevidovali na úřadech práce po ukončení studia a stojí na trhu práce poprvé. Dotazování bylo zaměřeno na období let 2009 a 2010 od 1. 6. do 30. 9. z důvodu, že v tomto období se absolventi škol, pokud nepokračují v soustavné přípravě na povolání nebo si nenašli vhodné zaměstnání ihned po ukončení studia, zaevidují na úřadu práce nejvíce.

Formou dotazníků byly osloveny všechny úřady práce v České republice a požádány o odpověď do 31. 10. 2010. Z celkového počtu 77 úřadů práce celé České republiky nám úplný dotazník vyplnilo 69 úřadů práce (viz příloha č. 3 na datovém nosiči CD), 8 úřadů práce neodpovědělo vůbec, 3 úřady práce nám zaslaly neúplně vyplněné dotazníky a údaje z těchto úřadů práce nebyly zahrnuty ve výzkumné části. Návratnost vyplněných dotazníků byla 89,6%. Získané údaje jsou zpracovány samostatně pro každou část dotazníku.

Dotazník obsahoval celkem 31 položek a byl rozdělen do 8 částí. Tyto části dotazníku směřovaly k těmto ukazatelům:

1. celkem zaevidovaných absolventů v daném období od 1. 6. 2009 do 30. 9. 2009 a v období od 1. 6. 2010 do 30. 9. 2010

2. celkový počet zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v daném období roku 2009 a 2010
3. počet absolventů se zdravotním postižením, který byl v daném období veden v evidenci uchazečů o zaměstnání
4. počet absolventů se zdravotním postižením, který nastoupil do zaměstnání a to na chráněné pracovní místo nebo do chráněné pracovní dílny
5. počet absolventů se zdravotním postižením, který ukončil evidenci v daném období a z jakého důvodu
6. počet absolventů se zdravotním postižením, který ukončil vzdělání v daném stupni vzdělávacího systému
7. počet absolventů dle jejich konkrétního zdravotního postižení
8. počet absolventů s přiznaným určitým stupněm invalidity, uznán osobou zdravotně znevýhodněnou, přiznání invalidního důchodu.

7.2 Vyhodnocení položek dotazníku

7.2.1 Celkový počet absolventů

Položka č. 1 obsahuje

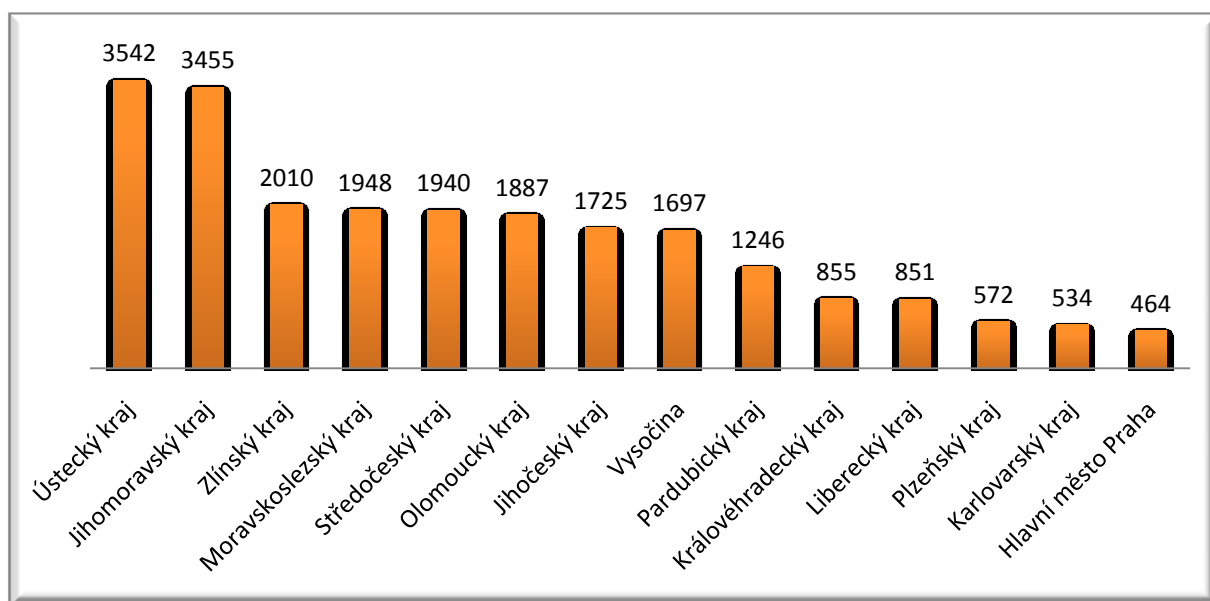
Celkový počet zaevidovaných absolventů v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a od 1. 6. do 30. 9. 2010. Celkem se na 69 úřadech práce v České republice zaevidovalo **22726** absolventů v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a **31904** absolventů v období od 1. 6. 2010 do 30. 9. 2010.

Graf č. 1 a graf č. 2 porovnává celkový počet zaevidovaných absolventů dle krajů České republiky v daném období roku 2009 a 2010. Z těchto výsledků vyplývá **nárůst** v počtu zaevidovaných absolventů v roce 2010 oproti roku 2009 a to v průměru **o 46,9 %**. Nejvyšší nárůst mělo Hlavní město Praha a to o 77,4 %, Moravskoslezský kraj o 74,9 %, Plzeňský kraj o 61,9 %, Liberecký kraj o 61,6 %, Královéhradecký kraj o 59,9 % a Karlovarský kraj o 52,2 %.

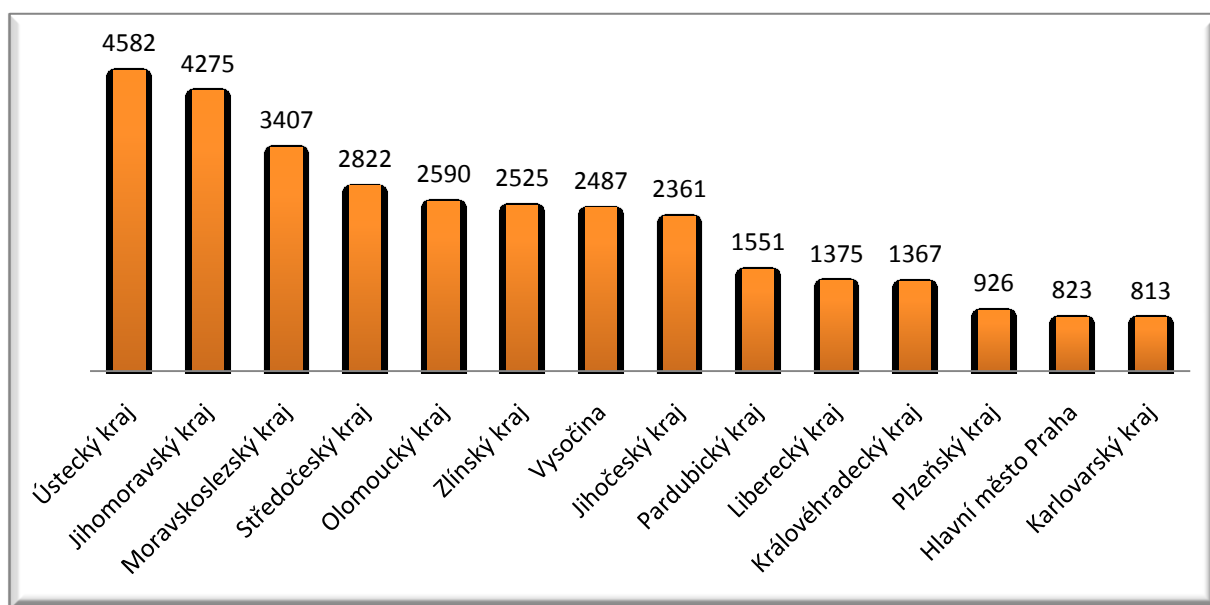
Oproti tomu nejnižší nárůst měl Jihomoravský kraj a to o 23,7 %, Pardubický kraj o 24,5 % a Zlínský kraj o 25,6 %.

Tento nárůst mohl být způsoben zvyšující se hospodářskou krizí. V rámci úsporných finančních prostředků ze stran zaměstnavatelů se v roce 2010 nevytvářel dostatek nových pracovních míst na trhu práce a stávající pracovní místa se více rušila. Z tohoto důvodu absolventi po ukončení vzdělání nepřecházeli plynule na trh práce, ale evidovali se na úřadu práce.

Graf č. 1 Celkem zaevidováno absolventů od 1. 6. 2009 do 30. 9. 2009 dle krajů

Graf č. 2 Celkem zaevidováno absolventů od 1. 6. 2010 do 30. 9. 2010 dle krajů

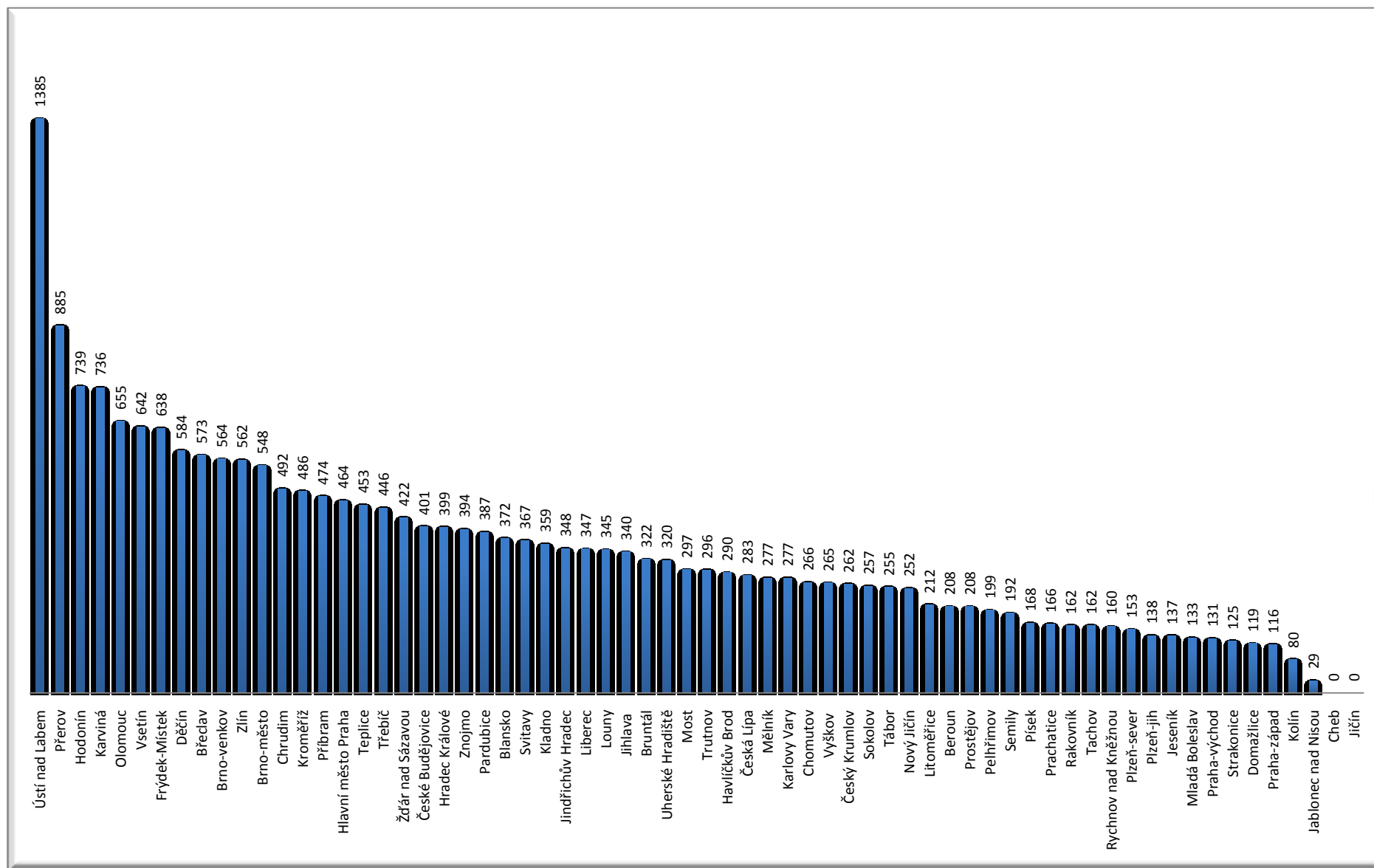
Graf č. 3 a graf č. 4 porovnává celkový počet zaevidovaných absolventů v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 oproti období od 1. 6. do 30. 9. 2010 dle okresních úřadů práce v České republice. Tyto údaje byly vyplněny do dotazníků samotnými úřady práce v České republice, které jsou v příloze č. 1. Nejvyšší počet zaevidovaných absolventů oproti jiným úřadům práce v České republice v období od 1. 6. do 30. 6. 2009 měl Úřad práce v Ústí nad Labem a to celkem **1385** a v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 opět Úřad práce v Ústí nad Labem s celkovým počtem **1701** absolventů. Nejnižší počet zaevidovaných absolventů v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 měl Úřad práce v Jablonci nad Nisou s počtem **29** absolventů a v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 měl Úřad práce v Kolíně a to **73** absolventů.

Úřady práce v Chebu a v Jičíně uvádí nulový počet zaevidovaných absolventů pro období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a roku 2010. Pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 uvádí shodně i Úřad práce v Klatovech nulový počet zaevidovaných absolventů. Kladenou otázkou je, zda opravdu nikdo z absolventů pro dané období nepožádalo o zprostředkování zaměstnání nebo jen chybně vyplnily tyto úřady práce danou položku v dotazníku. Vzhledem k tomu, že do počtu celkem zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 uvedl Úřad práce v Ostravě celkem 5, Úřad práce v Šumperku celkem 2 a Úřad práce

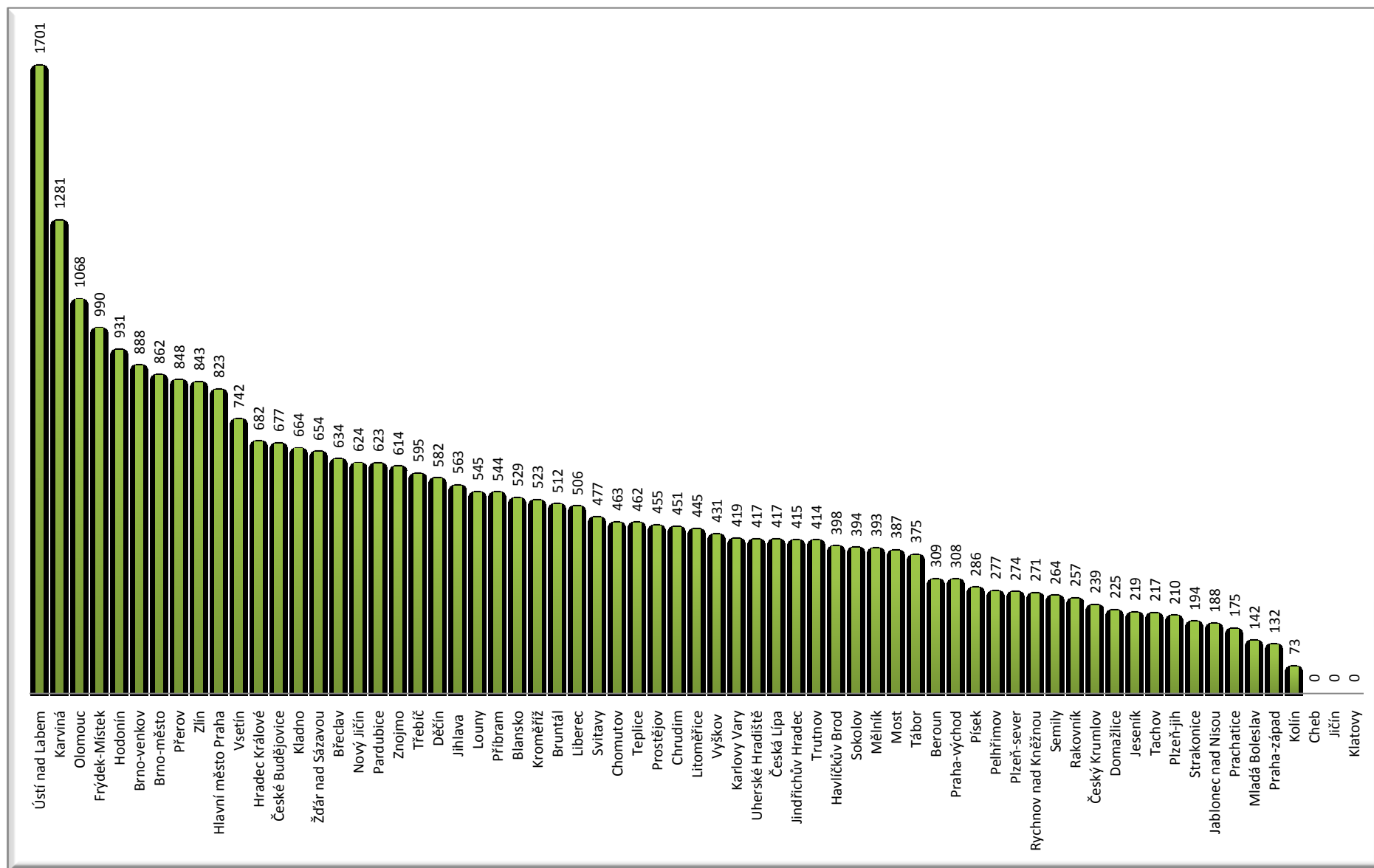
v Klatovech také celkem 2 a pro období zaevidování od 1. 6. do 30. 9. 2010 uvedl Úřad práce v Ostravě celkem 8 a Úřad práce v Šumperku celkem 1 absolventa se zdravotním postižením, je nemožné, aby celkový počet zaevidovaných absolventů v daném období byl nulový. Domníváme se, že tyto údaje byly uvedeny chybně.

Celkový počet zaevidovaných absolventů na jednotlivých okresních úřadech práce je s největší pravděpodobností ovlivněn jak celkovým počtem obyvatel žijících v daném okrese, tak i poptávkou na trhu práce a počtem volných pracovních míst. Stále je zde vidět velký nárůst počtu zaevidovaných absolventů pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 oproti období zaevidování absolventů od 1. 6. do 30. 9. 2009.

Graf č. 3 Počet celkem zaevidovaných absolventů od 1. 6. 2009 do 30. 9. 2009 dle okresních úřadů práce

Graf č. 4 Počet celkem zaevidovaných absolventů od 1. 6. 2010 do 30. 9. 2010 dle okresních úřadů práce

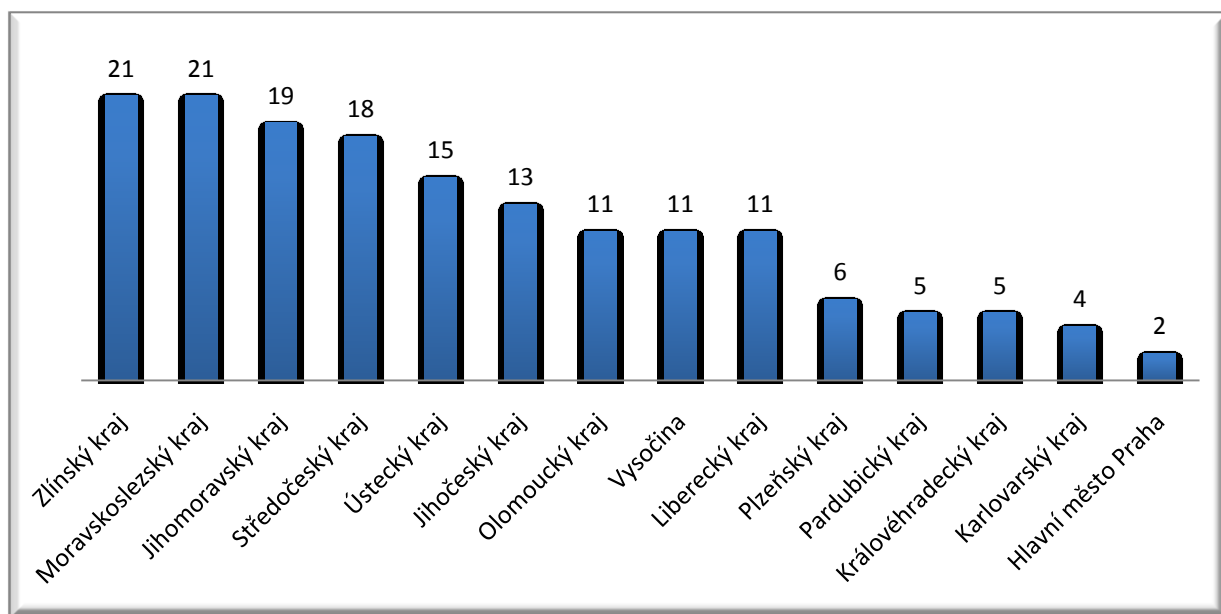

7.2.2 Celkový počet absolventů se zdravotním postižením

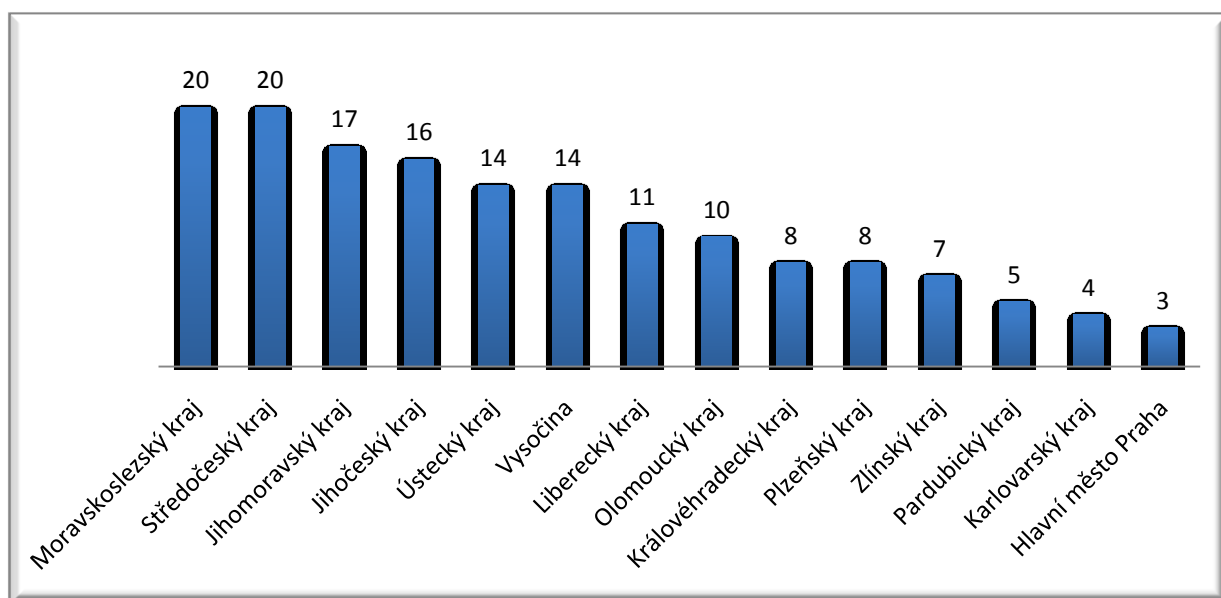
Položka č. 2

Celkový počet zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. a od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 a 2010. Celkem se na 69 úřadech práce v České republice zaevidovalo **162** absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a **157** absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2010. V období od 1. 6. do 30. 9. 2009 se zaevidovalo **o 3 % více** absolventů se zdravotním postižením oproti období od 1. 6. do 30. 9. 2010. Klademe si otázku, z jakého důvodu **se celkový počet zaevidovaných absolventů v daném období roku 2010 zvýšil oproti danému období roku 2009 o 46,9 %** a z toho **počet zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením se v daném období roku 2010 oproti danému období roku 2009 snížil o 3 %**. Odpověď nelze jednoznačně najít. Jeden z důvodů může být ten, že absolventi se zdravotním postižením, pokud mají přiznánu invaliditu III. stupně se nemohou od 1. 1. 2010 evidovat na úřadu práce.

Graf č. 5 Celkový počet zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 dle krajů v České republice

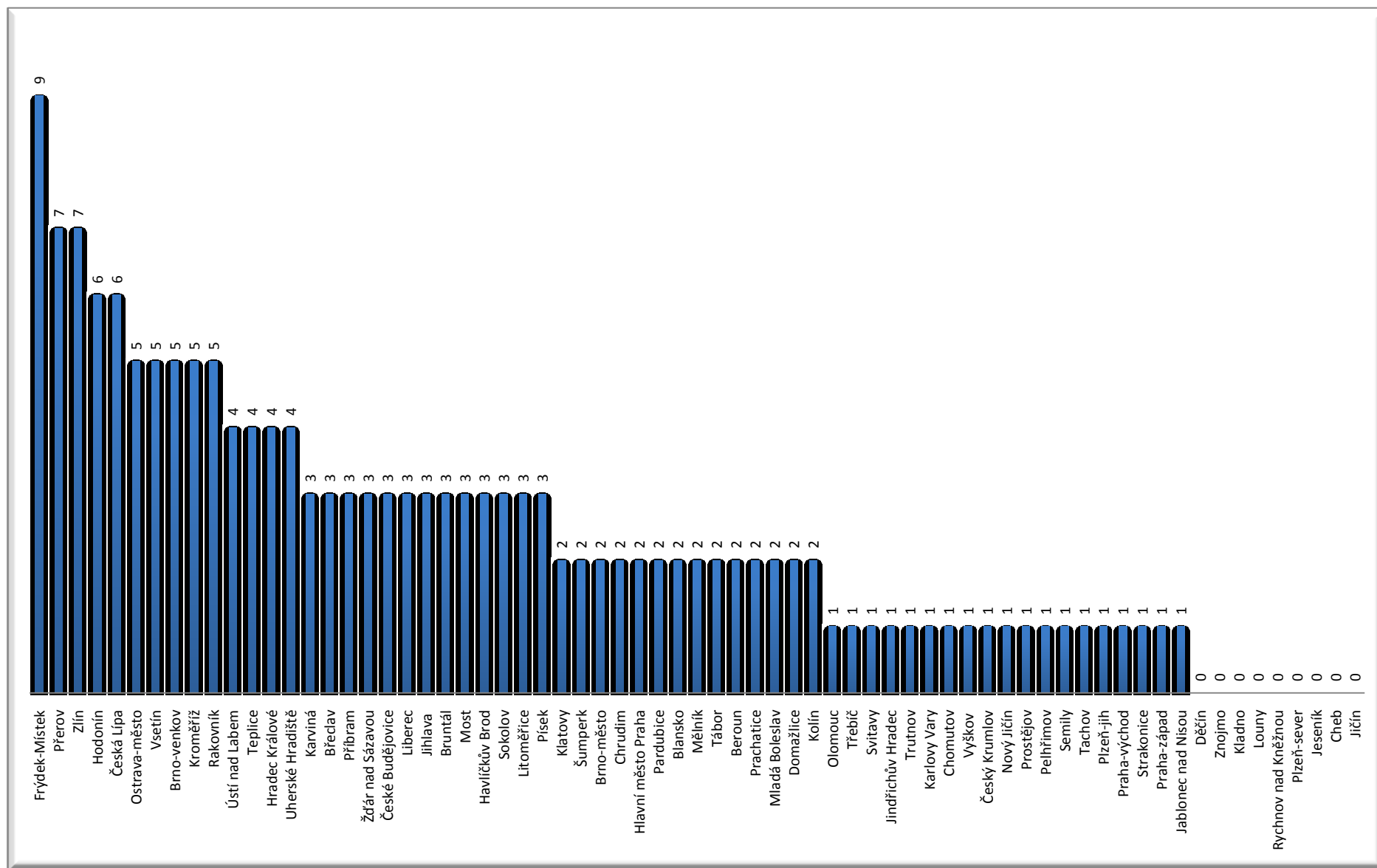
Graf č. 6 Celkem zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 dle krajů v České republice

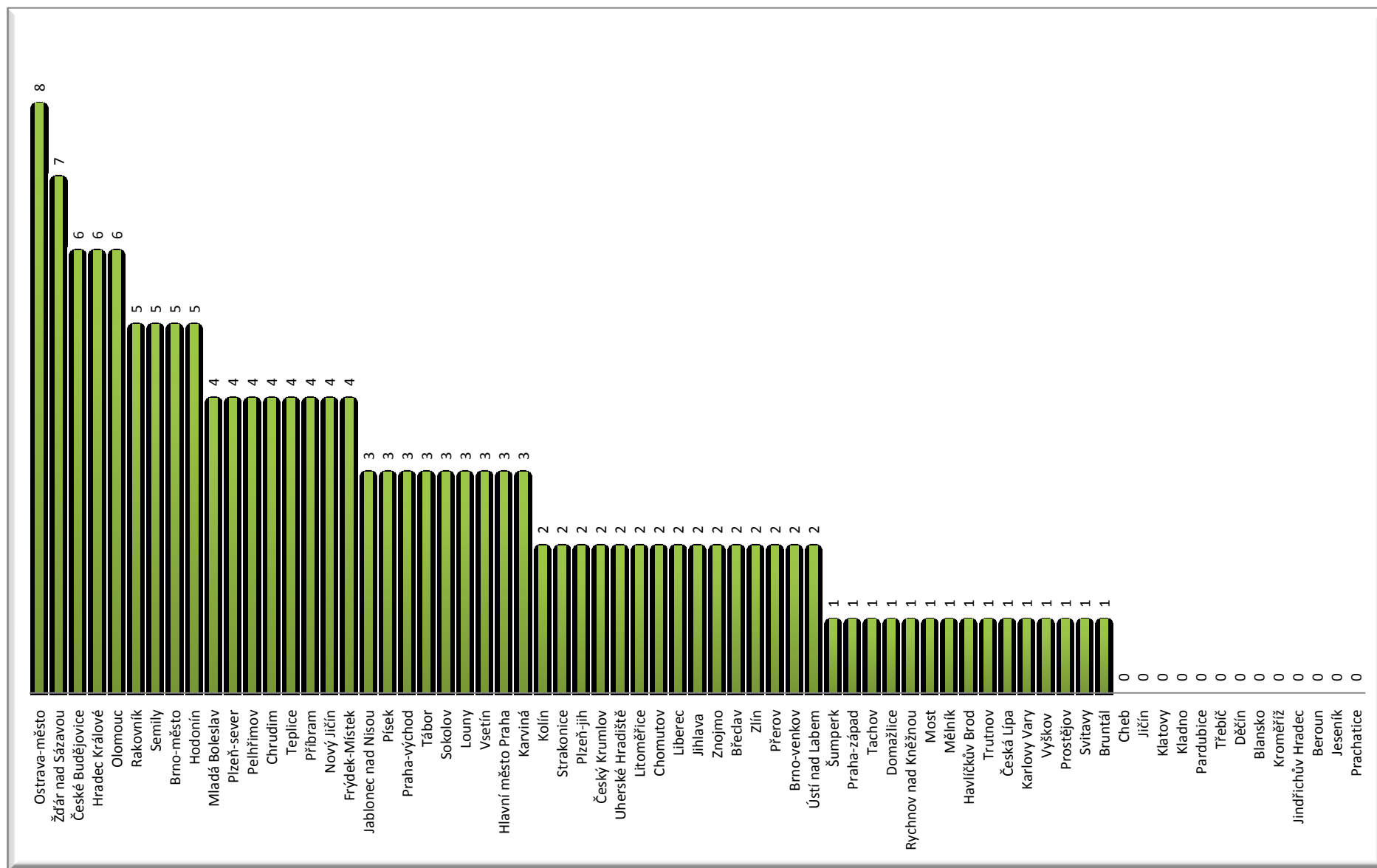
Jak je vidět na těchto grafech č. 5 a č. 6, tak mezi kraji, na kterých se zaevidovalo nejvíce absolventů se zdravotním postižením pro obě období roku 2009 a 2010 patří Moravskoslezský kraj, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj a Ústecký kraj. Oproti tomu Zlínský kraj zaevidoval v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 nejvíce absolventů se zdravotním postižením a v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 jako jeden s nejmenším počtem. Olomoucký a Liberecký kraj patří s počtem 10 a 11 zaevidovanými absolventy se zdravotním postižením pro obě daná období roku 2009 a 2010, k těm s průměrným.

Graf č. 7 uvádí celkový počet zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 dle úřadů práce v České republice. Výsledky nám ukazují, že se v průměru na každém úřadu práce zaevidovali 2 až 3 absolventi se zdravotním postižením.

Graf č. 7 Absolventi se zdravotním postižením zaevidovaní od 1. 6. 2009 do 30. 9. 2009 dle okresních úřadů práce

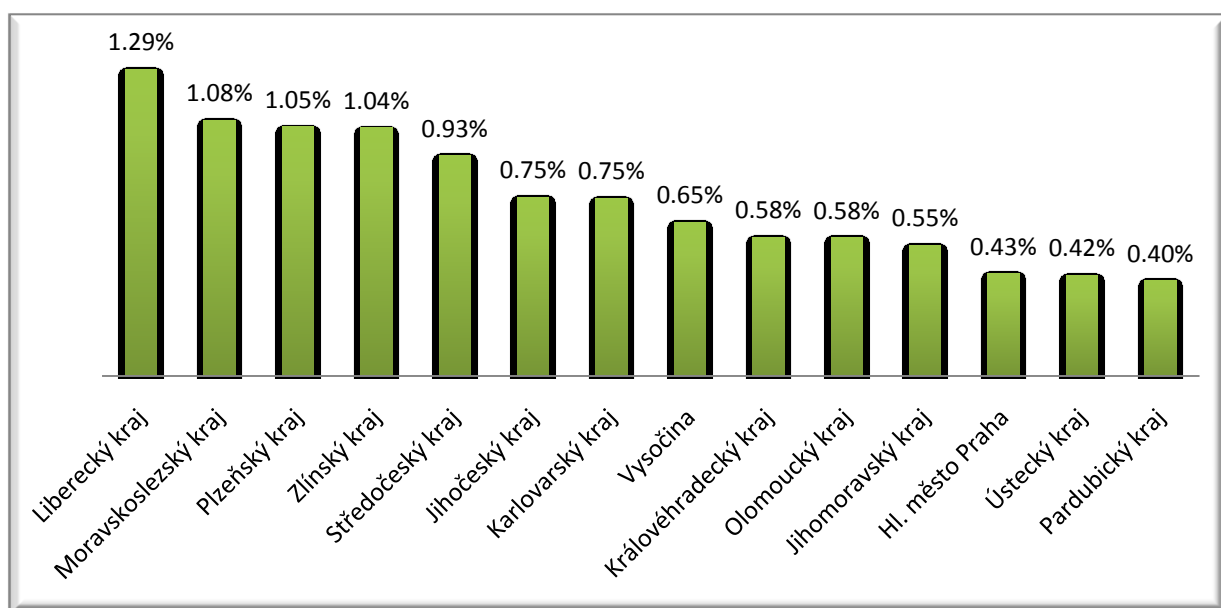

Graf č. 8 Počet celkem zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 dle okresních úřadů práce

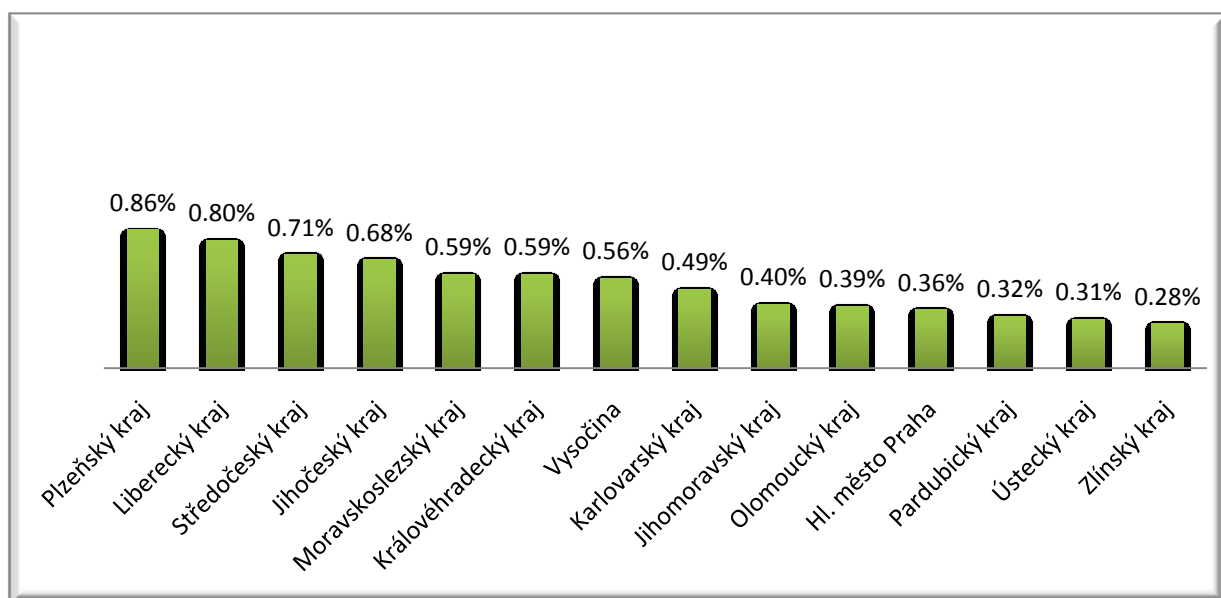

Graf č. 9 a graf č. 10 udává poměr zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením k celkovému počtu zaevidovaných absolventů dle krajů v České republice v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a období od 1. 6. do 30. 9. 2010. **V průměru se v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 zaevidovalo 0,75 % a v období od 1. 6. do 30.9.2010 0,52 % absolventů se zdravotním postižením z celkového počtu všech zaevidovaných absolventů v těchto daných obdobích.**

Graf č. 9 Poměr zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením k celkovému počtu zaevidovaných absolventů dle krajů v České republice v období od 1. 6. do 30. 9. 2009

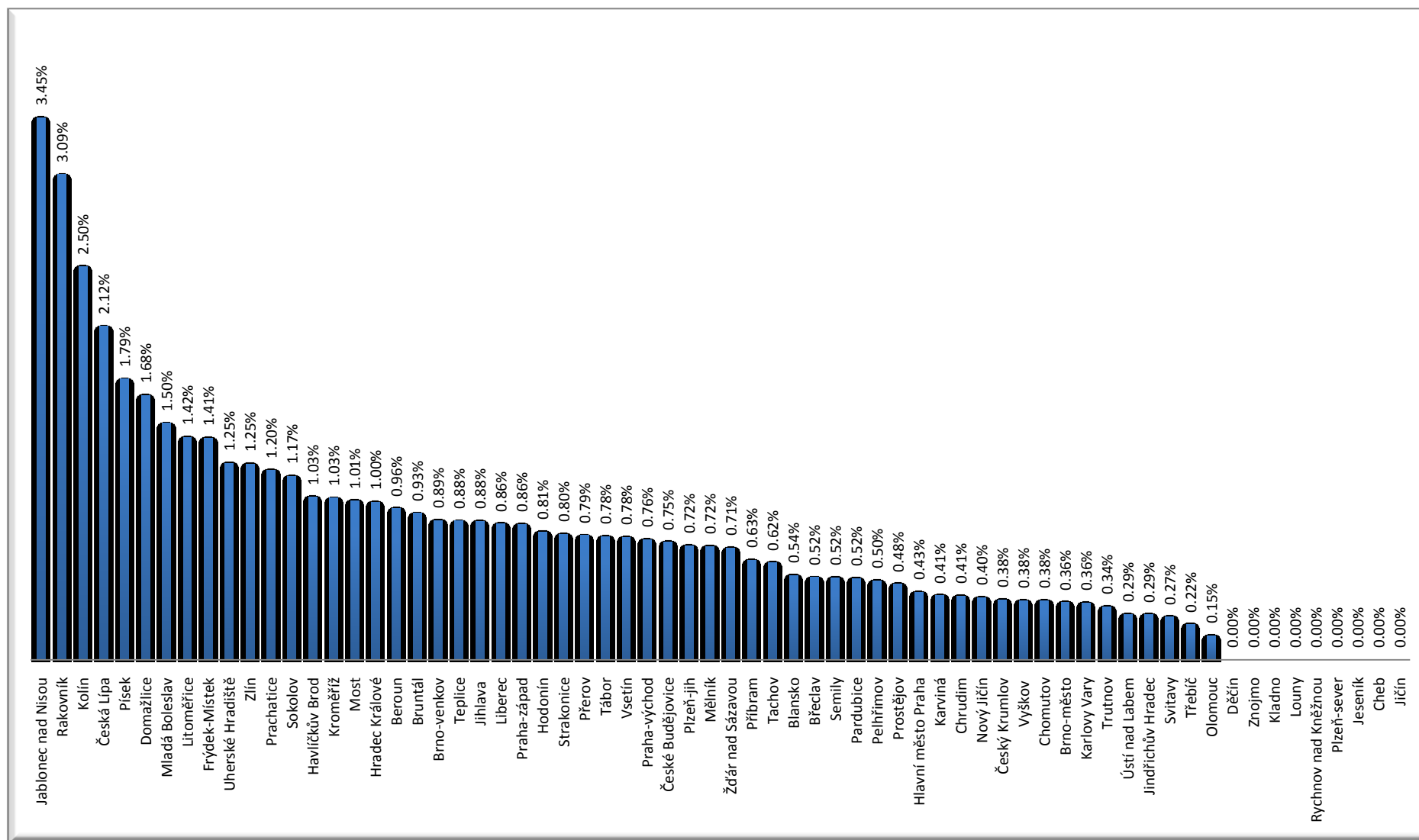
Graf č. 10 Poměr zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením k celkovému počtu zaevidovaných absolventů dle krajů v České republice v období od 1. 6. do 30. 9. 2010

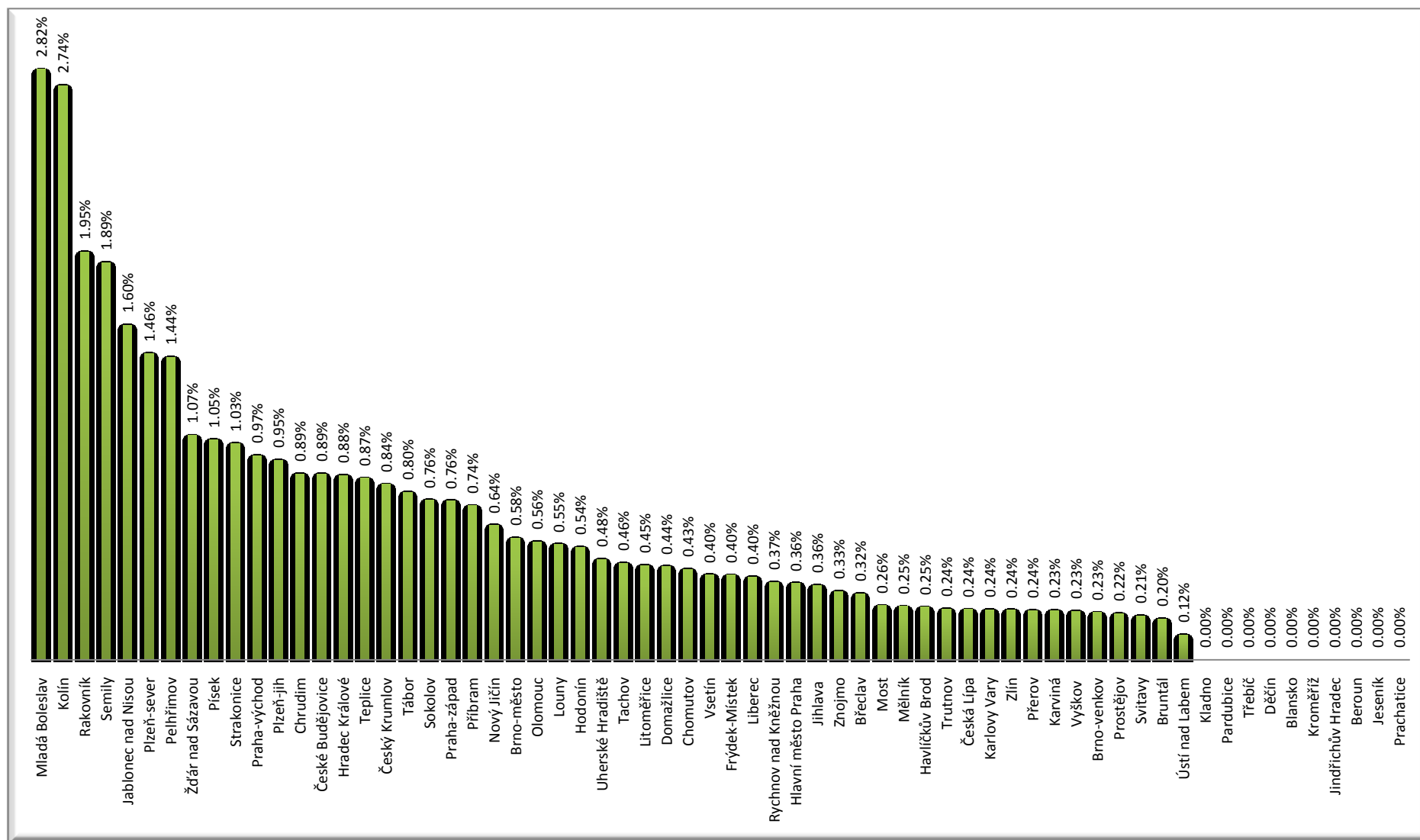
Jak je vidět na grafech, tak zaevidování **absolventů se zdravotním postižením v daném období roku 2010 nepřesahují 1 %.**

Graf č. 11 a graf č. 12 udává poměr zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením k celkovému počtu zaevidovaných absolventů dle okresních úřadů práce v České republice v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a období od 1. 6. do 30. 9. 2010. Nejvyšší počet absolventů se zdravotním postižením k celkovému počtu zaevidovaných absolventů v daném období roku 2009 zaevidoval Úřad práce v Jablonci nad Nisou a to **3,45 %** a pro dané období roku 2010, Úřad práce v Kolíně s **2,74 %**. Pro období zaevidování **od 1. 6. do 30. 9. 2009 a období od 1. 6. do 30. 9. 2010 nevedlo žádného absolventa se zdravotním postižením celkem 10 úřadů práce v České republice.**

Graf č. 11 Poměr zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením k celkovému počtu zaevidovaných absolventů dle okresních úřadů práce v období od 1. 6. do 30. 9. 2009

Graf č. 12 Poměr zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením k celkovému počtu zaevidovaných absolventů dle okresních úřadů práce v období od 1. 6. do 30. 9. 2010

7.2.3 Absolventi se zdravotním postižením vedeni v evidenci k 31.10.2010

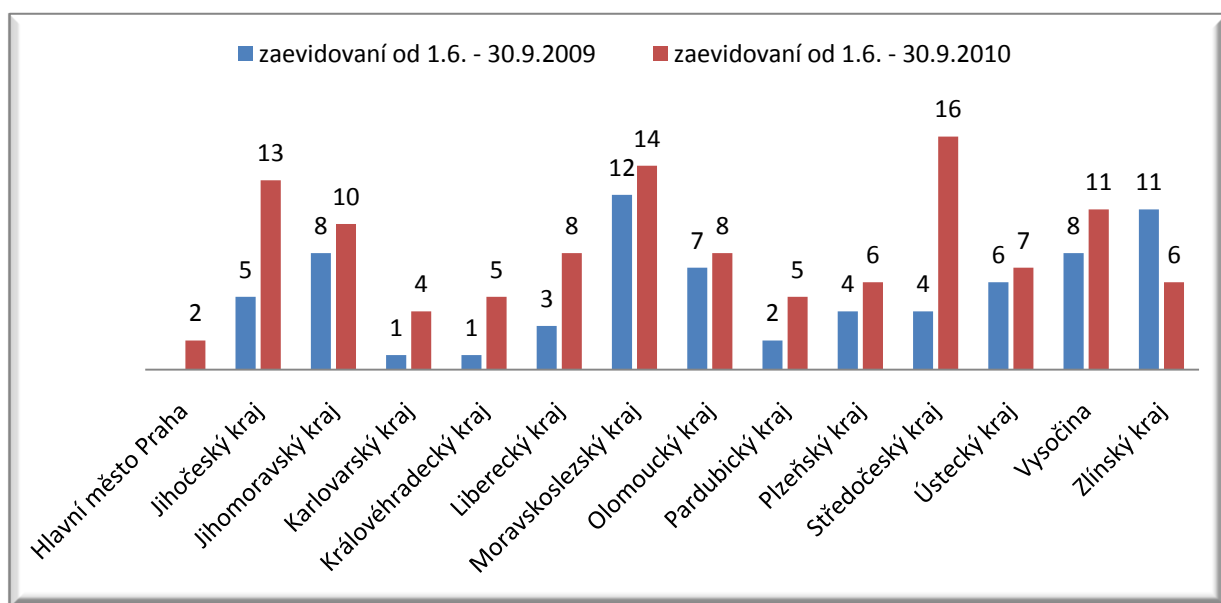
Položka č. 3

Z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 je k datu vyplnění dotazníku, tj. k 31. 10. 2010 vedeno stále v evidenci na všech úřadech práce v celé České republice **72** uchazečů o zaměstnání a v době zaevidování od 1. 6. do 30. 9. 2010 celkem **115** uchazečů o zaměstnání. Tento počet absolventů se zdravotním postižením je nižší než počet těch absolventů se zdravotním postižením, kteří v evidenci uchazečů o zaměstnání již nejsou.

V grafu č. 13 je uvedeno **porovnání počtu vedených absolventů se zdravotním postižením** k 31. 10. 2010 dle zaevidování v období od 1. 6. do 30. 6. 2009 a roku 2010. Výsledky ukazují, že ve většině krajů jsou počty absolventů se zdravotním postižením nižší pro zaevidování v daném období roku 2009 menší než ti, kteří se zaevidovali v daném období roku 2010. Jedním z důležitých faktorů je ten, že absolventi se zdravotním postižením, kteří byli zaevidováni v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 neměli vzhledem ke své krátkodobé evidenci jednoho až třech měsíců možnost si v tak krátkém časovém úseku najít vhodné pracovní místo. Dalším faktorem pro úspěšný přechod absolventů se zdravotním postižením na trh práce je úřady práce poskytované profesní poradenství. Profesní poradenství je poskytováno dle individuálních potřeb absolventů a to v rozmezí několika dnů či týdnů. Rozhodným faktorem je i to, že zaměstnavatelé podnikající v sezónních pracích koncem kalendářního roku nepřijímají nové pracovníky.

Ve **Zlínském kraji** jako jediném je **počet absolventů se zdravotním postižením** zaevidovaných v daném období roku 2009, kteří jsou stále v evidenci úřadů práce k 31. 10. 2010, **vyšší oproti danému období roku 2010 o 83 %**. Jedním z faktorů může být nezájem ze strany zaměstnavatelů o absolventy se zdravotním postižením či získané vzdělání v takovém oboru, o který není v daném regionu dostatečný zájem. Dalším důvodem může být i samotný přístup absolventů se zdravotním postižením k hledání svého zaměstnání a tím i osamostatnění se a také výše míry jejich motivace.

Graf č. 13 Evidence ÚP k 31. 10. 2010

7.2.4 Absolventi se zdravotním postižením a důvod ukončení evidence

Položka č. 4 až 10

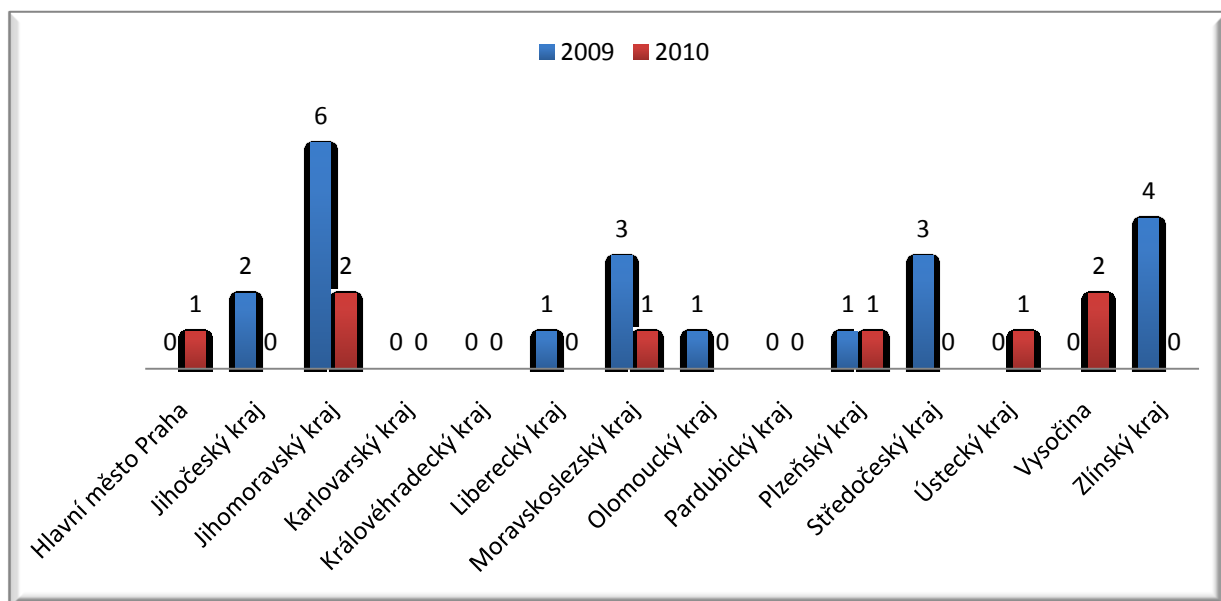
Tyto položky zahrnují celkový počet a důvody ukončení evidence absolventů se zdravotním postižením, kteří se zaevidovali na úřadu práce v období od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 a roku 2010. V grafech je porovnání důvodů ukončení evidence na úřadech práce v České republice dle krajů.

7.2.4.1 Ukončení evidence na vlastní žádost

Položka č. 5 je v grafu č. 14 a uvádí počet absolventů se zdravotním postižením, kteří **ukončili evidenci na vlastní žádost** a to pro zaevidování daného období roku 2009 v celkovém počtu **21** uchazečů a pro dané období roku 2010 celkem **8** uchazečů.

Porovnání ukončení evidence na vlastní žádost ze strany absolventů se zdravotním postižením oproti jiným uvedeným důvodům v dotazníku je průměrné.

Graf č. 14 Ukončení evidence ÚP na vlastní žádost

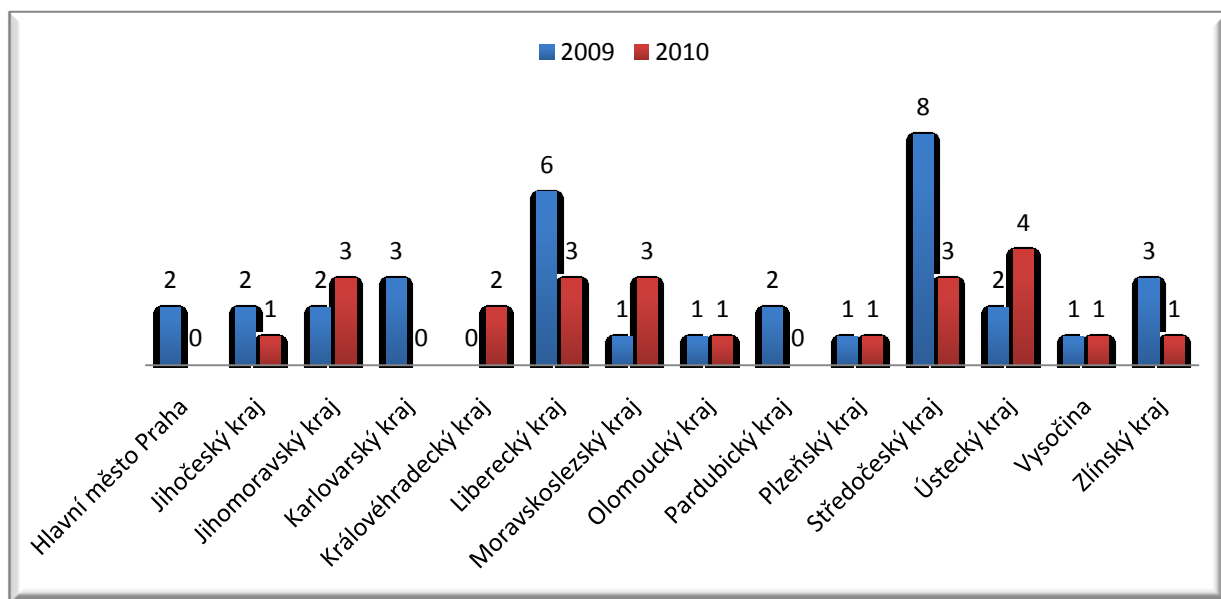

7.2.4.2 Ukončení evidence nástupem do zaměstnání – našli si práci sami

Položka č. 6 v grafu č. 15 a uvádí celkový počet těch absolventů se zdravotním postižením, kteří **ukončili evidenci nástupem do zaměstnání – našli si práci sami**.

Ze získaných údajů vyplývá, že na všech úřadech práce **nejvíce** absolventů se zdravotním postižením **ukončilo evidenci nástupem do zaměstnání tím, že si našli práci sami**. Pro období zaevidování od 1. 6. do 30. 9. 2009 si našlo práci do 31. 10. 2010 celkem **34** a pro období zaevidování od 1. 6. do 30. 9. 2010 celkem **23** absolventů se zdravotním postižením.

Graf č. 15 Ukončení evidence ÚP nástupem do zaměstnání - našli si práci sami

7.2.4.3 Ukončení evidence nástupem do zaměstnání na doporučení úřadu práce

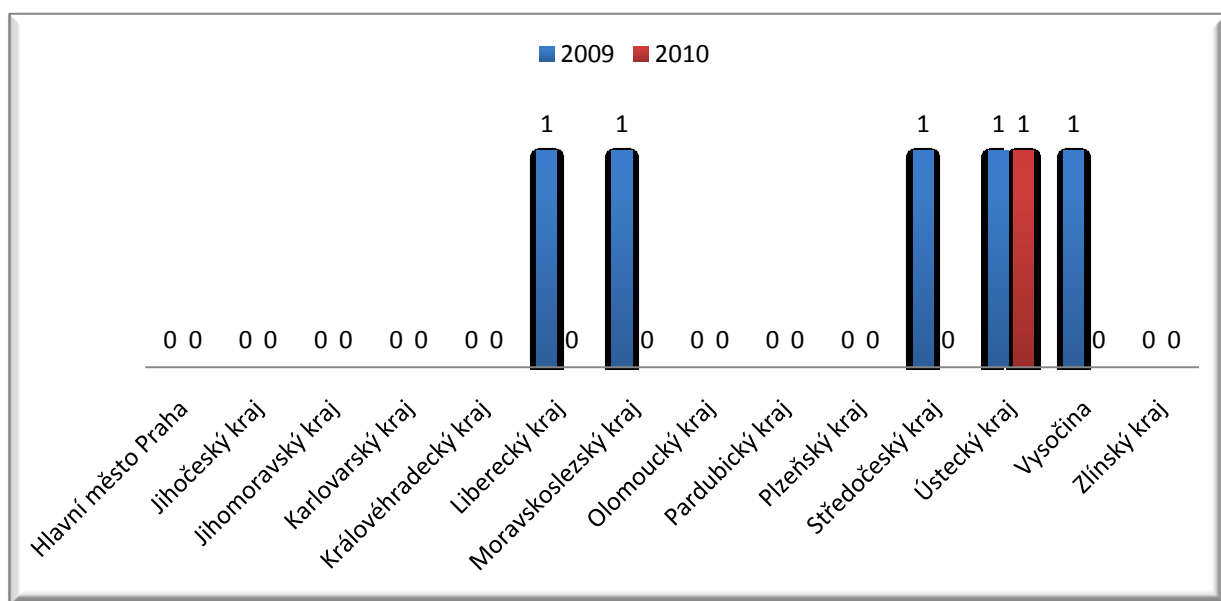
Položka č. 7 v grafu č. 16 uvádí celkový počet těch absolventů se zdravotním postižením, kteří **ukončili evidenci nástupem do zaměstnání na doporučení úřadu práce** a to pro zaevidování daného období roku 2009 v celkovém počtu **5** uchazečů a pro dané období roku 2010 celkem **1** uchazeč.

Jedná se o pracovní místo, které absolventům se zdravotním postižením úřad práce zprostředkoval na základě vystaveného doporučení k přijetí do vhodného zaměstnání.

Vhodným zaměstnáním se dle zákona o zaměstnanosti rozumí takové pracovní místo, které odpovídá zdravotnímu stavu, vzdělání, dopravní dostupnosti, znalostem a dovednostem uchazeče o zaměstnání.² V našem případě absolventa se zdravotním postižením, který stojí na trhu práce poprvé. Porovnání ukončení evidence nástupem do zaměstnání na doporučení úřadu práce oproti jiným uvedeným důvodům v dotazníku pro dané období obou roků 2009 a 2010 je **nejnižší**.

² Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Graf č. 16 Ukončení evidence ÚP nástupem do zaměstnání - doporučení úřadu práce

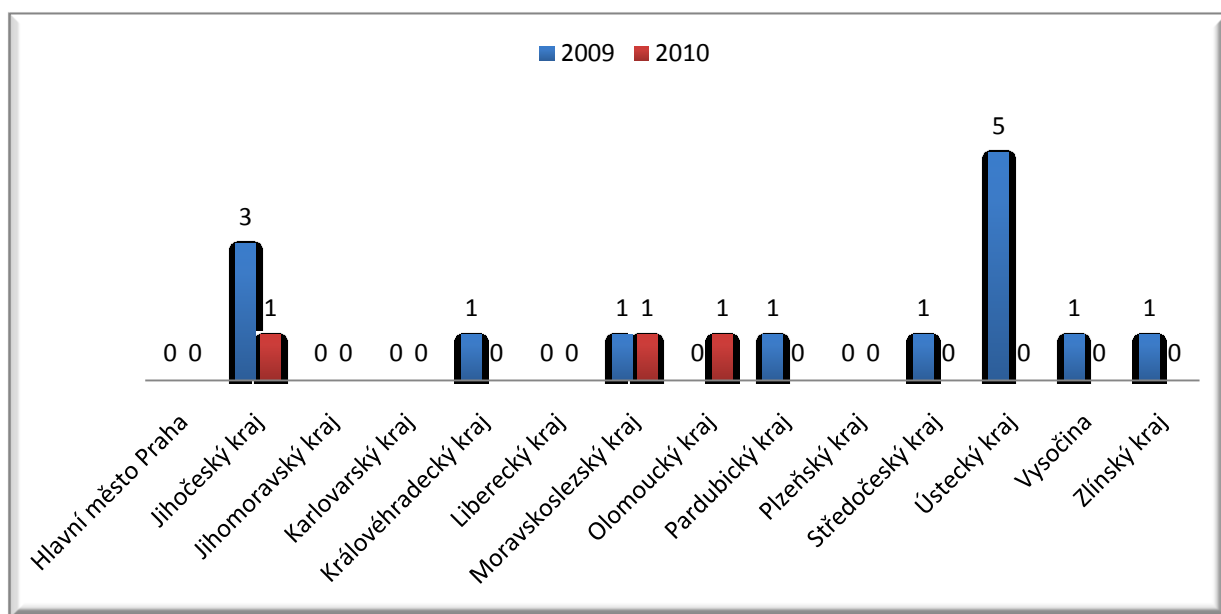
7.2.4.4 Ukončení evidence nástupem do zaměstnání na dotaci úřadu práce

Položka č. 8 v grafu č. 17 uvádí celkový počet absolventů se zdravotním postižením, kteří **ukončili evidenci nástupem do zaměstnání na dotaci úřadu práce**. Dotace jsou poskytovány dle nástrojů Aktivní politiky zaměstnanosti. Jedná se příspěvky na veřejně prospěšné práce, zřízení společensky účelného místa, překlenovací příspěvek, příspěvek na zapracování a příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů a na pracovní rehabilitaci. Porovnání je opět provedeno dle krajů a zaevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a roku 2010. **Nejvyšší počet umístěných absolventů se zdravotním postižením má Ústecký a Jihočeský kraj.** V šesti krajích neposkytly úřady práce žádnou dotaci podporující zaměstnání absolventů se zdravotním postižením. Důvodem může být skutečnost, že příspěvek je poskytován na každého uchazeče o zaměstnání individuálně a na každém úřadu práce se jeho výše může více či méně lišit dle trhu práce v daném regionu (dle nabídky a poptávky na volném trhu práce). Dle ZoZ každý zaměstnavatel, který zaměstnává více jak 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu všech zaměstnanců, má nárok na příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

se poskytuje dle ZoZ ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů včetně odvodů na pojistném, nejvýše však 8000,- Kč měsíčně.

Zaměstnavatel nemůže souběžně pobírat tyto dva příspěvky a z tohoto důvodu se domníváme, že nástup absolventů se zdravotním postižením do zaměstnání na dotaci úřadu práce je nízký pro větší zájem ze strany zaměstnavatelů o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

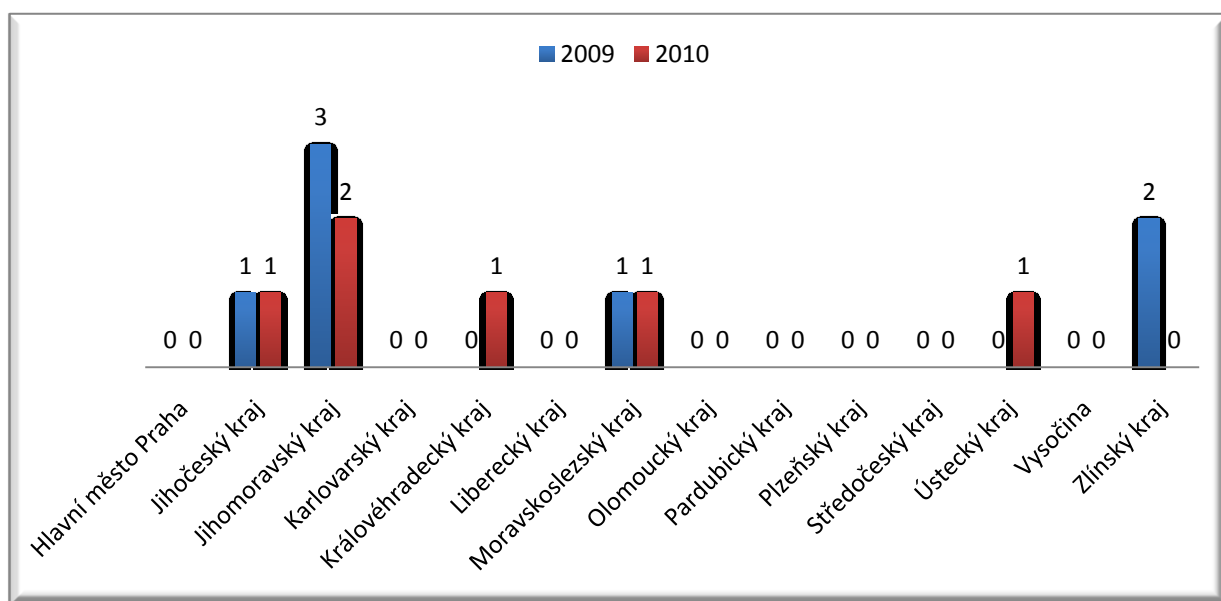
Graf č. 17 Ukončení evidence ÚP - dotace úřadu práce

7.2.4.5 Ukončení evidence nástupem na soustavnou přípravu na povolání

Položka č. 9 v grafu č. 18 uvádí celkový počet těch absolventů se zdravotním postižením, kteří **nastoupili na soustavnou přípravu na povolání** a to pro zaevidování daného období roku 2009 v celkovém počtu 7 uchazečů a pro dané období roku 2010 celkem 6 uchazečů o zaměstnání. Jedná se o pokračování studia – vzdělání na středních, vyšších a vysokých školách. Výsledky nám ukazují, že každý rok pokračuje v dalším studiu téměř stejný počet uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením.

Graf č. 18 Ukončení evidence ÚP nástupem na soustavnou přípravu na povolání

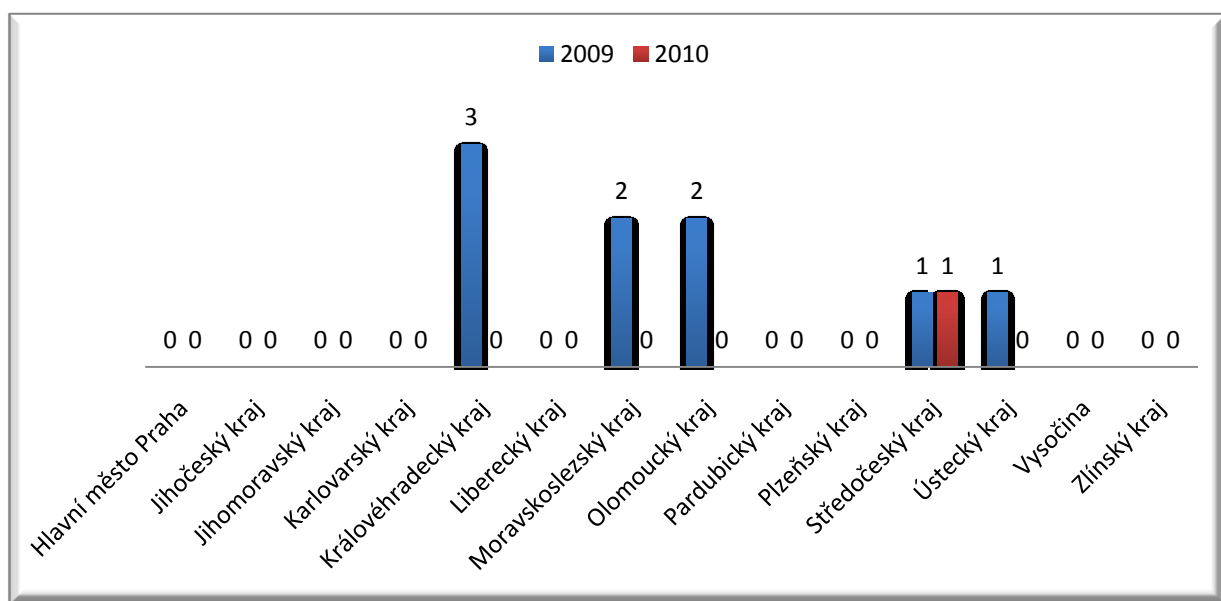

7.2.4.6 Ukončení evidence pro nespolupráci s úřadem práce

Položka č. 10 v grafu č. 19 uvádí počet všech absolventů se zdravotním postižením, kterým byla **ukončena evidence pro nespolupráci s úřadem práce** a to pro zaevidování daného období roku 2009 v celkovém počtu **9** uchazečů a pro dané období roku 2010 celkem **1** uchazeče o zaměstnání. Zákon o zaměstnanosti uvádí důvody, pro které vyřadí rozhodnutím uchazeče o zaměstnání z evidence uchazečů o zaměstnání.

Výsledky nám ukazují, že ukončení evidence na úřadech práce pro nespolupráci v porovnání s jinými důvody ukončení jsou **nízké**. Domníváme se, že uchazeči o zaměstnání jsou ze stran úřadů práce velmi dobře informováni a poučeni o svých právech a povinnostech a z tohoto důvodu úřad práce vyřadí z evidence uchazečů o zaměstnání jen malý počet absolventů se zdravotním postižením.

Graf č. 19 Evidence ÚP ukončena pro nespolupráci

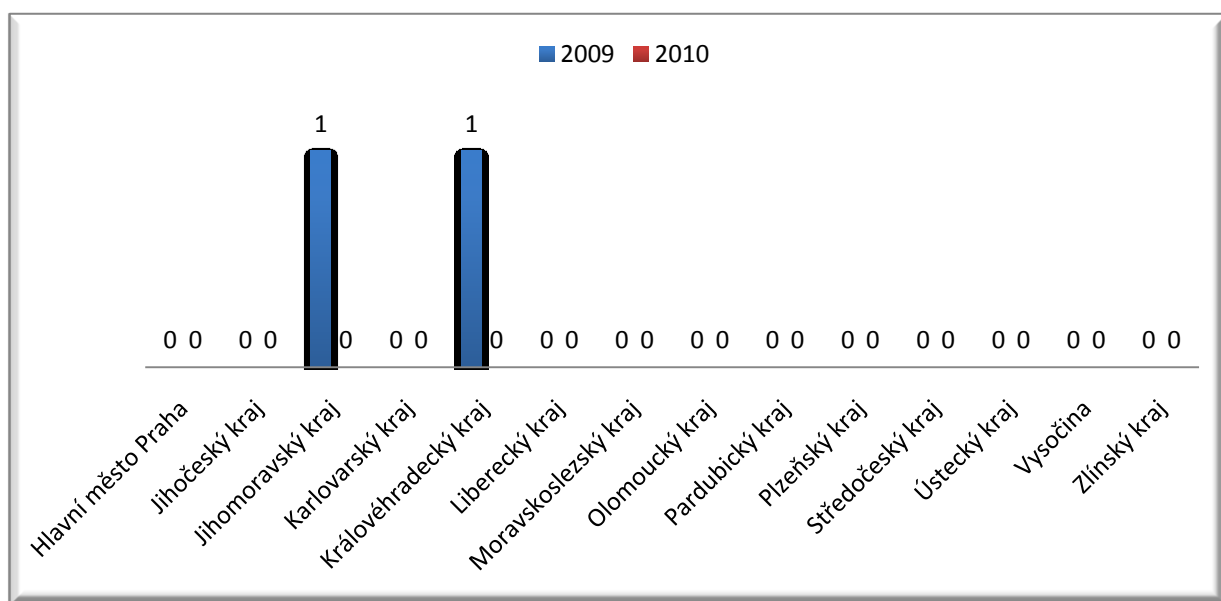

7.2.4.7 Ukončení evidence nástupem na chráněné pracovní místo nebo do chráněné pracovní dílny

Položka č. 11

Z počtu všech zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 nastoupili **2** na chráněné pracovní místo nebo do chráněné pracovní dílny. V období od 1. 6. do 30. 9. 2010 nikdo z absolventů se zdravotním postižením neukončil evidenci nástupem na chráněné pracovní místo nebo do chráněné pracovní dílny. Tento počet absolventů se zdravotním postižením je velmi malý a svědčí o tom, že absolventi s pomocí úřadů práce či úřady práce najdou absolventovi se zdravotním postižením vhodné zaměstnání na volném trhu práce.

Graf č. 20 Nástup do zaměstnání - chráněné pracovní místo nebo chráněná pracovní dílna

7.2.5 Absolventi se zdravotním postižením dle získaného vzdělání

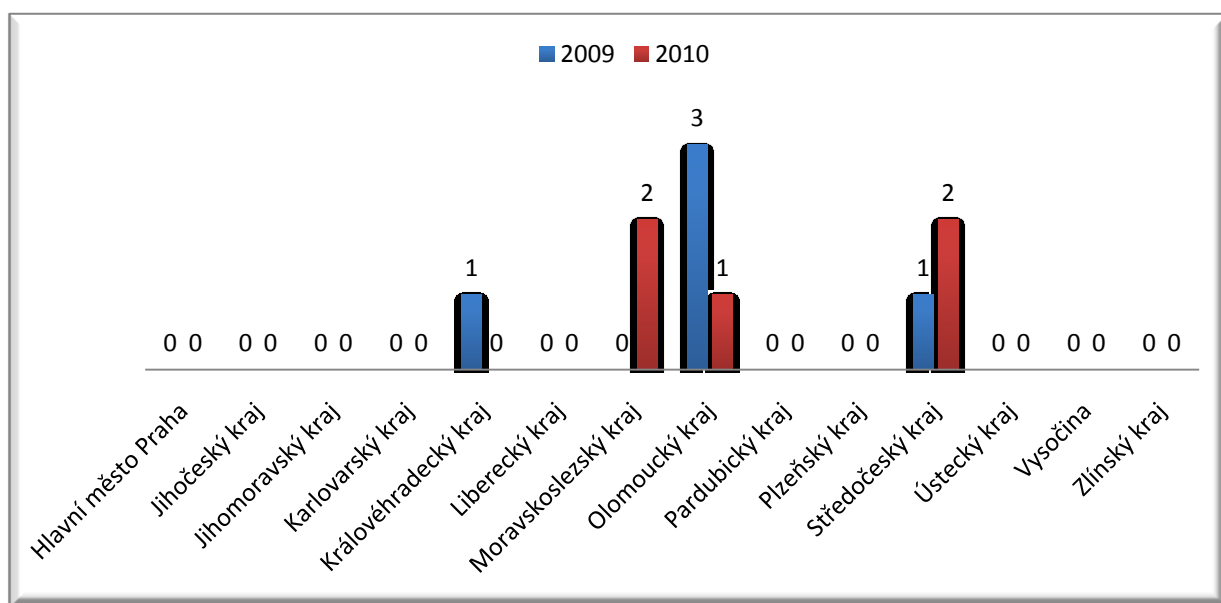
Položka č. 12 až 19

Tyto položky zahrnují počet absolventů se zdravotním postižením zaevidovaných na úřadu práce v období od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 a roku 2010, kteří absolvovali vzdělání na daném typu školy nebo jako integrovaní žáci či studenti na běžných školách.

7.2.5.1 Absolventi se zdravotním postižením ze základní školy - integrovaní

Položka č. 13 v graf č. 21 uvádí počet všech absolventů se zdravotním postižením, kteří **absolvovali vzdělání na základní škole jako integrovaní žáci** a to pro zaevidování období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **5** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 shodně **5** uchazečů o zaměstnání.

Graf č. 21 Integrovaní v ZŠ

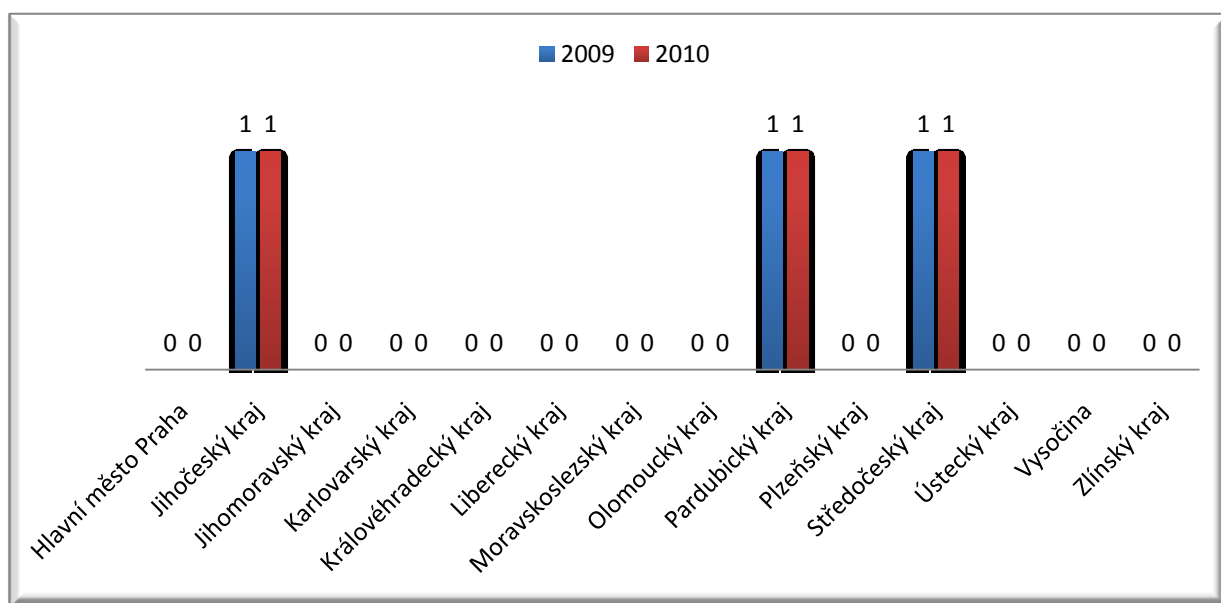
7.2.5.2 Absolventi se zdravotním postižením ze základní školy speciální

V položce č. 14 jsme se dotazovali úřadů práce na celkový počet absolventů se zdravotním postižením, kteří **absolvovali vzdělání na základní škole speciální**. Ze získaných výsledků vyplývá, že **žádný úřad práce nezaevidoval v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a shodného období roku 2010 žádného absolventa se zdravotním postižením.**

7.2.5.3 Absolventi se zdravotním postižením ze základní školy praktické

Položka č. 15 v grafu č. 22 uvádí počet všech absolventů se zdravotním postižením, kteří **absolvovali vzdělání na základní škole praktické** a to pro zaevidování období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **3** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 shodně **3** uchazečů o zaměstnání.

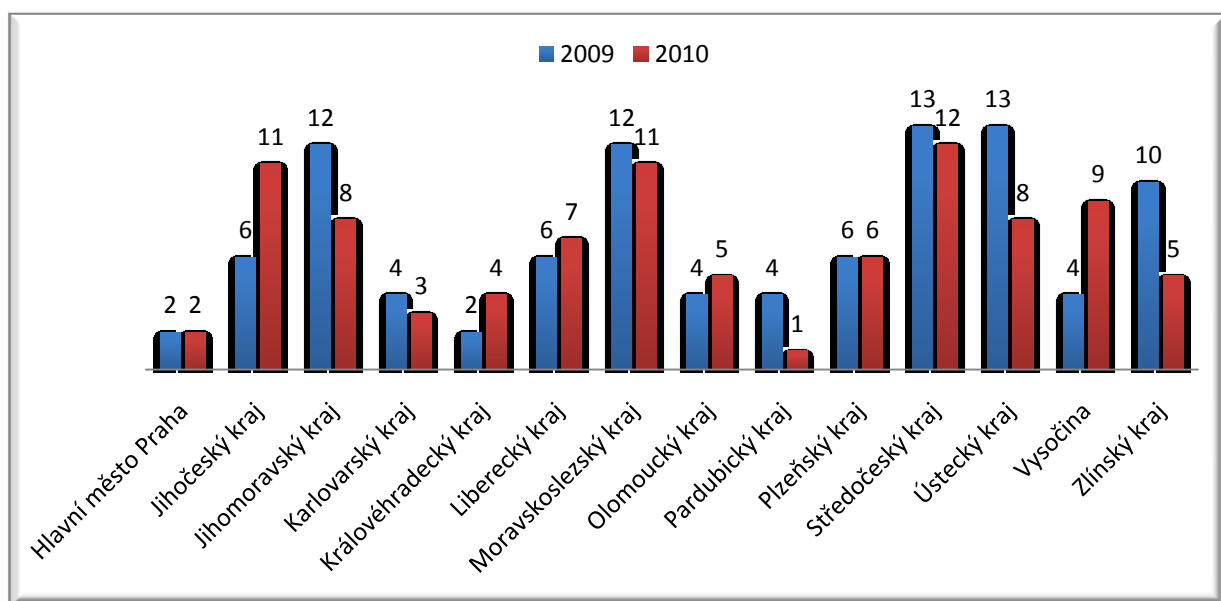
Graf č. 22 Základní škola praktická

7.2.5.4 Absolventi se zdravotním postižením ze střední školy – integrování

Položka č. 16 v grafu č. 23 uvádí počet všech absolventů se zdravotním postižením, kteří **absolvovali vzdělání na střední škole jako integrovaní žáci** a to pro zaevidování období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **98** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 shodně **92** uchazečů o zaměstnání.

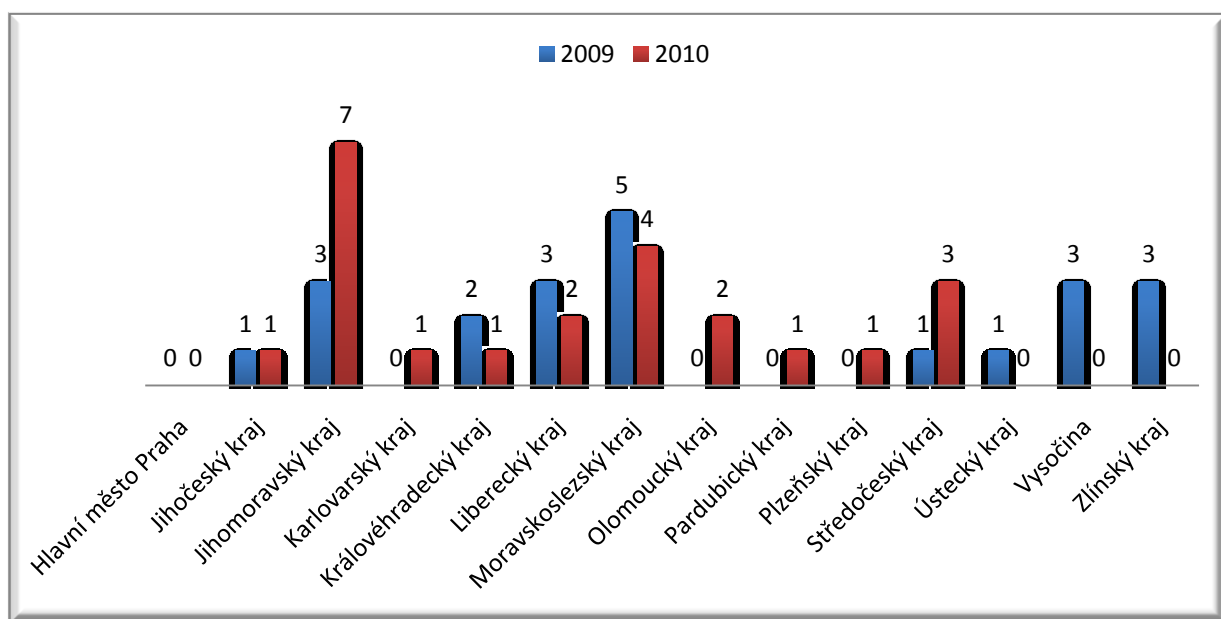
Graf č. 23 Středoškolské vzdělání - integrování

7.2.5.5 Absolventi se zdravotním postižením ze střední školy speciální

Položka č. 17 v grafu č. 24 uvádí počet všech absolventů se zdravotním postižením, kteří **absolvovali vzdělání na střední škole speciální** a to pro zaevidování období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **22** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 shodně **23** uchazečů o zaměstnání.

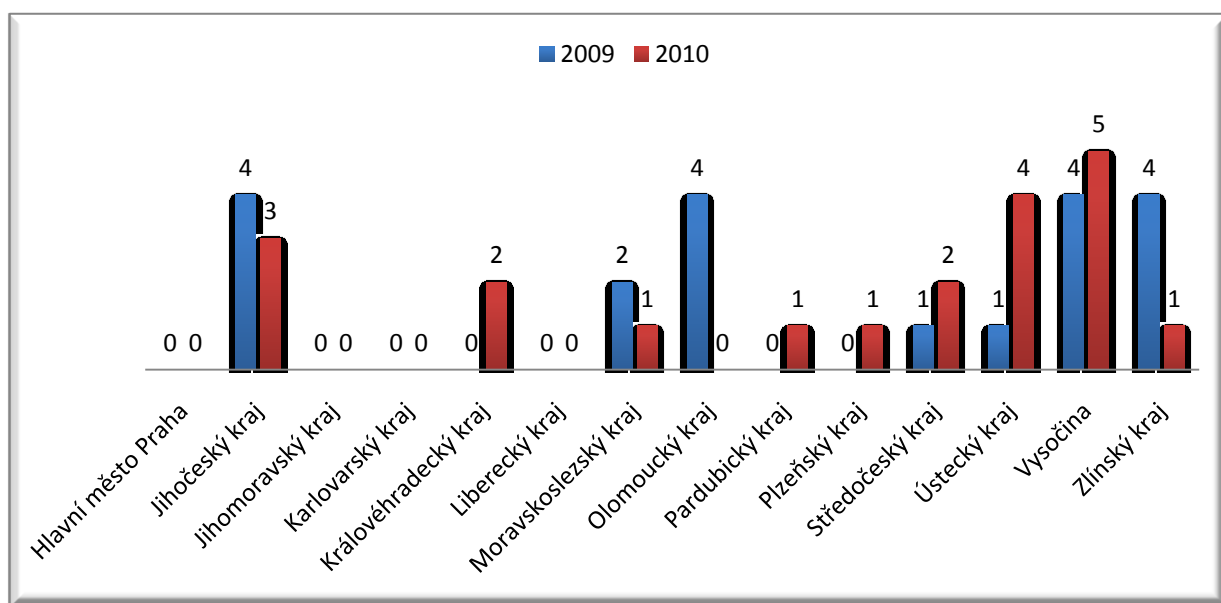
Graf č. 24 Střední škola speciální

7.2.5.6 Absolventi se zdravotním postižením ze střední školy praktické

Položka č. 18 v grafu č. 25 uvádí počet všech absolventů se zdravotním postižením, kteří **absolvovali vzdělání na střední škole praktické** a to pro zaevidování období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **20** uchazečů a pro období od 1.6. do 30.9. 2010 shodně **20** uchazečů o zaměstnání.

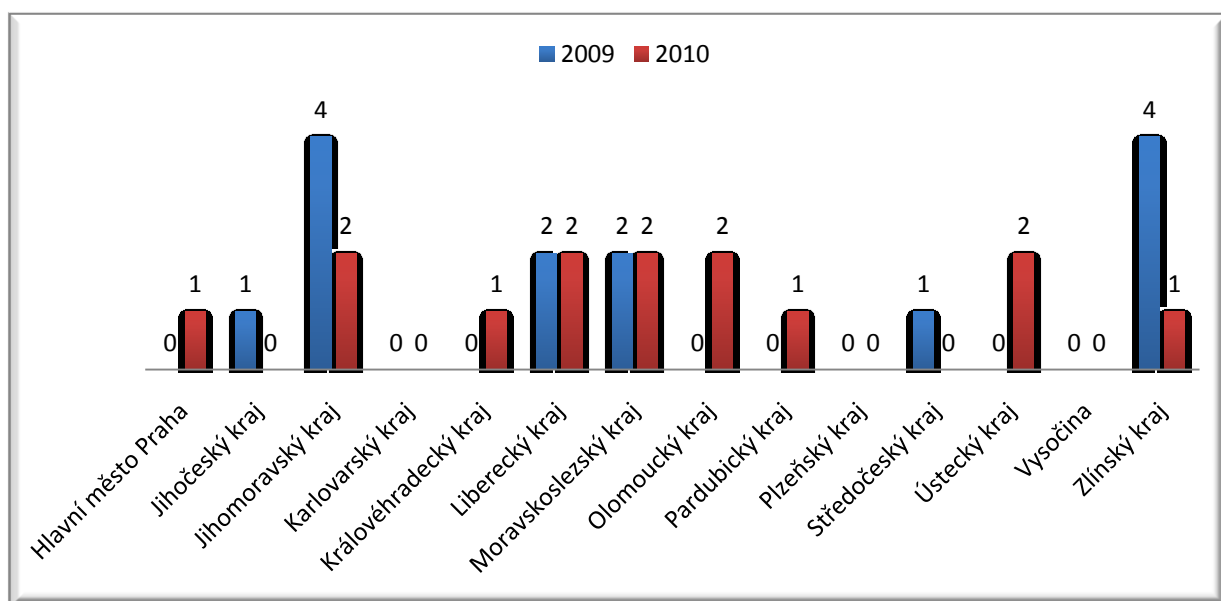
Graf č. 25 Střední škola praktická

7.2.5.7 Absolventi se zdravotním postižením z vysoké školy

Položka č. 19 v grafu č. 26 uvádí počet všech absolventů se zdravotním postižením, kteří **absolvovali vzdělání na vysoké škole** a to pro zaevidování období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **14** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 opět shodně **14** uchazečů o zaměstnání.

Graf č. 26 Vysoká škola

Zjištěné údaje nám jednoznačně ukazují, že nejvíce absolventů se zdravotním postižením se zaevidovalo na úřadech práce po absolvování střední školy jako integrování žáci. Oproti tomu se na úřadech práce nezaevidoval žádný absolvent se zdravotním postižením, který absolvoval vzdělání jen na základní škole speciální. V období od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 i 2010 se na všech úřadech práce zaevidoval po absolvování daného typu školy téměř shodný nebo úplně shodný počet absolventů se zdravotním postižením. Z těchto zjištěných údajů nám vyplývá, že mladí lidé mají z **59,6 % největší zájem o studijní obory na běžných středních školách a to s ohledem na jejich pracovní uplatnění na volném trhu práce. Další vysoký počet ve výši 14,1 % je ze strany mladých lidí se zdravotním postižením o studium na střední škole speciální a 12,5 % na střední škole praktické. Jen základní vzdělání získalo pouze 5 % uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením. Vysoký počet uchazečů se zdravotním postižením absolvoval vzdělání na vysoké škole a to 8,8 % z celkového počtu všech zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením.**

7.2.6 Absolventi se zdravotním postižením dle daného typu postižení

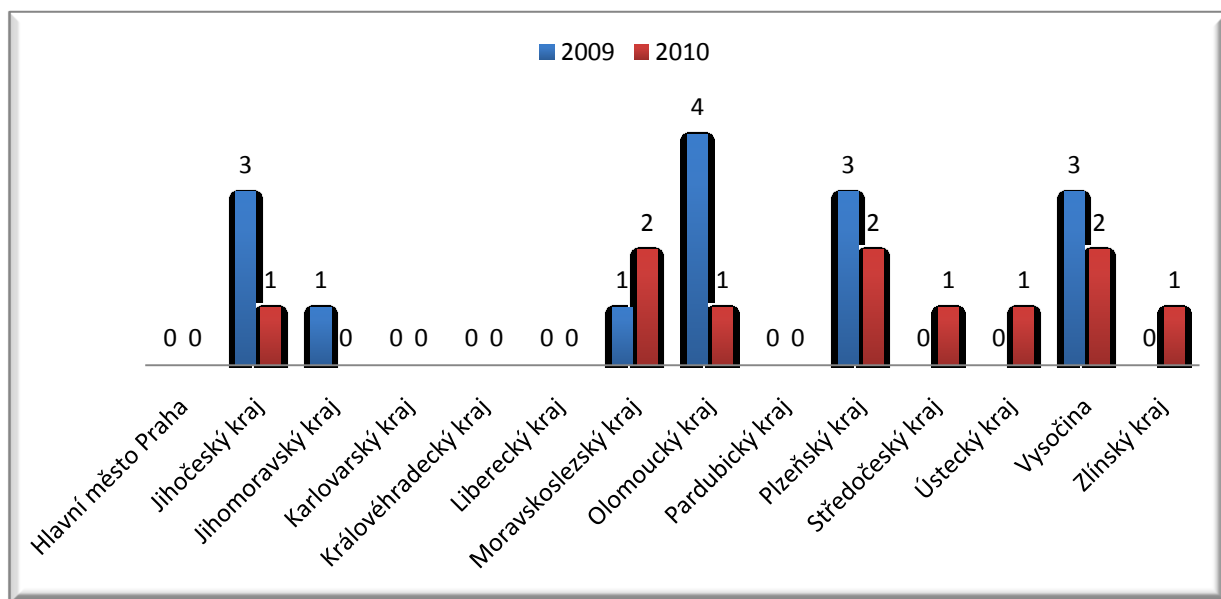
Položka č. 20 až 27

Tyto položky zahrnují počty absolventů dle daného zdravotního postižení (mentálního, tělesného, zrakového, sluchového, logopedického, duševního a kombinovaného), kteří se zaevidovali na úřadu práce v období od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 a roku 2010. Porovnání je provedeno dle krajů v České republice.

7.2.6.1 Absolventi s mentálním postižením

Položka č. 21 je v grafu č. 27 a uvádí počet **absolventů s mentálním postižením** a to pro zaevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **15** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 v počtu **11** uchazečů o zaměstnání. Pět krajů neuvádí žádného absolventa s mentálním postižením zaevidovaného v daných obdobích.

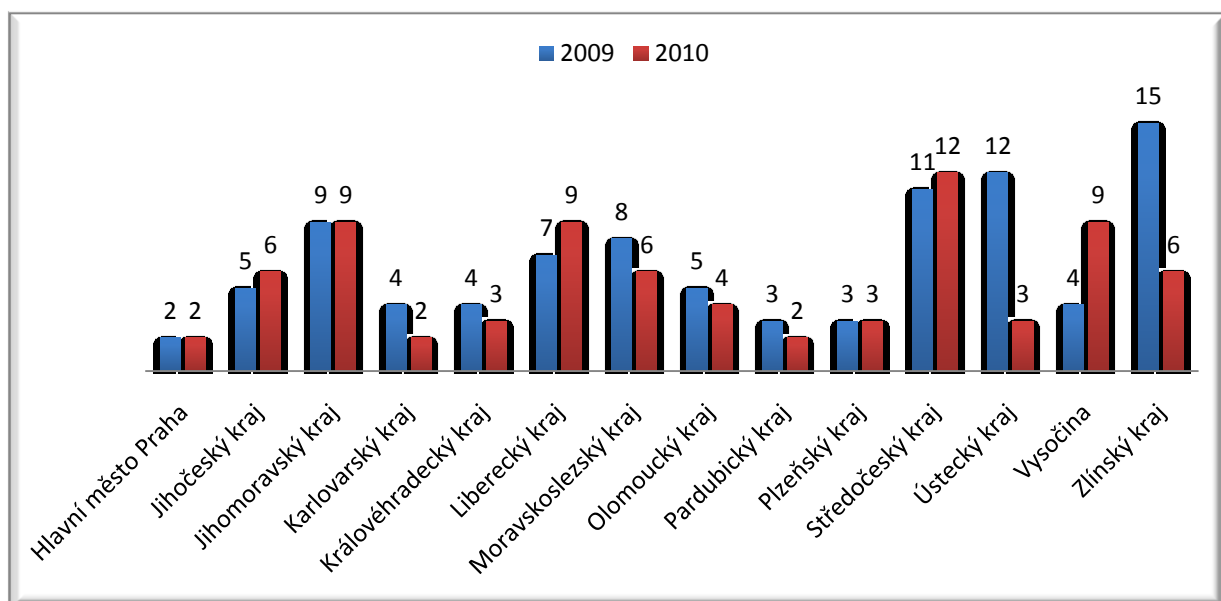
Graf č. 27 Absolventi s mentálním postižením (1. 6. do 30. 9. 2009 a 2010)

7.2.6.2 Absolventi s tělesným postižením

Položka č. 22 je v grafu č. 28 a uvádí počet **absolventů s tělesným postižením** a to pro zaevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **89** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 v počtu **76** uchazečů o zaměstnání.

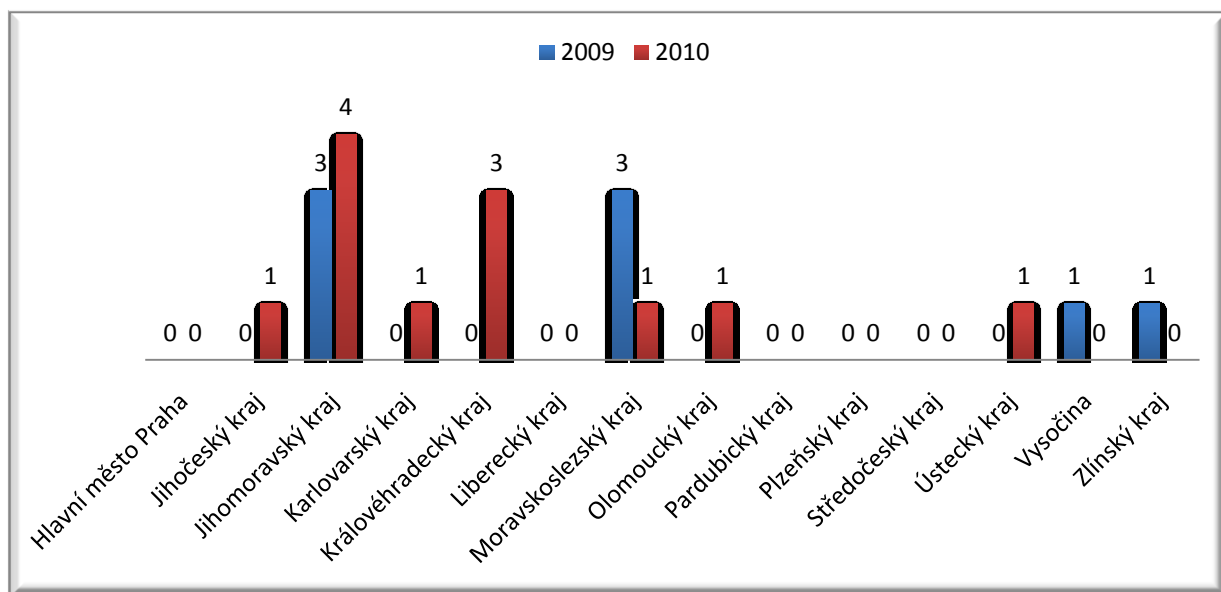
Graf č. 28 Absolventi s tělesným postižením (1. 6. do 30. 9. 2009 a 2010)

7.2.6.3 Absolventi se zrakovým postižením

Položka č. 23 je v grafu č. 29 a uvádí počet **absolventů se zrakovým postižením** a to pro zaevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **8** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 v počtu **12** uchazečů o zaměstnání.

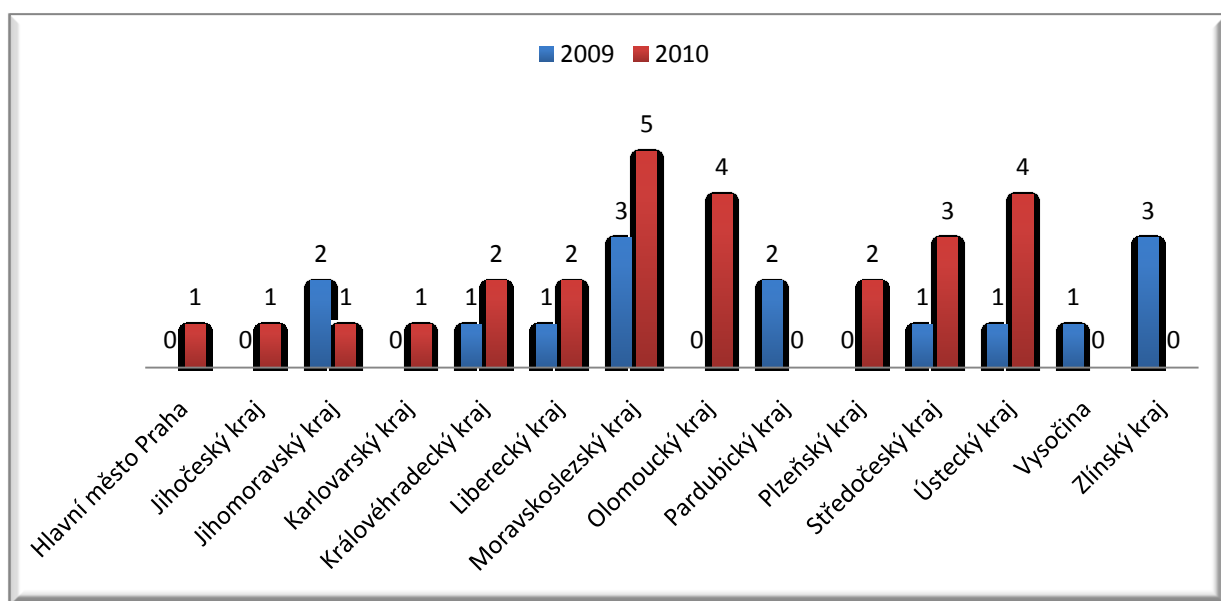
Graf č. 29 Absolventi se zrakovým postižením (1. 6. do 30. 9.2009 a 2010)

7.2.6.4 Absolventi se sluchovým postižením

Položka č. 24 je v grafu č. 30 a uvádí počet **absolventů se sluchovým postižením** a to pro zaevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **15** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 v počtu **26** uchazečů o zaměstnání.

Graf č. 30 Absolventi se sluchovým postižením (1.6. do 30. 9. 2009 a 2010)

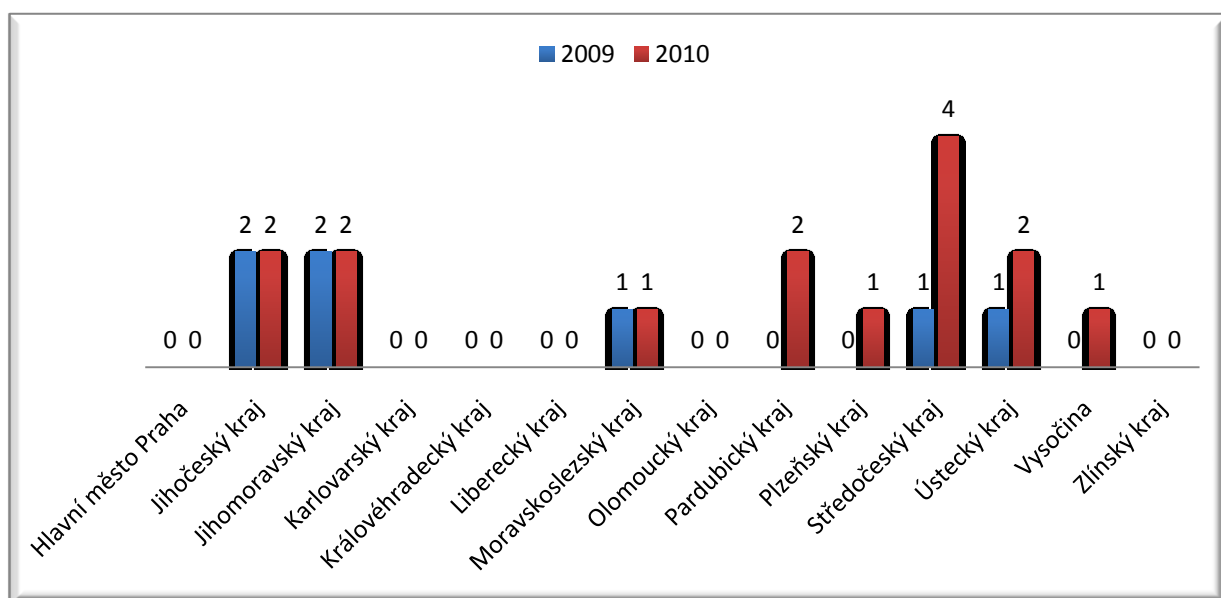
7.2.6.5 Absolventi s logopedickým postižením

V položce č. 25 jsme se dotazovali úřadů práce na celkový počet **absolventů s logopedickým postižením**. Ze získaných výsledků vyplývá, že žádný úřad práce nezaevidoval v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a shodného období roku 2010 žádného absolventa s logopedickým postižením.

7.2.6.6 Absolventi s duševním onemocněním

Položka č. 26 je v grafu č. 31 a uvádí počet **absolventů s duševním onemocněním** a to pro zaevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **7** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 v počtu **15** uchazečů o zaměstnání.

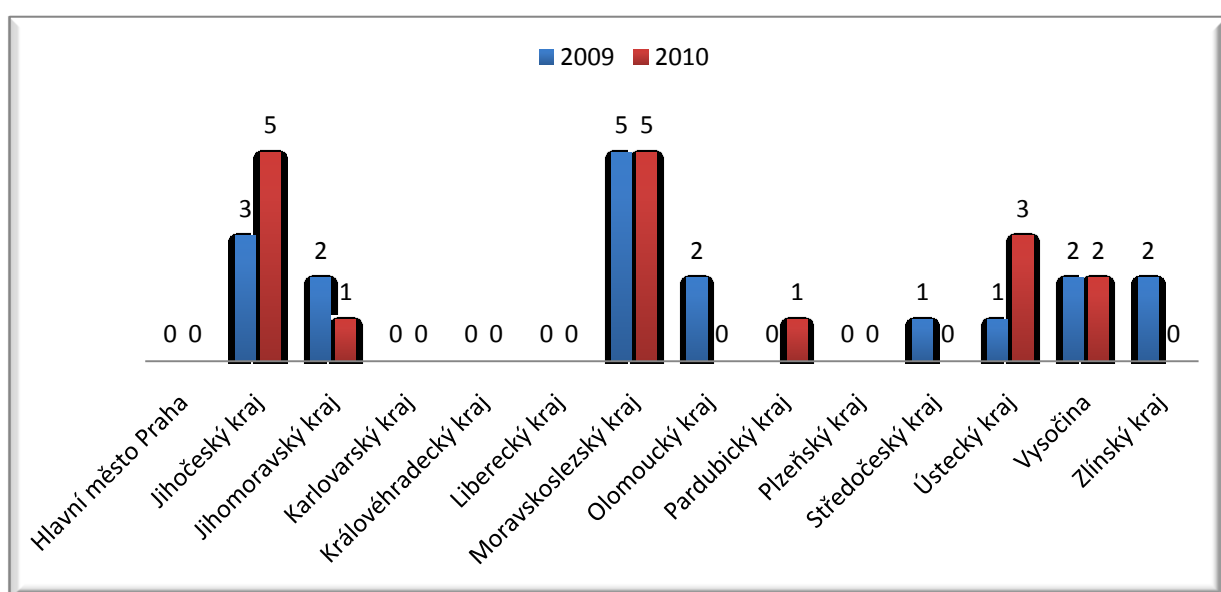
Graf č. 31 Absolventi s duševním onemocněním (1. 6. do 30. 9. 2009 a 2010)

7.2.6.7 Absolventi s kombinovanými vadami

Položka č. 27 je v grafu č. 32 a uvádí počet **absolventů s kombinovanými vadami** (jedná se souběžně o dvě či více postižení) a to pro zaevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v celkovém počtu **18** uchazečů a pro období od 1. 6. do 30. 9. 2010 v počtu **17** uchazečů o zaměstnání.

Graf č. 32 Absolventi s kombinovanými vadami (1. 6. do 30. 9. 2009 a 2010)

Zjištěné údaje nám jednoznačně ukazují, že nejvíce uchazečů, kteří se zaevidovali na úřadech práce, jsou absolventi s tělesným postižením. Jedná se o **55,2 %** z celkového počtu

všech absolventů se zdravotním postižením. Oproti tomu se na úřadech práce **nezaevidoval žádný absolvent s logopedickým postižením**. Ostatními absolventy jsou z 13,7 % se sluchovým postižením; 11,7 % s kombinovanými vadami; 7,36 % s duševním onemocněním; 6,7 % se zrakovým postižením a nejnižším počtem 5,4 % s mentálním postižením.

7.2.7 Absolventi s přiznáním invalidity či osoby zdravotně znevýhodněné

Položka č. 28 až 31

Tyto položky zahrnují porovnání plné a částečné invalidity absolventů se zdravotním postižením, kteří se aevidovali na úřadech práce v období od 1. 6. do 30. 9. 2009. Dále tyto položky porovnávají invaliditu I., II. a III. stupně absolventů se zdravotním postižením, kteří se aevidovali na úřadech práce v období od 1. 6. do 30. 9. 2010. Osoba zdravotně znevýhodněná je porovnávána samostatně pro daná období aevidování se roku 2009 a 2010. Všechna tato porovnání jsou dle krajů v České republice.

Položka č. 29 pro aevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 nám udává počet absolventů se zdravotním postižením, kterým byl přiznán částečný invalidní důchod. Dále položka č. 29 nám udává počet absolventů se zdravotním postižením, kteří se aevidovali v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 a byl jim přiznán I. stupeň invalidity.

Položka č. 30 pro aevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 nám udává počet absolventů se zdravotním postižením, kterým byl přiznán plný invalidní důchod. Dále položka č. 30 nám udává počet absolventů se zdravotním postižením, kteří se aevidovali v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 a byl jim přiznán II. stupeň invalidity.

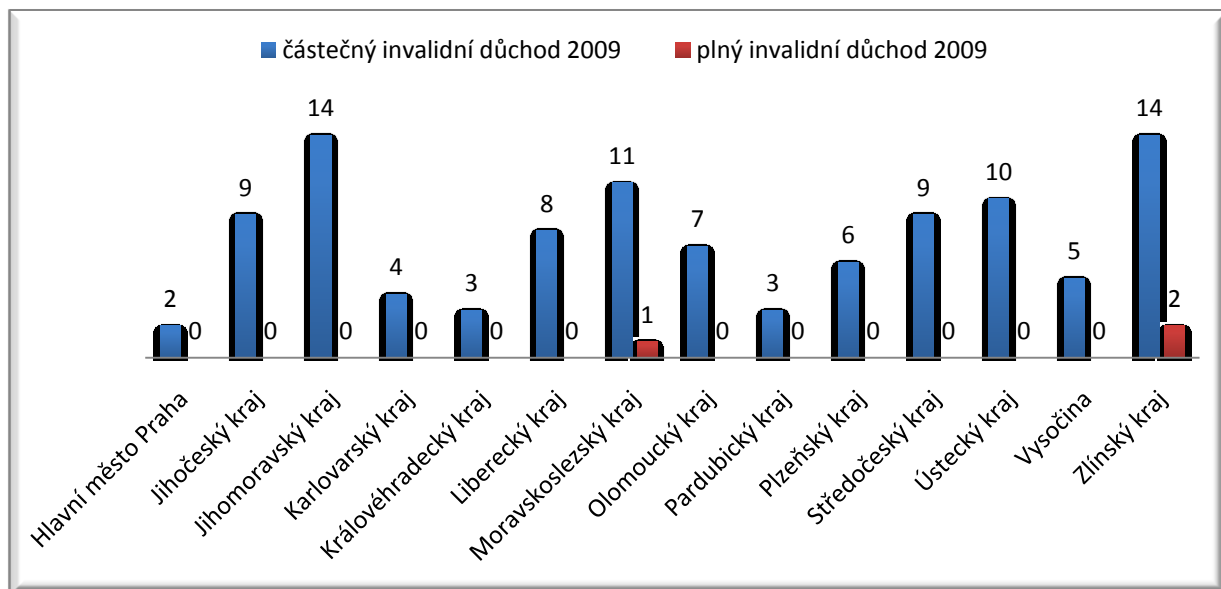
Položka č. 31 pro aevidování v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 nám udává počet absolventů se zdravotním postižením, kterým byl jim přiznán III. stupeň invalidity.

Dále nám položka č. 31 pro dané období roku 2009 a položka č. 32 pro dané období roku 2010 uvádí počet absolventů se zdravotním postižením, kterým byla přiznána osoba zdravotně znevýhodněná.

7.2.7.1 Absolventi s plným nebo částečným invalidním důchodem pro rok 2009

Položky č. 29 a č. 30 pro dané období roku 2009 jsou uvedeny a porovnány v grafu č. 33.

Graf č. 33 Přiznání plného nebo částečného invalidního důchodu (2009)

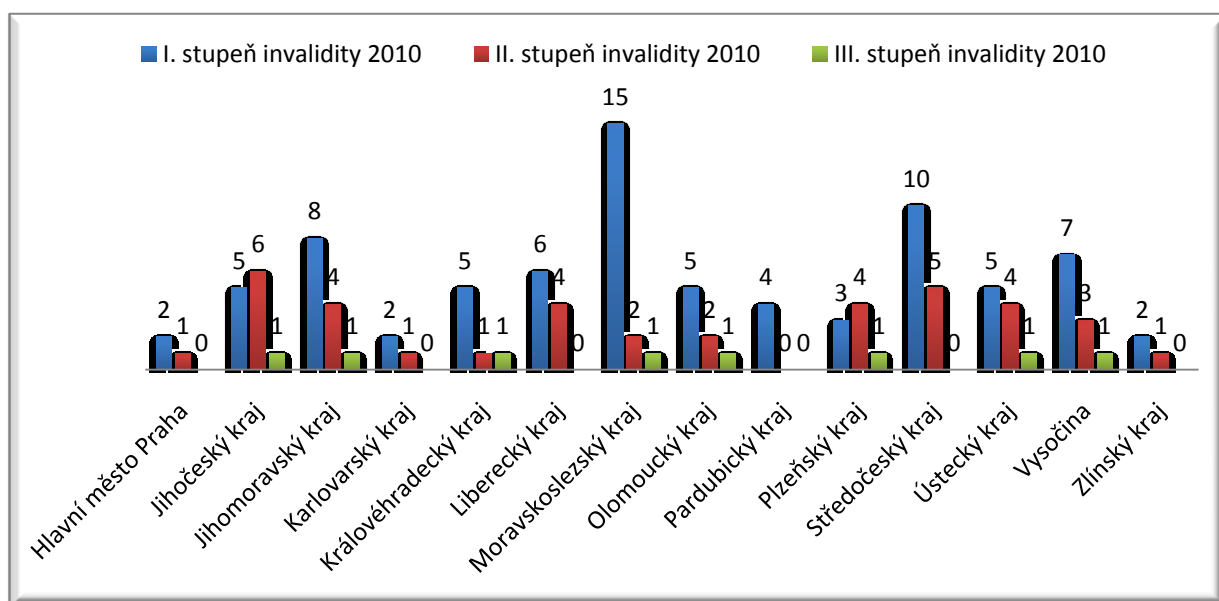

Z výsledků nám jednoznačně vyplývá, že **105** absolventům se zdravotním postižením byl přiznán částečný invalidní důchod a 3 absolventům se zdravotním postižením byl přiznán plný invalidní důchod. **Z 97,2 % převládá částečný invalidní důchod.**

7.2.7.2 Absolventi dle stupně invalidity pro rok 2010

Položky č. 29, 30 a 31 pro dané období roku 2010 jsou uvedeny a porovnány v grafu č. 34.

Graf č. 34 Přiznán stupeň invalidity (2010)

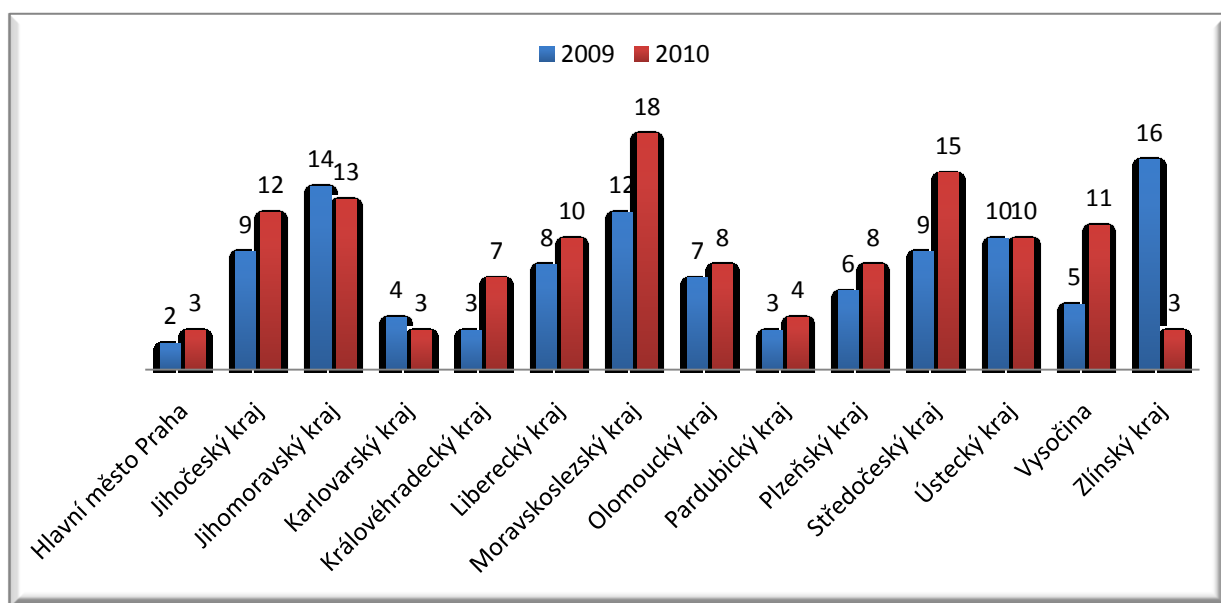

Výsledky nám ukazují, že **79** absolventů se zdravotním postižením v daném období má přiznán I. stupeň invalidity, **38** má přiznán II. stupeň invalidity a **8** má přiznán III. stupeň invalidity. Důvodem bude ta skutečnost, že pokud je osobě se zdravotním postižením přiznán II. a III. stupeň invalidity, tak má státem plně hrazeno zdravotní a sociální pojištění a nemusí jít nutně do evidence uchazečů o zaměstnání. V případě přiznání I. stupně invalidity nemá osoba se zdravotním postižením státem toto pojištění hrazeno a nemá tedy možnost volby, zda chce či nechce být vedena na úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání.

7.2.7.3 Invalidita v roce 2009 a 2010

V grafu č. 35 je porovnán celkový počet absolventů se zdravotním postižením, kteří se zaevidovali na úřadech práce od 1. 6. do 30. 9. 2009 a byl jim přiznán částečný nebo plný invalidní důchod; a dále počet absolventů se zdravotním postižením, kteří se zaevidovali od 1. 6. do 30. 9. 2010 a byla jim přiznána invalidita I., II., a III. stupně.

Graf č. 35 Plně invalidní, částečně invalidní - 2009, stupeň invalidity- 2010

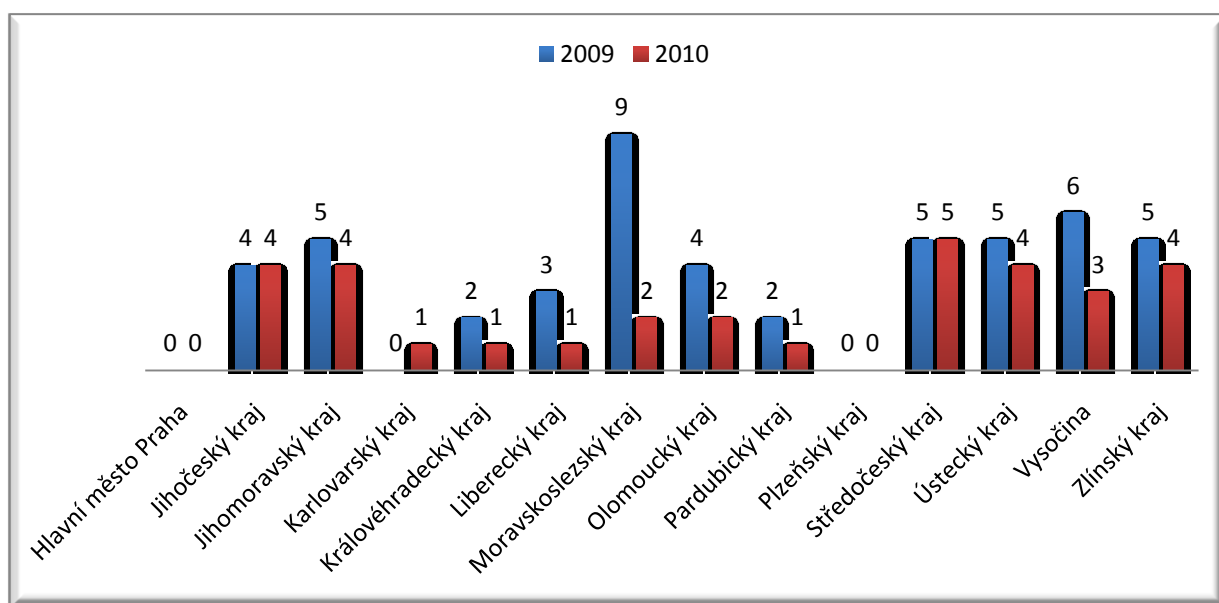

Vzhledem ke změně zákona o důchodovém pojištění od 1. 1. 2010 se velmi těžko porovnává přiznání plného nebo částečného invalidního důchodu u těch absolventů, kteří se zaevidovali na úřadech práce v daném období roku 2009 a I., II. a II. stupně invalidity u absolventů, kteří se zaevidovali na úřadech práce v daném období roku 2010. **S uvedených údajů pouze vyplývá, že absolventů se zdravotním postižením zaevidovaných v daném období roku 2010 je o 17 více oproti danému období roku 2009.**

7.2.7.4 Osoby zdravotně znevýhodněné v roce 2009 a 2010

V grafu č. 36 jsou porovnány počty absolventů se zdravotním postižením, kterým byla přiznána osoba zdravotně znevýhodněná. Jedná se o ty absolventy se zdravotním postižením, kteří se zaevidovali na úřadech práce v období od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 a 2010.

Graf č. 36 Absolventi zdravotně znevýhodnění

Absolventů se zdravotním postižením, kteří byli uznáni **osobou zdravotně znevýhodněnou**, se zaevidovalo na úřadech práce v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v porovnání se zaevidovanými absolventy se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 o **64% více**.

7.3 Shrnutí statistických údajů výzkumné části

Ve výzkumné části jsme zpracovaly a vyhodnotily získané údaje v dotaznících z 69 oslovených úřadů práce v celé České republice.

Nejvýznamnější data, která z dotazníků byla získána, jsou v celkovém počtu všech zaevidovaných absolventů v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 v porovnání se zaevidovanými absolventy v období od 1. 6. do 30. 9. 2010. Výsledky nám ukazují, že v daném období roku 2009 se zaevidovalo o **46,9 %** více absolventů než v daném období roku 2010.

V období od 1. 6. do 30. 9. 2009 se zaevidovalo o **3 % více** absolventů se zdravotním postižením oproti zaevidovaným absolventům se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2010. V průměru se v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 zaevidovalo **0,75 %** a v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 **0,52 %** absolventů se zdravotním postižením z celkového počtu všech zaevidovaných absolventů v těchto daných obdobích.

Z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a roku 2010 je k datu vyplnění dotazníku stále vedeno v evidenci na všech úřadech práce v celé České republice nižší než počet těch absolventů se zdravotním postižením, kteří v evidenci uchazečů o zaměstnání již nejsou.

Z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením ukončilo nejvíce uchazečů o zaměstnání evidenci tím, že si našli práci sami. Nejméně absolventů se zdravotním postižením nastoupilo do zaměstnání na doporučení úřadu práce a na chráněné pracovní místo nebo do chráněné pracovní dílny.

Největší počet **190** absolventů se zdravotním postižením zaevidovaných na úřadech práce v České republice v období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a také roku 2010 byli ti, kteří absolvovali vzdělání na střední škole jako integrovaní žáci.

Největší počet absolventů se zdravotním postižením, kteří se zaevidovali na úřadech práce, je **55,2 %** absolventů s **tělesným postižením** a nejmenší počet je **5,4 %** absolventů s **mentálním postižením**.

V závěru dotazníků nám úřady práce uvedly počty absolventů se zdravotním postižením, kteří byli uznáni plně nebo částečně invalidními do roku 2009 a počty absolventů, kteří byli uznáni osobami zdravotně znevýhodněnými, pro zaevidování daného období roku 2009. Pro zaevidované absolventy se zdravotním postižením v daném období od 1. 6. do 30. 9. 2010 úřady práce uvedly počty těch, kterým byla přiznána invalidita I, II. nebo III. stupně nebo byli uznáni osobami zdravotně znevýhodněnými. Z výsledků bylo zjištěno, že **nejvíce absolventů se zdravotním postižením mělo přiznáno částečný invalidní důchod a nyní má přiznán I. a II. stupeň invalidity.**

Závěr

Bakalářská práce je věnována absolventům se zdravotním postižením, kteří přecházejí ze školy na trh práce. Ze stran úřadů práce je poskytována absolventům se zdravotním postižením zvýšená péče, ochrana a podpora při zprostředkování, nalezení a udržení vhodného zaměstnání na volném i chráněném trhu práce.

První a druhá kapitola teoretické části se zabývá základními terminologickými pojmy, vymezením termínu *osoby se zdravotním postižením* a ochranou práv osob se zdravotním postižením v souvislosti s právní legislativou České republiky a mezinárodních dokumentů. Třetí kapitola teoretické části je zaměřená na přímou finanční podporu státu, kterou formou příspěvků, dotací a daňového zvýhodnění poskytuje stát zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením. Kapitola čtvrtá je zaměřena na problematiku osob se zdravotním postižením v oblasti socializace, integrace a vstupu do profesního života z pohledu důležitosti zaměstnání na kvalitu života.

Odbornému poradenství absolventům se zdravotním postižením a nabídky speciálního poradenství pro nalezení a udržení si vhodného pracovního místa je věnována pátá kapitola teoretické části bakalářské práce.

Výzkumná část byla vypracována na základě získaných údajů z dotazníků, které byly zaslány na všechny úřady práce v České republice. Dotazníky byly sestaveny tak, aby při zpracování byl zachován stejný postup při zadávání kritérií a podmínek k vyhledávání požadovaných údajů. Pro porovnání byla zvolena období nejvyššího počtu zaevidovaných absolventů a absolventů se zdravotním postižením, a tj. od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 a 2010. Dotazníky byly rozděleny do 5 oblastí a zaměřeny na porovnání celkového počtu všech zaevidovaných absolventů v daném období roku 2009 a 2010 k poměru zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením ve shodném období roku 2009 a 2010 a to do grafů dle vyhodnocených úřadů práce nebo krajů v České republice. Výsledky ukázaly, že celkový počet absolventů zaevidovaných v daném období od 1. 6. do 30. 9. 2010 bylo více než v období od 1. 6. do 30. 9. 2009. Oproti tomu však

absolventů se zdravotním postižením zaevidovaných v období od 1. 6. do 30. 9. 2010 bylo méně než v období od 1. 6. do 30. 9. 2009.

Další oblastí praktické části bylo vyhodnocení způsobu nebo důvodu ukončení evidence na úřadu (na vlastní žádost, našli si práci sami, na doporučení úřadu práce, na dotaci úřadu práce, nástupem na chráněné pracovní místo nebo do chráněné pracovní dílny, na soustavnou přípravu na povolání a pro nespolupráci s úřadem práce). Významným zjištěním byly výsledky důvodu ukončení evidence na úřadě práce. Nejvyšší počet absolventů se zdravotním postižením ukončilo evidenci nástupem do zaměstnání tím, že si našli práci sami. Ve srovnání byl nejnižší počet umístěných absolventů se zdravotním postižením na doporučení úřadů práce.

Ze získaných dat byl stanoven počet absolventů se zdravotním postižením z různých typů škol (integrování žáci na základní škole, základní škola speciální, integrování žáci na střední škole, střední škola speciální, střední škola praktická a vysoká škola) a druhy postižení (mentální, tělesné, zrakové, sluchové, logopedické, duševní onemocnění a kombinované postižení). Výsledky udávají, že v evidenci není a nebyl v daném období od 1. 6. do 30. 9. 2009 a 2010 žádný absolvent s logopedickým postižením. Nejvíce absolventů se zdravotním postižením se zaevidovalo na úřadech práce po ukončení střední školy, kteří byli integrováni v běžné škole. Nejvyšší počet byl uveden absolventů s tělesným postižením.

Získaná data nejsou dostupná a ani statisticky vyhodnocena, proto byla pro bakalářskou práci velmi přínosná. Z oslovených 77 úřadů práce v České republice odpovědělo celkem 69 úřadů práce, což svědčí o velkém zájmu ze strany úřadů práce o problematiku a zjištění zaměstnatelnosti absolventů se zdravotním postižením. Ze zpracovaných dat a uvedených výsledků lze posoudit současnou situaci vstupu absolventů se zdravotním postižením na trh práce a v oblasti zaměstnanosti v České republice.

Použitá literatura a zdroje:

1. BUCHTOVÁ, B a kol. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8
2. DOLEŽEL, R. - VÍTKOVÁ, M. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-143-0
3. KOMENDOVÁ, J. *Pracovní podmínky osob se zdravotním postižením*. Ostrava: KEY Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-022-4
4. LECHTA, V. (ed.) *Základy inkluzivní pedagogiky. Dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-679-7
5. MICHALÍK, J. - VALENTA, M. *Speciální pedagogika 7*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1215-2
6. *Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010-2014*. Úřad vlády České republiky. Praha 2010, ISBN 978-80-7440-024-7
7. NOVOSAD, L. *Poradenství pro osoby se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-509-7
8. PIPEKOVÁ, J. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. Brno: MSD, 2006. ISBN 80-86633-40-3
9. PROCHÁZKOVÁ, L. *Podpora osob se zdravotním postižením při integraci na trh práce*. Brno: MSD, 2009. ISBN 978-80-7392-094-4
10. RENOTIÉROVÁ, M. - LUDÍKOVÁ, L. a kol. *Speciální pedagogika*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1475-9
11. VAŠEK, Š. *Základy speciální pedagogiky*. In *Základy inkluzivní pedagogiky. Dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010, s. 21. ISBN 978-80-7367-679-7

Použité zákony:

1. Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon
2. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících
3. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
4. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
6. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
7. Zákon č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě
8. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů
9. Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
10. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Použité zkratky:

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
AZP	Absolvent se zdravotním postižením
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
ICF	Mezinárodní klasifikace funkcí, postižení a zdraví
IPS	Informační poradenské středisko pro volbu povolání
ISTP	Integrovaný systém typových pozic
OSN	Organizace spojených národů
ÚP	Úřad práce
WHO	Mezinárodní klasifikace nemocí
ZoZ	Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
ZP	Zdravotní postižení

Seznam příloh

Příloha č. 1

Dotazníky zaslané úřadům práce v České republice k vyplnění

Příloha č. 2

Metodický postup pro vyplnění dotazníku

Příloha č. 3 na datovém nosiči CD

Vyplněné dotazníky úřadů práce v České republice

Přílohy

Příloha č. 1 Dotazníky zaslané úřadům práce v České republice

Statistické vyhodnocení absolventů škol se zdravotním postižením

Úřad práce v Olomouci

Období od 1. 6.2009 do 30. 9. 2009

1	Celkem zaevidováno absolventů v období od 1. 6. 2009 do 30. 9. 2009	
2	Celkem zaevidováno absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. 2009 do 30. 9. 2009	0
3	z toho dosud vedeno v evidenci UoZ:	
4	z toho ukončilo evidenci na:	0
5	vlastní žádost	
6	nástupem do zaměstnání – našli si práci sami	
7	nástupem do zaměstnání na doporučení úřadu práce	
8	nástupem do zaměstnání na dotaci úřadu práce	
9	soustavnou přípravu na povolání	
10	pro nespolupráci s úřadem práce	
11	z toho nastoupilo na chráněné místo nebo do chráněné dílny	
12	z toho absolvovalo vzdělání na:	0
13	základní škole	
14	základní speciální škole	
15	základní škole praktické	
16	střední škole	
17	střední speciální škole	
18	střední škole praktické	
19	vysoké škole	
20	z toho absolventů se zdravotním postižením:	0
21	mentálním	
22	tělesným	
23	zrakovým	
24	sluchovým	
25	logopedickým	
26	duševním	
27	s kombinovanými vadami	
28	z toho s přiznáním - ČID, PID, OZZ:	0
29	částečný invalidní důchod	
30	plný invalidní důchod	
31	osoba zdravotně znevýhodněná	

Statistické vyhodnocení absolventů škol se zdravotním postižením

Úřad práce v Olomouci

Období od 1. 6.2010 do 30. 9. 2010

1	Celkem zaevidováno absolventů v období od 1. 6. 2010 do 30. 9. 2010	
2	Celkem zaevidováno absolventů se zdravotním postižením v období od 1. 6. 2010 do 30. 9. 2010	0
3	z toho dosud vedeno v evidenci UoZ:	
4	z toho ukončilo evidenci na:	0
5	vlastní žádost	
6	nástupem do zaměstnání – našli si práci sami	
7	nástupem do zaměstnání na doporučení úřadu práce	
8	nástupem do zaměstnání na dotaci úřadu práce	
9	soustavnou přípravu na povolání	
10	pro nespolupráci s úřadem práce	
11	z toho nastoupilo na chráněné místo nebo do chráněné dílny	
12	z toho absolvovalo vzdělání na:	0
13	základní škole	
14	základní speciální škole	
15	základní škole praktické	
16	střední škole	
17	střední speciální škole	
18	střední škole praktické	
19	vysoké škole	
20	z toho absolventů se zdravotním postižením:	0
21	mentálním	
22	tělesným	
23	zrakovým	
24	sluchovým	
25	logopedickým	
26	duševním	
27	s kombinovanými vadami	
28	z toho s přiznáním - stupně invalidity, OZZ:	0
29	I. stupeň invalidity	
30	II. stupeň invalidity	
31	III. stupeň invalidity	
32	osoba zdravotně znevýhodněná	

Příloha č. 2 Metodický postup pro vyplnění dotazníku

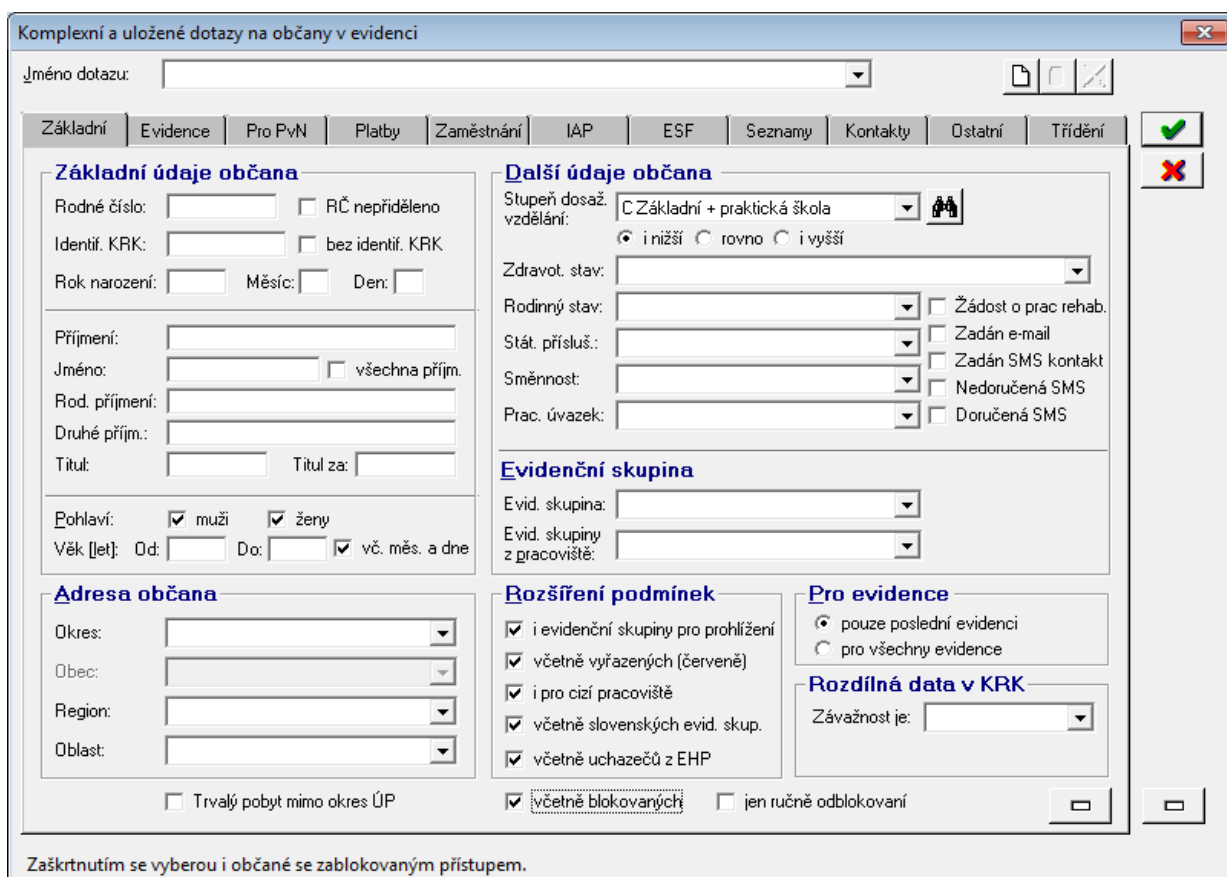
Prosíme Vás o vyplnění všech žlutých polí v tabulkách pro období od 1. 6. do 30. 9. roku 2009 a 2010, které jsou součástí přílohy e-mailu.

Řádek číslo

1 - celkový součet všech zaevidovaných absolventů škol dle daného období v tabulce.

2 - celkový počet všech zaevidovaných absolventů škol se zdravotním postižením dle daného období v tabulce.

Pro tento řádek nastavte v OK pracích tabulku **ZÁKLADNÍ** a zaznačte v rozšířených podmínkách všechny políčka.

Komplexní a uložené dotazy na občany v evidenci

Jméno dotazu: []

Základní Evidence Pro PvN Platby Zaměstnání IAP ESF Seznamy Kontakty Ostatní Třídění

Základní údaje občana

Rodné číslo: [] RČ nepřiděleno
Identif. KRK: [] bez identif. KRK
Rok narození: [] Měsíc: [] Den: []

Příjmení: []
Jméno: [] všechna příjm.
Rod. příjmení: []
Druhé příjmení: []
Titul: [] Titul za: []

Pohlaví: muži ženy
Věk [let]: Od: [] Do: [] vč. měs. a dne

Adresa občana

Okres: []
Obec: []
Region: []
Oblast: []

Trvalý pobyt mimo okres ÚP

Další údaje občana

Stupeň dosaž. vzdělání: [C Základní + praktická škola]
 i nižší rovno i vyšší

Zdravot. stav: []

Rodinný stav: [] Žádost o prac rehab.
Stát. přísluš.: [] Zadán e-mail
Směnnost: [] Zadán SMS kontakt
Prac. úvazek: [] Nedoručená SMS
 Doručená SMS

Evidenční skupina

Evid. skupina: []
Evid. skupiny z pracoviště: []

Rozšíření podmínek

i evidenční skupiny pro prohlášení
 včetně vyřazených (červeně)
 i pro cizí pracoviště
 včetně slovenských evid. skup.
 včetně uchazečů z EHP
 včetně blokovanych jen ručně odblokovaní

Pro evidence

pouze poslední evidenci
 pro všechny evidence

Rozdílná data v KRK

Závažnost je: []

Zaškrtnutím se vyberou i občané se zablokovaným přístupem.

Dále zadejte **EVIDENCE** a kritérium **DATUMY** - **ZAČÁTEK EVIDENCE** od **1.6.2009** do **30.9.2009**.

Komplexní a uložené dotazy na občany v evidenci

Jméno dotazu:

Základní | **Evidence** | Pro PvN | Platby | Zaměstnání | IAP | ESF | Seznamy | Kontakty | Ostatní | Třídění

Datumy

Začátek evidence: Od: 1.6.2009 Do: 30.9.2009
 Konec evidence: Od: Do:

Žádost o zprostř. zaměstnání: Od: Do:
 Žádost o PvN: Od: Do:
 Skutečné datum založení evidence: Od: Do:
 Rozhodování: Od: Do:
 Zapsání konce evidence: Od: Do:
 Žádost o prac. reh: Od: Do:

Druh evidence

uchazeč o zaměstnání
 záměrně o zaměstnání
 evidence OZP
 uchazeč z jiného úřadu

Absence souhlasů

není souhlas se zprac. osobních údajů
 není souhlas s poskyt. RČ České poště
 není souhlas se zveřejněním os. údajů
 je dán souhlas se zveřejněním os. údajů

Stěhování

odstěhování (v rámci okresu)
 odstěhování (mimo okres)
 přistěhování

Délka evidence (ve dnech)

Od: Do:

Živí uchazeči ke dni

Ke dni:

Důvod zájmu

Důvod zájmu o zprostředkování zaměstnání:
 Způsob výplaty v evidenci:

Ukončení evidence

Důvod ukončení evidence:
 Překážka vedení v evidenci:
 Název zaměstn.:
 KZAM:

Skupiny ukončení evid.:

umístění ÚP z toho APZ
 umístění jinak
 vyřazení podle § 30 odst. 2
 ostatní

Datum, do kterého je občan veden v evidenci. Vybírají se všichni dříve vyřazení.

A na závěr prosím zadejte tabulku **SEZNAMY**, KATEGORIE a podmínky pro vyhledávání **OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM** a **ABSOLVENTI PRO STATISTIKU**.

3 - z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením uveďte počet těch, kteří jsou dosud vedeny v evidenci úřadu práce.

5 až 10 - z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením uveďte počet těch, kteří ukončili evidenci na úřadu práce z daného důvodu.

11 - z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením uveďte počet těch, kteří nastoupili na chráněné místo nebo do chráněné dílny.

13 až 19 - z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením uveďte jejich počet dle dosaženého vzdělání. Tyto údaje jsou uvedeny v OK pracích v ikoně přehledu zaměstnání a vzdělání.

21 až 27 - z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením uveďte jejich počet dle druhu postižení. Tyto údaje jsou uvedeny v OK pracích v ikoně zdravotního stavu.

29 až 31 - z celkového počtu zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením uveďte jejich počet dle přiznání invalidního důchodu či osoby zdravotně znevýhodněné. Tyto údaje jsou uvedeny v OK pracích v ikoně zdravotního stavu.

Děkujeme.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Andrea Mílková Milena Vykoukalová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Přechod absolventů škol se zdravotním postižením na trh práce
Název v angličtině:	Transition of Graduates with Medical Impairment to the Labour Market.
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na oblast zaměstnávání osob se zdravotním postižením a na oblast poradenství a podpory poskytovaná za účelem úspěšného začlenění na trhu práce. Absolventi škol se zdravotním postižením jsou nejvíce znevýhodněnou skupinou osob, která vstupuje na trh práce poprvé, proto je jim věnována zvýšená péče. Tato práce se zabývá přechodem absolventů škol se zdravotním postižením na trh práce, evidence na úřadu práce a dalšími možnostmi uplatnění. Teoretická část vymezuje osoby se zdravotním postižením, právní a legislativní hlediska posuzování osob se zdravotním postižením a formy poradenské činnosti na úřadu práce. Praktická část je věnována celostátnímu průzkumu zaměstnávání absolventů škol se zdravotním postižením a následné grafické vyjádření vyhodnocených údajů.
Klíčová slova:	Zdravotní postižení, absolvent se zdravotním postižením, osoby se zdravotním postižením, zaměstnávání, nezaměstnanost, úřad práce, vzdělávání, trh práce
Anotace v angličtině:	The baccalaureate thesis is focused on the area of employing persons with medical impairment and further, on the field of counselling and support provided in order to achieve successful integration into the labour market. Graduates with medical impairment are the most disadvantaged group entering the labour market for the first time, which is why they are treated with extra care. This thesis deals with the transition of graduates with medical impairments to the labour market, their

	<p>registration at an employment bureau and the additional assertion possibilities for them. The theoretical part defines persons with medical impairment, the legal and legislative perspectives on assessing persons with medical impairments and the forms of counselling activities provided by employment bureaus. The practical part includes a national survey of employing graduates with medical impairments and the subsequent graphic representation of the analysed data.</p>
Klíčová slova v angličtině:	<p>Medical impairment, graduate with medical impairment, persons with medical impairment, employing, unemployment, employment bureau, education, labour market</p>
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha 1) Dotazníky zaslané na úřady práce v České republice</p> <p>Příloha 2) Metodický postup k vyplnění</p> <p>Příloha 3) na nosiči CD – vyplněné dotazníky</p>
Rozsah práce:	<p>100 stran</p>
Jazyk práce:	<p>Český jazyk</p>